

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სოციალურ და პოლიტიკურ
მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ლიკა გაბისონია

ევროკავშირი „ევროტურების“ საფუძველზე და პარალელები
ქართულ რეალობასთან

კულტურისა და მედიის სოციოლოგია

სამაგისტრო ნაშრომი შესრულებულია სოციალური და
კულტურული კვლევების მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მოსაპოვებლად

ამირან ბერძენიშვილი-სრული პროფესორი

ლიკა წულაძე-ასოცირებული პროფესორი

თბილისი

2017

სარჩევი

ანოტაცია.....	4
Annotation.....	5
შესავალი.....	6
1. თეორიული ნაწილი	12
1.1.საქართველო ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის კონტექსტში (ENP).....	17
1.2 საქართველო აღმოსავლეთ პარტნიორობის კონტექსტში.....	18
1.3. საქართველოს ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულება.....	20
1.4.საქართველოს მოსახლეობის ევროინტეგრაციასთან დაკავშირებული ცოდნისა და დამოკიდებულებების შეფასება.....	21
2.ემპირიული ნაწილი	29
2.1.ტურიზმი (ენოტურიზმი).....	35
2.1.1.წარმატებულ ტურისტულ ბიზნესად ქცეული კომუნისტური მემკვიდრეობა	36
2.1.2.ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ბუნება ტურიზმის ჭრილში	39
2.1.3.ისტორიული ძეგლების საკითხი ტურიზმის ფარგლებში	42
2.1.4.ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ზომის მნიშვნელობის განსაზღვრა ტურიზმის ჭრილში.....	44
2.1.4.ლიტერატურულ ნაწარმოებზე დაფუძნებული ტურისტული მარშრუტი	46
2.1.5.ენოტურიზმი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში.....	47
2.2. იუნესკოს დაცული ტერიტორიები	53
2.2.1.იუნესკოს მიერ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საკითხი	53
2.2.2.ქვეყანაში ახალი შენობების აგება იუნესკოს მოთხოვნების შესაბამისად	57
2.2.3.იუნესკოს მიერ დაცული ბუნებრივი ზონების საკითხი.....	58
2.3. კულინარია.....	58
2.4. მებაღეობის საკითხი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში.....	61
2.5.განათლების საკითხი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში	64
2.5.1.განათლების სფეროში წარმატებული ქვეყნების მაგალითი	64

2.5.2.განათლების სფეროში პრობლემური ქვეყნების მაგალითი.....	66
2.6.რელიგია	67
2.6.1.ევროკავშირის დამოკიდებულება წევრი ქვეყნების რელიგიური იდენტობის მიმართ	68
2.6.2.რელიგიის ჭრილში განხილული სექსუალური უმცირესობების თემა	69
2.6.3.ელექტრონული პირადობების თემა რელიგიის ფარგლებში.....	70
2.6.4.ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხი რელიგიულ ჭრილში	72
2.7. ეროვნული უმცირესობების საკითხი „ევროტურებში“	75
2.8. სექსუალური უმცირესობების თემა „ევროტურებში“	77
2.9.პარლამენტარების ხედვები და დამოკიდებულებები სოციალური პრობლემების მიმართ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში.....	84
დასკვნა.....	89
გამოყენებული ლიტერატურა:.....	90

ანოტაცია

საქართველომ კომუნისტური რეჟიმისაგან განთავისუფლების შემდეგ დასავლეთისკენ აიღო კურსი და დაიწყო იმაზე ზრუნვა, რომ ქვეყანა დაახლოვებოდა იმ სტანდარტებს, რომლებიც ევროკავშირის მხრიდან მთავარ მოთხოვნად რჩება იმ ქვეყნებისთვის, რომლებსაც აქვთ გაწევრიანების სურვილი. უკვე 1997 წლიდან ჩვენმა ქვეყანამ დაიწყო ევროკავშირის შესაბამისი სტანდარტების დანერგვაზე ზრუნვა. ამ გზაზე მრავალი ეტაპის გავლა მოუწია საქართველოს, 2014 წლისთვის კი საქართველო ევროკავშირთან ურთიერთობის ახალ ეტაპზე გადავიდა და ასოცირების ხელშეკრულებას მოაწერა ხელი, რომელიც საქართველოსთვის ძალიან დიდი მნიშვნელობის მატარებელია, ასოცირების შეთანხმება ითვალისწინებს ევროპული სტანდარტების ეტაპობრივ დანერგვას ეკონომიკასა და დარგობრივი პოლიტიკის ყველა სფეროში.

გამომდინარე იქიდან, რომ საქართველოში ევროკავშირთან დაახლოების საკითხი დღესდღეობით ძალიან აქტუალურია და აგრეთვე ძალიან მნიშვნელოვანი. იმის გათვალისწინებით, რომ საქართველოს მოსახლეობა ინფორმაციის ნაკლებობას განიცდის ევროკავშირთან ინტეგრაციის საკითხებზე, გადავწყვიტე, მეკვლია ისეთი თემა, რომელიც ევროკავშირთან იქნებოდა დაკავშირებული. ამისთვის კი გამოვიყენე რუსთავი 2-ის ეთერში გასული გადაცემა P.S. -ის ფარგლებში გასული რეპორტაჟები-„ევროტურები“. ჩემი მიზანი იყო, მეკვლია როგორ ცდილობდნენ რუსთავი 2-ის ჟურნალისტები ქართველი მაყურებლისთვის ევროპის წარდგენას და რა პარალელებს ავლებენ საქართველოსთან.

ჩემი კვლევისათვის შევარჩიე „ევროტურის“ ის გადაცემები, რომლებიც უფრო ახლოს იქნებოდა ქართველ მაყურებელთან. კვლევის პროცესში გამოვიყენე თვისებრივი მეთოდი, ვიზუალური მასალის ანალიზისა და დისკურსის ანალიზის მეშვეობით ჩავატარე კვლევა.

კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ გადაცემა „ევროტურის“ ავტორები მიუხედავად პრობლემური ასპექტების ჩვენებისა, ცდილობენ, რომ ქართველი მაყურებელსთვის ევროპა და ევროკავშირი მიმზიდველად წარმოეჩინათ.

Annotation

The European Union based on “Eurotours” and parallels with Georgian reality

After the liberation of Georgia from the Communist regime, it took the course to the West and began to think about the country's standards that are the main demand for the EU from those countries who have a desire to join. Since 1997 our country has begun to take care to introduce the EU's relevant standards. On this way, Georgia had to pass many stages, by 2014 Georgia had moved to a new stage of relations with the EU and signed the Association Agreement, which has great importance for Georgia, the Association Agreement provides the gradual introduction of European standards in every field of economics and sectoral politics.

Thus, the issue of the convergence of the European Union is very actual and important in Georgia. Taking into consideration the fact that there is lack of information on the issues of integration with the European Union, I decided to study a topic that would be related with the EU. For this purpose, I used the reportage “Euro Tour” broadcasted within the TV program P.S. My aim was to investigate how the Rustavi 2 journalists were trying to present Europe to the Georgian audience and what parallels were made with Georgia.

For my study, I have selected those reportages of “Euro Tour”, which are closer to Georgian audience. In the research, I have used qualitative method, and via visual material and discourse analysis I have conducted the research.

The results of the research have shown that despite the broadcasting of problematic aspects the authors of TV program “Euro Tour” try to show that the Europe and EU is attractive for Georgian audience.

შესავალი

პრობლემის აქტუალობა: საქართველოს დღის წესრიგში დგას ევროკავშირში გაერთიანება და სახელმწიფოში იმ სტანდარტების დამკვიდრება, რომელთა გარეშეც შეუძლებელია ევროკავშირში გაერთიანებულ ქვეყნებს შორის ადგილის დამკვიდრება. რადგანაც საქართველო ევროკავშირში გაერთიანების მსურველი ერთ-ერთი ქვეყანაა, დღესდღეობით ის აქტიურად ცდილობს, ევროკავშირის წევრი ქვეყნის სტატუსის მისაღებად დაამკვიდროს ქვეყანაში ევროპული ღირებულებები და ევროპული სტანდარტების შესაბამისად განავითაროს ეკონომიკური, სოციალური და სხვა სფეროები. ძალიან მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ევროკავშირთან დაახლოება და ზოგადად პროდასავლური კურსის გატარება არ არის მხოლოდ ქვეყნის მთავრობისა და ცალკეული პიროვნებების გადაწყვეტილება, სხვადასხვა დროს ჩატარებული მრავალი გამოკითხვა ცხადყოფს, რომ ქვეყნის მოსახლეობის უდიდეს ნაწილს სურვილი აქვს რაც შეიძლება მალე შეუერთდეს ევროპის ქვეყნების გაერთიანებას. ამას ადასტურებს 2013 წლის კავკასიის ბარომეტრის მიერ ჩატარებული კვლევის შედეგებიც.

1997 წლიდან საქართველოს მთავრობამ დაიწყო იმ სტანდარტებთან და ნორმებთან დაახლოება, რომლებიც აუცილებელ მოთხოვნად რჩებოდა ევროკავშირის მხრიდან. 2004 წლის 14 ივნისს მოხდა საქართველოს ჩართვა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკაში, რაც ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მოვლენას წარმოადგენს. 2009 წლიდან კი, 6 ქვეყანა და მათ შორის საქართველოც აღმოსავლეთ პარტნიორობის მონაწილეა. აღმოსავლეთ პარტნიორობა ოთხ ძირითად სფეროს მოიცავს:

- 1) დემოკრატია, სტაბილურობა და კარგი მმართველობა;
- 2) ეკონომიკური ინტეგრაცია და ევროკავშირის პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა;
- 3) ენერგოუსაფრთხოება;
- 4) ქვეყნების მოსახლეობას შორის ურთიერთობების გაღრმავება.

2014 წლის 27 ივნისი კი, საქართველოს ისტორიაში არის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი თარიღი, რადგან ბრიუსელში ხელი მოეწერა საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების

შეთანხმებას. ასოცირების შეთანხმება ითვალისწინებს ევროპული სტანდარტების ეტაპობრივ დანერგვას ეკონომიკასა და დარგობრივი პოლიტიკის ყველა სფეროში- ინფრასტრუქტურა, გარემოს დაცვა, სოფლის მეურნეობა, ტექნოლოგიების განვითარება, ჯანდაცვა, განათლება, კულტურა, სამოქალაქო საზოგადოება და სხვა. შეთანხმების ხელმოწერით საქართველო იღებს ვალდებულებას, გაამყაროს კანონის უზენაესობა, გააგრძელოს მართლსაჯულების რეფორმა, განამტკიცოს ფუნდამენტური უფლებებისა და თავისუფლების პატივისცემა და გააძლიეროს დემოკრატიული ინსტიტუტები. ამ ხელშეკრულების ფარგლებში საქართველოს ხელისუფლების უმთავრესი ამოცანაა ეტაპობრივად და თანმიმდევრული ნაბიჯებით, აგრეთვე სწორი პოლიტიკით საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი გახადოს ის შესაძლებლობები და სარგებელი, რომელთაც ასოცირების ხელშეკრულება ითვალისწინებს, შესაბამისად ყველა ის სიკეთე, რომელსაც ასოცირების ხელშეკრულება მოიცავს, ვრცელდება საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე, სახელმწიფოს მიერ დადგენილ და საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში, აგრეთვე საქართველოს ყველა მოქალაქეს თანაბარი საშუალება ეძლევა, რომ ისარგებლოს შეთანხმებით გახსნილი შესაძლებლობებით. ძალიან მნიშვნელოვანია ისიც, რომ საქართველოს მოქალაქეებს შესაძლებლობა ექნებათ უვიზოდ იმოგზაურონ ევროკავშირის/შენგენის წევრ ქვეყნებში ევროკავშირთან უვიზო მიმოსვლის რეჟიმის ამოქმედების შემდეგ. უვიზო რეჟიმის შემოღების მთავარი წინაპირობაა საქართველოს მიერ სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული მოთხოვნების შესრულება. ასოცირების ხელშეკრულების გაფორმებას ქვეყანაში დიდი აჟიოტაჟი მოჰყვა, თუმცა ამასთან ერთად გაჩნდა სერიოზული პრობლემაც, მოსახლეობის უმეტეს ნაწილს არ აქვს სრულფასოვანი ინფორმაცია ამ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით და ზოგადად, ევროკავშირის შესახებ ინფორმაციის დეფიციტსაც განიცდის ქართული საზოგადოება.

როგორც ვიცით, რეკლამას ძალიან დიდი მნიშვნელობა ენიჭება გარკვეული პროდუქტის პოპულარიზებისთვის. ბევრი რეკლამა არსებობს ევროკავშირის შესახებ, მის მნიშვნელობაზე და ადგილზე, როგორც ევროპის კონტინენტზე აგრეთვე, ზოგადად მსოფლიო არენაზე. შეიძლება ითქვას, რომ გადაცემების ციკლი „ევროტური“ გარკვეულწილად ასრულებს რეკლამის როლსაც ქართული საზოგადოებისთვის, იმ

კუთხით, რომ წარმოაჩენს ევროკავშირის დადებით მხარეებს. გადაცემა მდიდარია ინფორმაციული თვალსაზრისითაც, რადგან ქვეყანისთვის უმნიშვნელოვანესია ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესი და მისი თანმხლები პროცედურები, აუცილებელია მოსახლეობას ქონდეს ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რა ხდება ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში და რა მოლოდინები შეიძლება ქონდეს საზოგადოებას თავის მხრივ. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია იმის ცოდნაც, თუ რა მდგომარეობაა ევროკავშირის დამფუძნებელ თუ შედარებით ახალ წევრ ქვეყნებში. ევროპის ქვეყნებზე გასულ რეპორტაჟებში განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთებულია იმ ცვლილებებზე, რომლებიც ქვეყანაში ევროკავშირში გაწევრიანების შემდეგ მოხდა, ხაზგასმულია ის დადებითი მხარეები, რომლებიც ქვეყანამ ევროკავშირის წევრობის გამო შეიძინა და დაამკვიდრა სახელმწიფოს საზღვრებს შიგნით. რაც შეეხება კონკრეტულად „ევროტურებს“ :

„ევროტური“- ასე ეწოდება რეპორტაჟებს, რომლებიც „რუსთავი 2-ზე“ გადიოდა 2014წლის ოქტომბრიდან გადაცემა „PS“-ის ფარგლებში. „PS“-ი როგორც ცნობილია, არის გადაცემა, რომელიც ყოველ კვირა დღეს გადის „რუსთავი 2“-ის ტელეეთერში. ამ გადაცემაში თვმოყრილია უამრავი საინტერესო რეპორტაჟი, როგორც საქართველოზე, ასევე მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებზე, თემები არის მრავალფეროვანი: ეკონომიკური, სოციალური, პოლიტიკური, კულტურული და ა.შ. რაც შეეხება კონკრეტულად „ევროტურებს“: ევროტურებში აღწერილია ევროკავშირში შემავალი ქვეყნები, დახასიათებულია მათი კულტურა, ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობა, მეზობელ ქვეყნებთან ურთიერთობები და ა.შ. „ევროტურები“ მოკლემეტრაჟიანი გადაცემებია, რომლებიც დაახლოებით 9-წუთიდან 15-წუთამდე გრძელდება და ძალიან საინტერესოდ არის აგებული: ორი ჟურნალისტი, რომელიც მოგზაურობს კონკრეტულ ქვეყანაში გვაცნობს თითოეული ქვეყნის თავისებურებებს, სოციალურ და ეკონომიკურ მდგომარეობას, იმ დროის განმავლობაში, რაც მათთვის არის განკუთვნილი, ჟურნალისტები ცდილობენ რომ ყველაზე მნიშვნელოვანი აქცენტები გააკეთონ და შეეხონ ყველა სფეროს, რაც საინტერესო იქნება ქართველი მაყურებლებისთვის. ყველა გადაცემაში ჟურნალისტები პოულობენ საინტერესო რესპოდენტებს, რომელთა საშუალებით ცდილობენ აქტუალური თემები გადმოგვცენ, გაესაუბრონ მათ და მისცენ

შესაძლებლობა საკუთარი დამოკიდებულება გამოთქვან იმ ქვეყანაში არსებულ მდგომარეობაზე, რომელშიც იმყოფებიან. არასდროს ტოვებენ ყურადღების მიღმა ქვეყნების ტერიტორიულ მდებარეობას, არქიტექტურასა და რელიგიას. აგრეთვე ძალიან მნიშვნელოვანია ის პარალელები, რომლებსაც ჟურნალისტები ავლებენ საქართველოსთან მიმართებაში. ყოველთვის ცდილობენ, რომ გააკეთონ შედარებები კონკრეტულ ქვეყანასა და საქართველოში არსებულ მდგომარეობას შორის. შეიძლება ითქვას, რომ ისინი ცდილობენ გარკვეული ძაფები გააბან ევროპის ქვეყნებსა და საქართველოს შორის, დააინტერესონ ქართველი მაყურებელი ევროპული ცხოვრებით და მისი უპირატესობებით. აგრეთვე აღსანიშნავია ისიც, რომ გადაცემის ავტორები ყოველთვის ცდილობენ მედლის ორივე მხარე უჩვენონ ქართველ მაყურებელს და მხოლოდ დადებითი კუთხით არ წარმოაჩინონ ევროპის ის ქვეყნები, რომლებზეც აკეთებენ გადაცემას.

კვლევის მიზანი: ჩემი კვლევის მიზანია გავაანალიზო როგორ ხდება ქართველი მაყურებლისთვის ევროპის წარდგენა გადაცემა „ევროტურების“ საფუძველზე.

კვლევის ამოცანები

ჩემი კვლევის მიზნიდან გამომდინარე გამოვყავი კვლევის ამოცანები :

- „ევროტურებში“ წარმოდგენილი ქვეყნების სოციოკულტურული ცხოვრების რა ასპექტზე ხდება ყურადღების გამახვილება და რა ფორმით.
- რა ძირითადი გზავნილები მიეწოდება მაყურებელს საქართველოს ევროინტეგრაციის კონტექსტში.
- რა კონკრეტული პარალელებია გავლენილი საქართველოსთან მიმართებაში.

კვლევის ჰიპოთეზა:

გამომდინარე იქიდან, რომ საქართველოსთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ევროკავშირთან ინტეგრაციის პროცესი და ამ პროცესთან დაკავშირებული პრობლემები და გამოწვევები, ჩემი კვლევის ჰიპოთეზა არის ის, რომ გადაცემა „ევროტურების“ საფუძველზე რუსთავი 2-ის ჟურნალისტები მიუხედავად პრობლემური ასპექტების ჩვენებისა, ცდილობენ, რომ ევროპეიზაციის პროცესი ქართველი მაყურებლისთვის მიმზიდველი გახადონ.

კვლევის მეთოდი:

შერჩევა : ჩემი კვლევა ეყრდნობა რუსთავი 2-ზე გადაცემა P.S. -ის ფარგლებში გასულ რეპორტაჟებს, რომლებსაც „ევროტურები“ ეწოდება. გადაცემა P.S.-ის ფარგლებში გავიდა 28 რეპორტაჟი, რომელიც ეხებოდა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში არსებულ მდგომარეობას. ამ „ევროტურის“ 28 გადაცემიდან შევარჩიე 15 გადაცემა, რომელიც ჩემი კვლევისათვის ღირებულ ინფორმაციას შეიცავს.

შერჩეული 15 გადაცემიდან 4 ავიღე ევროკავშირის დამფუძნებელ ქვეყნებზე

გასული რეპორტაჟებიდან, ესენია: ბელგია, ჰოლანდია, ლუქსემბურგი და საფრანგეთი. ევროკავშირის შედარებით ძველი წევრი ქვეყნებიდან საკვლევად შევარჩიე საბერძნეთი, შვედეთი და ავსტრია. ევროკავშირის პირველი გაფართოების ქვეყნებიდან შევარჩიე : სლოვაკეთი, ჩეხეთი, უნგრეთი, პოლონეთი და მალტა. მეორე გაფართოების ქვეყნებიდან კი, ჩემი საკვლევი თემისთვის ავიღე ორივე ქვეყანა: რუმინეთი და ბულგარეთი. აგრეთვე, საკვლევად გამოვიყენე ხორვატიაზე გასული რეპორტაჟი, ხორვატია, როგორც ცნობილია, ბოლო ქვეყანაა, რომელიც ევროკავშირს შეუერთდა.

ამასთან, ჩავატარე ინტერვიუ ერთ-ერთ გადაცემის ავტორთან, აგრეთვე ერთ მედია ექსპერტთან. მედია ექსპერტი შევარჩიე იმ პრინციპით, რომ ეს ადამიანი მუშაობს ევროინტეგრაციის საკითხებზე და კომპეტენტური პირია, რომელსაც ჩემს საკვლევ თემასთან დაკავშირებული ცოდნა და გამოცდილება აქვს.

მონაცემების მოპოვების და ანალიზის მეთოდი: კვლევის მეთოდად გამოვიყენე თვისებრივი კვლევის მეთოდი. „რუსთავი 2“-ზე გასული გადაცემების „ევროტურების“ ვიზუალური მასალის ანალიზის საფუძველზე ვიკვლიე, თუ როგორ და რა ფორმით ცდილობენ ჟურნალისტები ევროპის გაცნობას ქართველი მაყურებლისთვის და დისკურსის ანალიზის საფუძველზე ვიკვლიე რა კონკრეტული ნარატივები აქვთ გატარებული ევროკავშირთან მიმართებაში გადაცემის ავტორებს. აგრეთვე ისიც, თუ რა პარალელები აქვთ გადაცემის ავტორებს გავლებული ქართულ რეალობასთან.

კვლევის სამეცნიერო და პრაქტიკული მნიშვნელობა:

სამეცნიერო მნიშვნელობა: გამომდინარე იქიდან, რომ გადაცემა „ევროტურებზე“ მსგავსი სახის კვლევა პირველად ტარდება, ჩემი კვლევა იქნება გარკვეულწილად ახალი სიტყვა სამეცნიერო წრეში. ჩემს მიერ ჩატარებული კვლევა დაეხმარება და გარკვეულ ინფორმაციას მიაწვდის, იმ ადამიანებს რომლებიც დაინტერესებული იქნებიან საქართველოს ევროინტეგრაციასთან დაკავშირებული საკითხებით და იმ პარალელებით, რომლებიც გადაცემა „ევროტურის“ ავტორებს აქვთ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების საფუძველზე გავლებული საქართველოსთან.

პრაქტიკული მნიშვნელობა: ჩემი კვლევა მედიის წარმომადგენლებს დაეხმარებათ, იმის გაგებაში, ევროკავშირთან დაკავშირებული რა საკითხები შეიძლება იყოს განხილული მედიის საშუალებით ქართველი მაყურებლის დასაინტერესებლად. ხოლო ფართო საზოგადოებას დაეხმარება გაიგოს, რაზე ამახვილებდნენ გადაცემის ავტორები გადაცემა „ევროტურის“ შექმნის პროცესში ყურადღებას იმისათვის, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნები უფრო მიმზიდველად წარმოეჩინათ.

კვლევის შეზღუდვები: ჩემი კვლევის შეზღუდვად შეიძლება ჩაითვალოს ის, რომ ვერ ჩავატარე გამოკითხვები მოსახლეობასთან, გამომდინარე იქიდან, რომ გადაცემა „ევროტურები“ რუსთავი 2-ის ეთერით გადაიცემოდა 2014-2015 წლებში, ხოლო ჩემი კვლევა ჩატარდა 2017 წელს და რთული იქნებოდა ისეთი ადამიანების მოძებნა, რომლებსაც გადაცემების ზუსტი შინაარსი ემახსოვრებოდათ და ჩემი კვლევისთვის მნიშვნელოვან კონკრეტულ საკითხებზე მოახდენდნენ ფოკუსირებას.

1. თეორიული ნაწილი

ჩემი საკვლევი თემა არის „ევროკავშირი ევროტურების საფუძველზე და პარალელები საქართველოსთან“, აქედან გამომდინარე, სანამ უშუალოდ გადაცემაში განხილული თემების ანალიზზე გადავალ, მნიშვნელოვანია განვიხილო არსებული თეორიული მასალა საქართველოს ევროკავშირთან ინტეგრაციის პროცესთან დაკავშირებით, აგრეთვე გავაანალიზო, ზოგადად, საქართველოს მოსახლეობის წარმოდგენები ევროკავშირის შესახებ.

სამეცნიერო ლიტერატურის თანახმად, ევროპეიზაცია ახალ რეალობას ქმნის, რომელიც სოციალური, პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული სივრცის ძირეულ რეკონფიგურაციას გულისხმობს (Trenz, 2011, 213). გამომდინარე იქიდან რომ, ევროპეიზაცია ქვეყნისთვის ახალ რელსებზე გადასვლას გულისხმობს, გასათვალისწინებელია, ის თუ როგორი წარსული ქონდა ქვეყანას. როგორც ვიცით, საქართველო პოსტკომუნისტური ქვეყანაა, რომელმაც დამოუკიდებლობის მიღების შემდეგ „დაიწყო ბრძოლა გლობალურ ეკონომიკურ სივრცეში და ახალი ტიპის ინფორმაციულ ეკონომიკაში ადგილის დამკვიდრება“ (მეზვრიშვილი, 2015, 181).

ჩემი საკვლევი თემისთვის მნიშვნელოვანია, რა ეტაპები გამოიარეს ევროკავშირის აღმოსავლეთ გაფართოების ქვეყნებმა ევროინტეგრაციის პროცესში და ამ კონტექსტში საქართველოს მაგალითის განხილვა და მის მიერ გავლილი ეტაპების ჩვენებაც.

დავიწყოთ იქიდან, რომ ევროკავშირის პირველი გაფართოება შეეხო აღმოსავლეთ და ცენტრალური ევროპის ათ ქვეყანას, მეორე გაფართოებაში კიდევ ორი ქვეყანა მოხვდა,

ბოლო ევროკავშირის ბოლო გაფართოება 2013 წელს მოხდა, როდესაც მას შუერთდა ხორვატია, რომელიც ევროკავშირის 28-ე ქვეყანაა. ამ გაფართოებებთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია ტერმინი „ინტეგრაციის უნარი“ (“integration capacity”), რომელიც მომდინარეობს ევროკავშირის პოლიტიკიდან და არა აკადემიური დისკურსიდან. ის ასახავს ევროკავშირის შფოთვის გაფართოების პოტენციური ნეგატიური გავლენის შესახებ მის ფუნქციონირებაზე, რამაც განსაკუთრებით იჩინა თავი 2004 წლიდან, გაფართოების ახალი ტალღის შედეგად, მოგვიანებით კი რუმინეთის და ბულგარეთის მიღებასთან დაკავშირებული ურთიერთგამომრიცხავი პოზიციების არსებობისას. შედეგად მივიღეთ „გაფართოების მოყირჳება“ (enlargement fatigue): ღია საჯარო უკმაყოფილება გაფართოებასთან დაკავშირებით. აგრეთვე მზარდი შფოთვა, რომ შესაძლოა გაფართოებას მოჰყოლოდა ახალი წევრების მიღება, რომლებიც შეუსაბამო და ამიტომ არასასურველ წევრებად განიხილებოდნენ. რამოდენიმე წევრმა ქვეყანამ (გერმანია, საფრანგეთი) განაცხადა, რომ სამომავლოდ გასათვალისწინებელი იყო ევროკავშირის „შეწოვის უნარი“ (“absorbtion capacity”), სხვა წევრებმა კი (ინგლისი, შვედეთი, პოლონეთი) განაცხადეს, რომ ევროკავშირი ღია უნდა დარჩენილიყო და გაფართოებისათვის არ შეექმნა ხელოვნური ბარიერები(Frank Schimmelfennig, 2014, 6-7).

2006-2007 წლის გაფართოების ტალღისას ევროკომისიამ საკამთო ტერმინი „შეწოვის უნარი“ ჩაანაცვლა ტერმინით „ინტეგრაციის უნარი“, რომელიც განმარტა, როგორც ევროკავშირის შესაძლებლობა, მოცემულ მომენტში ისე მიეღო ახალი წევრები, რომ საფრთხე არ შეექმნა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პოლიტიკური მიზნებისათვის. ევროკომისიამ გაითვალისწინა 3 კომპონენტი: ინსტიტუტები, საერთო პოლიტიკა (common policies) და ბიუჯეტი. ანუ ევროკავშირს უნდა ექონოდა გარანტია, რომ ინსტიტუტები აგრძელებენ ეფექტურ ფუნქციონირებას, რომ მისი პოლიტიკა აღწევს დასახულ მიზნებს და რომ მისი ბიუჯეტი სწვდება საჭირო ფინანსურ რესურსებს. გაწევრიანების მსურველთათვის წაყენებული პირობა (conditionality) იყო, რომ „კარგად მომზადებულნი“ ყოფილიყვნენ ინტეგრაციისთვის. წევრი ქვეყნებისთვის კი მთავარ ამოცანად დაისახა „უკეთესი კომუნიკაცია“ და „გაფართოების სარგებლისა და გამოწვევების“ გათვალისწინება (იქვე). 2004 წლის გაფართოებისას ევროკავშირს ემინოდა, რომ ახალი წევრების ევროკავშირის კანონმდებლობისადმი დაქვემდებარება

მარტივი არ იქნებოდა, თუმცა კვლევებმა აჩვენა, რომ ახალი წევრები არ გამოირჩევიან ძველ წევრებზე მეტად პრობლემურობით (Sedelmeier 2008, 2009; Toshkov 2008, 2012).

მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ პოსტკომუნისტური ქვეყნების კროს-კულტურული შედარება დემოკრატიის საზომის საფუძლევზე აჩვენებს, რომ 2004-2007 წლის გაფართოების ტალღის ქვეყნებიდან დიდმა ნაწილმა მიაღწია მნიშვნელოვან აღმასვლას დემოკრატიის თვალსაზრისით უკვე 1993 წლისთვის, როცა მათ წევრობის პერსპექტივა მიიღეს, რაც არსებითად არ შეცვლილა 1999 წლამდე, როცა ისინი შეუდგნენ უშუალო მოლაპარაკებებს. მხოლოდ ესტონეთში, ლატვიაში, სლოვაკეთსა და რუმინეთში, რომლებიც ჩამორჩებოდნენ CEE-ის საერთო მაჩვენებელს, ადგილი ჰქონდა მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას, სანამ ისინი უშუალოდ არ შეუერთდნენ ევროკავშირს. ესტონეთსა და სლოვაკეთში ეს პროცესი ევროკავშირთან შეერთების შემდეგაც გაგრძელდა. ლატვიაში, რუმინეთში, ბულგარეთში და უნგრეთში კი ცოტა შეუნელეს დემოკრატიზაციის ტემპს და გააუარესეს კიდევ მიღწეული მაჩვენებელი. ეს განსაკუთრებით ეხება უმცირესობების უფლებებს, პოლიტიკური პარტიების და პარტიული სისტემების ფუნქციონირებას, სასამართლოს მიუკერძოებლობას და კორუფციასთან ბრძოლას (Tanja Borzel, 2014). ეს ინფორმაცია ჩემი საკვლევო თემისთვის მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ საქართველოს მოსახლეობის ცნობადობა გაიზარდოს ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ევროინტეგრაციასთან მიმართებაში, რომელსაც ემსახურება გადაცემა „ევროტური“.

იმ პოსტკომუნისტური ქვეყნების მაგალითი, რომლებიც ჟურნალისტებმა თავიანთი გადაცემების პროცესში განიხილეს, ძალიან მნიშვნელოვანია საქართველოსთვის, რადგან ჩვენს ქვეყანასაც მსგავსი წარსული აქვს და აქედან გამომდინარე, ქართველი მაყურებლისთვის საინტერესოა რა გზა გამოიარეს ამ ქვეყნებმა ევროპეიზაციის პროცესში და რა შედეგები მიიღეს ევროკავშირის წევრობისგან. რადგანაც, როგორც ცნობილია, საქართველოში იგრძნობოდა იმ ინფორმაციის დეფიციტი, რომელიც ევროკავშირსა და ზოგადად ევროინტეგრაციის საკითხებს შეეხებოდა. ამიტომაც, გადაცემის ავტორებს გადაწყვეტილი ჰქონდათ, ქართველი მაყურებლისთვის ეჩვენებინათ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში არსებული რეალური სიტუაცია.

როგორც ცნობილია, ევროკავშირის პირველი გაფართოება მოხდა 2004 წელს, როდესაც ევროკავშირს შეუერთდა 10 ქვეყანა, და მეორე გაფართოების დროს 2007 წელს კიდევ ორი ქვეყანა, ხოლო მესამე ანუ ბოლო გაფართოების დროს 2013 წელს ევროკავშირს შეუერთდა ხორვატია. აქედან გამომდინარე ძალიან მნიშვნელოვანია ამ გაფართოებებში შემავალი ქვეყნების გამოცდილება ევროინტეგრაციის პროცესში და ის, თუ რა გზები გამოიარეს ამ ქვეყნებმა ევროკავშირში გასაწევრიანებლად.

განვიხილოთ ერთ-ერთი ქვეყნის-რუმინეთის მაგალითი, რომელიც საქართველოს მსგავსად პოსტკომუნისტური წარსულის მქონე ქვეყანაა, აქედან გამომდინარე მნიშვნელოვანი იქნება ის გამოცდილება, რომელიც ამ ქვეყანას ევროინტეგრაციის პროცესში ქონდა. ამისათვის კარგი მაგალითია რუმინეთის იუსტიციის ყოფილი მინისტრის (2004-2007), ევროპარლამენტარის მონიკა მაკოვეის და აგრეთვე „რუმინეთის ევროპული კვლევების ცენტრის“ დირექტორთა საბჭოს წევრის ჩიპრიან ჩიუკუს განცხადება, რომელიც მათ საქართველოში ყოფნის პერიოდში გააკეთეს. ამ ადამიანებმა რუმინეთის მაგალითზე, საქართველოს მსგავსი ქვეყნებისთვის ევროინტეგრაციის გზაზე არსებულ გამოწვევებზე და ასევე ევროკავშირთან ინტეგრაციით მიღებულ სიკეთეებზე ისაუბრეს საქართველოში ყოფნის დროს. ეს ადამიანები ამბობენ, რომ იმ ათი წლის განმავლობაში, რაც რუმინეთი ევროკავშირის წევრი ქვეყანაა ძალიან დიდი დახმარება მიიღო ევროკავშირისაგან და რაც მთავარია ეს დახმარება არ ყოფილა მხოლოდ ფინანსური სახის, არამედ რუმინეთმა ევროკავშირისაგან დახმარება მიიღო სოფლის მეურნეობისა და გარემოს დაცვის საკითხებში, ასევე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების საკითხში მიიღო რუმინეთმა ევროკავშირისაგან მნიშვნელოვანი დახმარება. თუმცა ის ფინანსური დახმარება, რომელსაც ევროკავშირი უწევს რუმინეთს ძალიან მნიშვნელოვანია ქვეყნისთვის. ამასთან ერთად ისიც აღსანიშნავია, რომ ის 40 მილიარდი ევროს დახმარება, რომელსაც ევროკავშირისგან იღებს რუმინეთი, მხოლოდ ცენტრალური ხელისუფლებისგან არ არის მმართველი, ფინანსები ნაწილდება თვითმმართველობებს, სოფლებსა და თემებს შორის, რათა ქვეყანაში განხორციელდეს განვითარებისათვის აუცილებელი პროექტები და მოხდეს ევროკავშირის სტანდარტებთან დაახლოება.

„მე კარგად ვიცნობ ქართულ კულტურას და შემიძლია ვთქვა, რომ ძალიან ბევრი საერთო გვაქვს რუმინეთს და საქართველოს, თუნდაც ევროკავშირზე ინფორმირებული მოსახლეობის რაოდენობით, ასევე საზოგადოების იმ ნაწილის პროცენტული მაჩვენებლით, რომელიც უჭერს მხარს ევროინტეგრაციას და სჯერა ევროსისტემის. ასევე მსგავსებაა რელიგიური აღმსარებლობის კუთხითაც, და თუ კი რუმინეთის ევროკავშირში გაწევრიანებას მოყვა ის სიკეთეები, რაზეც ვისაუბრე, ვფიქრობ, რომ საქართველოსთვისაც არის ადგილი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს შორის. დღეს ჩვენ ევროკავშირის წევრი ქვეყანა, მაგრამ მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, რომ არავითარ შემთხვევაში არ დაგვიკარგავს ჩვენი თვითმყოფადობა, როგორც აქამდე ვიყავით რუმინელები, ახლაც ისევე რუმინელები ვართ. მინდაგი თხრათ, რომ ახლა ჩვენ უფრო მეტად ვგრძნობთ თავისუფლებას, უფრო მეტად ორგანიზებული გახდა ჩვენი ქვეყანა და უფრო გახსნილი” (ფრანგიშვილი, 2016). საქართველოსთვის თავისი დამოუკიდებლობის ისტორიაში, ევროკავშირთან ინტეგრაცია ერთ-ერთ დომინანტურ ნარატივად ჩამოყალიბდა და ადრეულ ეტაპზე დადგა დღის წესრიგში. აღსანიშნავია, რომ პირველი მნიშვნელოვანი ნაბიჯები ევროკავშირთან თანამშრომლობის კუთხით საქართველოს მეორე პრეზიდენტის-ედუარდ შევარდნაძის პერიოდში გადაიდგა. კერძოდ: პირველი და უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იყო ის, რომ 1995 წელს საქართველოში ევროკავშირის წარმომადგენლობა გაიხსნა, 1996 წელს მეორე მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადაიდგა-ამ წელს ევროკავშირ-საქართველოს შორის პირველი ხელშეკრულება გაფორმდა პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ.

საქართველოსთვის ძალიან მნიშვნელოვანი იყო შემდეგი ნარატივი - „მე ვარ ქართველი და მაშასადამე, ვარ ევროპელი“-საქართველოს აწ გარდაცვლილი პრემიერ მინისტრის, ზურაბ ჟვანიას მიერ ევროსაბჭოში წარმოთქმული ეს ფრაზა დღემდე ეროვნული იდენტობის თვითაღქმის ცნობილ სიმბოლურ გამოხატულებად რჩება და განსაზღვრავს საქართველოს გაცხადებულ კურსსაც. აღსანიშნავია ისიც, რომ საქართველოს ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციისადმი ინტერესის შესახებ პირველად ედუარდ შევარდნაძემ 2002 წელს განაცხადა პრადამი ნატოს სამიტზე.

საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესში უკვე შემდეგი ეტაპი იყო ის, რომ, „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ ხელისუფლებაში მოსულმა სამთავრობო გუნდმა

ქვეყნის ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრირება თავის მთავარ პრიორიტეტად გამოაცხადა, ამის დასადასტურებლად კი მთავრობამ გამოიყენა ახალი სიმბოლიკა-ევროკავშირის დროშა, რომელიც საქართველოს დროშასთან ერთად ყველა საჯარო დაწესებულების თავზე აღიმართა. აქედან გამომდინარე, საქართველოს პრეზიდენტის 2003წლის ინაუგურაციაზე საქართველოს დროშასთან ერთად ევროკავშირის დროშა შემთხვევით არ იყო აღმართული. პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის განცხადებით, „ეს დროშა საქართველოს დროშაც არის იმიტომ, რომ გამოხატავს ჩვენი ცივილიზაციის, ჩვენი კულტურის, ჩვენი ისტორიის არსს და ჩვენი მომავლის პერსპექტივას და ხედვას (ევროპული ინიციატივა- ლიბერალური აკადემია თბილისი, 2010).

საქართველოსთვის ევროინტეგრაციის პროცესში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენაა 2006 წელი, როდესაც ჩვენი ქვეყნის ჩართვა მოხდა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკაში.

1.1.საქართველო ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის კონტექსტში (ENP)

ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ENP) არის ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკა, მეზობელ ქვეყნებთან მიმართებაში. ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ერთ-ერთი საბაზისო პრინციპია დაეხმაროს მეზობელ ქვეყნებს, აგრეთვე, შიდა რეფორმების განხორციელებაში. აღსანიშნავია, რომ ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა განსხვავდება ევროკავშირის პოტენციური წევრობის საკითხისაგან. აქედან გამომდინარე, ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა ევროკავშირის მეზობელ ქვეყნებს სთავაზობს პრივილეგიურულ ურთიერთობას ევროკავშირთან და აგრეთვე წარმოადგენს შემდგომი გაფართოების ალტერნატივას. საქართველოსთვის მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ევროპის სამეზობლო პოლიტიკაში ჩართვა ითვალისწინებს შემდეგ საკითხს-თანამშრომლობა უნდა ეყრდნობოდეს ურთიერთვალდებულებების აღებას შემდეგ სფეროებში: კანონის უზენაესობა, კარგი მმართველობა, საბაზრო ეკონომიკის პრინციპები და მდგრადი განვითარება (მწვანე ალტერნატივა, 2008).

საქართველოსთვის ევროპის სამეზობლო პოლიტიკაში ჩართვა და იმ ვალდებულებების აღება, რომელსაც ეს პოლიტიკა თავის მხრივ ითავლისწინებს, წინ გადადგმული ნაბიჯი იყო ევროინტეგრაციის პროცესში.

საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესში აგრეთვე, ძალიან დიდ როლს ასრულებს ის ნარატივები, რომლებიც საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლებს აქვთ გატარებული საზოგადოების მისამართით, ამის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მაგალითია ისიც, რომ 2007 წლის 15 მარტის ყოველწლიურ ანგარიშში საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი ამბობს: „საქართველო ბრუნდება თავის ევროპულ ოჯახში. ჩვენ უბრალოდ ევროპელები არ ვართ, ჩვენ უძველესი ევროპელები ვართ...ევროპა უპირველეს ყოვლისა-ეს არის ჩვენი საგარეო პოლიტიკის მთავარი ლოზუნგი“ (მეზვრიშვილი , 2015).

საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესში შემდეგი მნიშვნელოვანი ეტაპი იყო 2009 წელი, როდესაც საქართველო გახდა აღმოსავლეთ პარტნიორობის მონაწილე ქვეყანა.

1.2 საქართველო აღმოსავლეთ პარტნიორობის კონტექსტში

აღმოსავლეთ პარტნიორობა არის ევროკავშირის მრავალმხრივი პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილი, რომელიც მიემართება აღმოსავლეთ ევროპის მეზობელ ექვს ქვეყანას. ამ ჯგუფში, რომელიც შედგება ექვსი ქვეყნისაგან გაერთიანებულია სამხრეთ კავკასიის სამი ქვეყანა: აზერბაიჯანი, სომხეთი და საქართველო, და აგრეთვე შემდეგი სამი ქვეყანა:ბელარუსია, მოლდოვა და უკრაინა (Rinnert, 2011, 4). აქედან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ აღმოსავლეთ პარტნიორობა (EaP) არის ინიციატივა, რომელიც ქმნის ჩარჩოს ევროკავშირის ურთიერთობებისთვის ამ ექვს ქვეყანასთან მიმართებაში.

ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის დოკუმენტი ეყრდნობა ოთხ ძირითად თემატურ პლატფორმას :

- 1) დემოკრატია: კარგი მმართველობა და სტაბილურობა,
- 2) ეკონომიკური ინტეგრაცია და ევროკავშირის პოლიტიკასთან შესაბამისობა,

3) ენერგოუსაფრთხოება,

4) ქვეყნების მოსახლეობას შორის ურთიერთობების გაღრმავება (Rinnert , 2010, 10).

აღმოსავლეთ პარტნიორობის ინიციატივა ევროკავშირმა 2009 წლის 7 მაისს ოფიციალურად გამოაცხადა, პრალაში, ერთობლივი დეკლარაციის მეშვეობით, რომელიც მიუთითებდა ევროკავშირის ურთიერთობების გაძლიერებაზე აღმოსავლეთ პარტნიორობის რეგიონთან. ევროკავშირის ბოლო გაფართოებებმა აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნები ევროკავშირს გეოგრაფიულად უფრო დაუახლოვა. ამიტომ, როგორც ევროკავშირის, ისე აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების უსაფრთხოება და კეთილდღეობა ერთმანეთთან მჭიდროდაა დაკავშირებული (აღმოსავლეთ პარტნიორობის-საზღვრის ინტეგრირებული მართვის (EAP-IBM) შესაძლებლობათა გაძლიერების პროექტი).

საქართველომ აღმოსავლეთ პარტნიორობის შესახებ ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ, გადადგა რამოდენიმე მნიშვნელოვანი ნაბიჯი ქვეყნის განვითარებისათვის, საქართველოს მთავრობამ დაიწყო ბრძოლა კორუფციის წინააღმდეგ, აგრეთვე ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა და ინვესტიციების მოსაზიდად გარკვეული კლიმატის შექმნა. აქედან გამომდინარე, საქართველოს მიერ გადადგმული ნაბიჯები და აგრეთვე ევროპის სამეზობლო პოლიტიკისა და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ხელშეკრულების შედეგად შეცვლილი მდგომარეობა, შეიძლება წარმატებულ პროცესად ჩაითვალოს საქართველოში (Bockova , 2014).

2014 წლის 27 ივნისი შემდეგი ეტაპი იყო საქართველოსა და ევროკავშირის თანამშრომლობის საკითხში. 2014 წლის 27 ივნისს, ბრიუსელში, ხელი მოეწერა შეთანხმებას ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ასოცირების შესახებ, რომელიც მოიცავს ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის კომპონენტს. 2016 წლის 1 ივლისს, საქართველო-ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება სრულად შევიდა ძალაში (საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი ევროპულ და ევროატლანტიკურ ტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში).

1.3. საქართველოს ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულება

ასოცირების ხელშეკრულება არის ევროკავშირსა და ევროკავშირის არაწევრ სახელმწიფოს შორის თანამშრომლობაზე შეთანხმება. თანამშრომლობა, ზოგადად, მოიცავს, როგორც პოლიტიკურ, ისე სავაჭრო, სოციალურ, კულტურულ და უსაფრთხოების სფეროებს. ასოცირებული წევრობის სტატუსის სანაცვლოდ ევროკავშირი პარტნიორ ქვეყნებს აკისრებს პოლიტიკური, ეკონომიკური, სავაჭრო და სასამართლო რეფორმების გატარების ვალდებულებას. ამის სანაცვლოდ კი, ასოცირებულ წევრებს ზოგიერთ ან ყველა ბაზარზე თავისუფალი წვდომა აქვთ, მათ შორის, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ბაზარზეც. ასოცირებული წევრები ასევე იღებენ ფინანსურ და ტექნიკურ დახმარებასაც (კუპატაძე, 2013).

2017 წელი კი, უმნიშვნელოვანესი აღმოჩნდა საქართველოსთვის, რადგან ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ვიზალიბერალიზაციის შეთანხმებას მოეწერა ხელი. ვიზალიბერალიზაციის პროცესი გულისხმობს იმას, რომ საქართველოს მოქალაქეებს შეუძლიათ უვიზოდ იმოგზაურონ შენგენის წევრ ქვეყნებში. საქართველოს მოქალაქეებს მხოლოდ მოკლევადიანი ვიზიტები შეუძლიათ განახორციელონ, მოკლევადიანი ვიზიტი კი, 90 დღეს არ უნდა სცილდებოდეს, მათ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში გრძელვადიანი ვიზიტების დადგენა არ შეუძლიათ, აგრეთვე ვიზალიბერალიზაცია არ ითვალისწინებს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში მუშაობის უფლებას.

როგორც ვნახეთ, საქართველომ გრძელი გზა გამოიარა იმ მდგომარეობის მისაღწევად, რომელშიც დღეს იმყოფება ევროკავშირთან მიმართებაში. თუმცა მიუხედავად ამისა, აღსანიშნავია, რომ საქართველოს მოსახლეობა განიცდის ინფორმაციის დეფიციტს ევროკავშირთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საკითხზე. აქედან გამომდინარე, გადაცემა „ევროტურის“ ავტორების მიზანი იყო, რომ ქართველი მაყურებლისთვის ეჩვენებინათ, თუ რა სიტუაციაა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში, რა დადებითი და უარყოფითი შედეგები მოუტანა ამ ქვეყნებს ევროკავშირში გაერთიანებამ.

1.4. საქართველოს მოსახლეობის ევროინტეგრაციასთან დაკავშირებული ცოდნისა და დამოკიდებულებების შეფასება

საქართველოს მოსახლეობის ინფორმირებულობის დონეზე, იმ დროისათვის, როდესაც გადაცემა „ევროტური“ იქმნებოდა, ინფორმაცია შეიძლება მივიღოთ, ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდის ევროპული ინტეგრაციის პროგრამის ფარგლებში 2009, 2011, 2013 და 2015 წლებში, CRRC-საქართველოს მიერ ჩატარებული საქართველოს მოსახლეობის გამოკითხვის შედეგებით. CRRC-ის მიერ ჩატარებული ეს კვლევები მიზნად ისახავდა საქართველოს მოქალაქეების ცოდნისა და დამოკიდებულების შესწავლას ევროკავშირთან მიმართებაში. ჩემი საკვლევი თემისათვის მეტად მნიშვნელოვანია 2013 და 2015 წლების კვლევის შედეგები. ისევე, როგორც CRRC-ის 2013 წლის გამოკითხვებში, აგრეთვე 2015 წლის გამოკითხვებშიც, მნიშვნელოვანი იყო იმის გაგება, თუ რამდენად არის ინფორმირებული საქართველოს მოსახლეობა ევროკავშირთან დაკავშირებულ საკითხებზე. აღსანიშნავია, რომ 2015 წლის CRRC-ის მონაცემებით საქართველოს მოსახლეობა უფრო მეტად არის ინფორმირებული, ვიდრე 2013 წელს იყო, მიუხედავად იმისა, რომ 2015 წლისთვის მოსახლეობის ინფორმირებულობის დონემ აიწია ევროკავშირთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ, მოქალაქეების ცოდნის დონე საკმაოდ დაბალია ისეთ საკითხებზე, როგორცაა, მაგალითად, ევროკავშირის ინსტიტუტები საქართველოში, ევროკავშირის მიერ გატარებული ღონისძიებები, ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული აქტივობები და ა.შ.

გადაცემა „ევროტურის“ კონტექსტში საყურადღებოა ის წარმოდგენები და მოლოდინები, რომლებიც ევროკავშირის მიმართ გააჩნდა ქართულ საზოგადოებას, რადგანაც მოქალაქეების ევროკავშირისადმი ინფორმირებულობის დაბალი დონის გამო წარმოდგენებიც და მოლოდინებიც შესაბამისი იყო. მაგალითად, ქართულენოვან მოსახლეობას ძალიან გაზვიადებული წარმოდგენა ჰქონდა იმ სიკეთეებზე, რაც ევროკავშირის წევრობა შეიძლება მოიტანოს, CRRC-ის 2013 წლის გამოკითხვის შედეგების მიხედვით, 70% თვლის, რომ ეროვნული უსაფრთხოება გაძლიერდება (2011 წელს შესაბამისი მაჩვენებელი 59% იყო). 63% ფიქრობს, რომ ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის შანსები გაიზრდება; 65% სამუშაო ადგილების რაოდენობის გაზრდას ელოდება, ხოლო 64-64% - პენსიების ზრდას, სიტყვის თავისუფლების ზრდას

და განათლების ხარისხის გაუმჯობესებას. CRRC-ის 2015 წლის მონაცემებით, ზემოთ აღწერილი სიტუაცია საკმაოდ შეცვლილია. ამ საკითხებთან დაკავშირებული პროცენტული მაჩვენებელი შემცირებულია და საქართველოს მოსახლეობას უფრო კარგად აქვს გააზრებული ის მოლოდინები, რომლებიც შეიძლება ევროკავშირისაგან მიიღოს. იმ ადამიანების 33%, რომელთაც სმენიათ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების თაობაზე, ამ შეთანხმების გაფორმების შედეგად ყველაზე მეტად მოელის პოლიტიკურ დაახლოებას და მჭიდრო ეკონომიკურ ინტეგრაციას ევროკავშირთან, ხოლო 23% - ევროკავშირში გაწევრიანებას. ამ ჯგუფის მოლოდინები შედარებით ნაკლებად უკავშირდება საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენას (13%), ნატოში გაწევრიანებას (9%) (ევროპის ფონდი).

აქედან გამომდინარე, ევროკავშირისა და ევროინტეგრაციის შესახებ ინფორმაციის ნაკლებობის თემა საქართველოში ძალიან მნიშვნელოვანია ჩემი საკვლევით თემისთვის. როგორც ვიცით, ჩვენს საზოგადოებაში განსაკუთრებულად შეიმჩნევა ამ საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის დეფიციტი. ამის დამამტკიცებელ არგუმენტად შემოდის მოვიყვანო მაგალითი: „*ევროკავშირისა და ევროინტეგრაციის პროცესის შესახებ ინფორმირებულობაზე საუბრისას ცალსახად გამოიკვეთა პოლიტიკოსთა და ექსპერტთა აზრი, რომ საქართველოს მოსახლეობის დონე ამ მიმართულებით საკმაოდ დაბალია. ინფორმაციის ნაკლებობამ კი, შესაძლოა, საზოგადოებაში არასწორი მოლოდინები გააჩინოს. თუკი მოსახლეობას „ლამაზი ლოზუნგებიდან“ ევროპეიზაციის პრაქტიკაში გადატანა რთული მოეჩვენება, ის დაიწყებს ფიქრს, უღირს თუ არა ევროინტეგრაციის რთული გზის გავლა“ (წულაძე და სხვ., 69). აქედან გამომდინარეც, ჩანს, რომ ქართველი მოსახლეობა რეალურად განიცდის მისთვის საინტერესო ინფორმაციის ნაკლებობას ევროკავშირთან და ევროინტეგრაციასთან დაკავშირებით. აგრეთვე აღნიშნულია- „*რესპონდენტებს აუცილებლად მიაჩნიათ ფართომასშტაბური საინფორმაციო კამპანიების დაგეგმვა და ევროკავშირის შესახებ ცნობადობის გაზრდა, როგორც პოლიტიკოსების მოსახლეობასთან პირისპირ შეხვედრების, ისე მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების აქტიურად გამოყენების გზით (იქვე). გადაცემა „ევროტურის“ ავტორების მიზანიც, სწორედ ამ მოცემულობაზეა აგებული, როგორც ჩვენი ემპირიული კვლევიდან ჩანს, ჟურნალისტები მაქსიმალურად ცდილობენ ყველა**

იმ საკითხის მოცვას, რომლის შესახებაც ქართველ მაყურებელს ნაკლები ინფორმაცია გააჩნია. აქედან გამომდინარე, გადაცემა „ევროტური“ ისეა შექმნილი, რომ ქართველი მაყურებლისთვის ინფორმაციის შემცველი იყოს და თანაც გასართობი ფორმატი აქვს, რომ მოსაწყენი არ გახდეს მაყურებლისთვის.

საქართველოს მოსახლეობის ევროკავშირის შესახებ ინფორმირებულობასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია აგრეთვე CRRC-ის 2013 წლის კვლევებიც, რომლის თანახმად საქართველოში ევროკავშირისა და ევროინტეგრაციის პროცესის შესახებ ინფორმირებულობის დონე საკმაოდ დაბალია, თითქმის ყოველ მეხუთე ადამიანს უჭირს, პასუხი გასცეს შეკითხვას თუ რას წარმოადგენს ევროკავშირი (19%), ხოლო მოსახლეობის 31%-ს არც სმენია ასოცირების ხელშეკრულების შესახებ. აგრეთვე მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ 2015 წლის CRRC-ის კვლევების მონაცემებით საქართველოს მოსახლეობის ევროკავშირთან დაკავშირებული საკითხებისადმი ინფორმირებულობის დონე გაიზარდა. აქედან გამომდინარე, ქართველი მაყურებლისთვის გადაცემა „ევროტური“ ძალიან მნიშვნელოვანია ინფორმაციის მიწოდების თვალსაზრისით. როგორც გადაცემის ერთ-ერთი ავტორი აღნიშნავს, მასთან ჩემს მიერ ჩატარებული ინტერვიუს დროს, ეს გადაცემა მნიშვნელოვანია იმ კუთხითაც, რომ საზოგადოების გარკვეულ ნაწილზე გარკვეული გავლენა მოახდინა. თვითონ გადაცემის ავტორების მიერ მოპოვებული ინფორმაციით, ეს რეპორტაჟები მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მატარებელი იყო სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებისთვის. მაგალითად შეიძლება დავასახელოთ ერთ-ერთი შემთხვევაც, როდესაც გადაცემის ერთ-ერთ ავტორს დაუკავშირდნენ საქართველოს ერთ-ერთი სკოლიდან და უთხრეს, რომ კლასში პედაგოგები და მოსწავლეები ამ გადაცემებს აქტიურად განიხილავდნენ და ეს მოსწონდათ, რაგდანაც ამ მოკლემეტრაჟიანი გადაცემების საფუძველზე მათ შეძლეს დაენახათ, იმისგან განსხვავებული ევროპა, რაზეც მათ ქონდათ წარმოდგენა, აგრეთვე შეძლეს დაენახათ ევროკავშირში შემავალ ქვეყნებში არსებული მდგომარეობა, რის შესახებაც ნაკლებ ინფორმირებულები იყვნენ გადაცემების გასვლამდე.

ჩემი საკვლევო თემისათვის აგრეთვე, ძალიან მნიშვნელოვანია ის საკითხი, რომელსაც გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში ძალიან დიდი ყურადღება ეთმობა. ეს საკითხი კი

არის რელიგია. როგორც ცნობილია, ქართული საზოგადოების ცხოვრებაში მართმადიდებელი ეკლესია უმნიშვნელოვანესი როლის მქონე ინსტიტუტია და მას ძალიან ძლიერი გავლენა აქვს მოსახლეობაზე. CRRC-ის 2013 წლის კვლევაც გვიჩვენებს, რომლის მიხედვითაც ქვეყნის მოსახლეობის 48% თვლის, რომ რელიგია ძალიან მნიშვნელოვანია მის ყოველდღიურ ცხოვრებაში. ძალიან მნიშვნელოვანია გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში განხილული რელიგიასთან დაკავშირებული საკითხები რელიგიის თემა, თითქმის ყველა გადაცემაშია განხილული ჟურნალისტების მიერ და ნაჩვენებია ის დამოკიდებულებები, რომლებიც ზოგადად ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მოსახლეობას გააჩნია ამ საკითხის მიმართ, და ზოგადად, ევროკავშირს რა დამოკიდებულება აქვს მისი წევრი ნებისმიერი ქვეყნის მოსახლეობის რელიგიური აღმსარებლობის მიმართ. იმ თემასთან დაკავშირებით, რომ, საქართველოში მართმადიდებელი ეკლესია ძალიან დიდი სტატუსის მქონეა და ეკლესიის წარმომადგენლების მიერ ევროინტეგრაციის მიმართ გატარებული დისკურსები გარკვეულ გავლენას ახდენს საზოგადოებაზე, აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ ეკლესია და მისი წინამძღოლი-ილია მეორე საქართველოს მოსახლეობაში განსაკუთრებით მაღალი ნდობით სარგებლობენ (CRRC, კავკასიის ბარომეტრი, 2009-2015). ამიტომაც ეკლესიის და მისი წინამძღოლის მხრიდან გატარებული დისკურსები ძალიან დიდი დატვირთვის მქონეა ევროინტეგრაციის პროცესთან დაკავშირებით.

გადაცემის ავტორები ამ გადაცემების ფარგლებში ატარებენ დისკურსს, რომელიც ემსახურება იმის ჩვენებას, რომ ქვეყნებში, რომლებიც ევროკავშირის წევრები ხდებიან, რელიგიური კუთხით არანაირი ცვლილება არ ხდება, ამ ქვეყნების მოსახლეობის რელიგიურ შეხედულებებს არანაირი საფრთხე არ ემუქრებათ ევროკავშირის მხრიდან. ამის ხაზგასმა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ჟურნალისტების მხრიდან, რადგანაც ჩვენი ქვეყნის საზოგადოებაში გაჩნდა *„დასავლეთის ღერძთან დაკავშირებული ფსიქოლოგიური დამაბულობები“* (მეზვრიშვილი, 2009, 181). გამომდინარე იქიდან, რომ საქართველო ძალიან დიდი ხანი საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში და ძლიერი იდეოლოგიური წნეხის ქვეშ იყო, *„ტრადიციონალისტურად განწყობილი საზოგადოებისათვის, რომელიც ამავე დროს „რკინის ფარდის“ მიღმა ყალიბდებოდა, დასავლური სოციალური ლიბერალიზმი კულტურული შოკი აღმოჩნდა, რაც*

საზოგადოების ულტრაკონსერვატული ნაწილისთვის გამოიხატა დილემაში: დასავლეთთან ინტეგრაცია ან ეროვნული და რელიგიური იდენტობის შენარჩუნება“ (იქვე). აქვე აღსანიშნავია ისიც რომ, CRRC-ის 2013 წლის კვლევის მონაცემებით ქართულენოვანი მოსახლეობა უფრო ხშირად ეთანხმება მოსაზრებას, რომ ევროკავშირი იმპერიის ახალი ფორმაა და ის საფრთხეს უქმნის ქართულ ტრადიციებს. CRRC-ის 2015 წლის კვლევებიდანაც ჩანს, რომ საქართველოს მოსახლეობისთვის ევროკავშირი საფრთხედ აღიქმება რელიგიური აღმსარებლობის საკითხთან მიმართებით, აქედან გამომდინარე, ძალიან მნიშვნელოვანია საზოგადოებისთვის იმის ჩვენება, თუ რა მდგომარეობაა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ამ მხრივ, რომ ქართველმა მაყურებელმა შეძლოს შეაფასოს არსებული სიტუაცია, მიიღოს უფრო მეტი ინფორმაცია და ამის საფუძველზე შეძლოს მიიღოს გადაწყვეტილება.

„ევროტურის“ გადაცემებში გადაცემის ავტორების მიერ ნაჩვენებია ისიც, რომ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ეკლესია და კანონი ერთმანეთისგან არის გამიჯნული, ანუ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ეკლესია არ ერევა ქვეყნის მიერ მიღებულ კანონებში, თუმცა ეკლესიას შეუძლია წარმოაჩინოს თავისი მოსაზრება და ამას არავინ უშლის. საქართველოშიც, ერთ-ერთი კვლევის მონაწილე რესპონდენტების ნაწილიც თვლის, რომ „სახელმწიფომ არ უნდა დაუშვას ეკლესიის ჩარევა მის საქმეებში და თავისი ფუნქცია უნდა შეასრულოს მაშინაც, როცა ეკლესია ამას ეწინააღმდეგება. ამასთან, სახელმწიფომ კანონით უნდა დასაჯოს ყველა, ვინც ადამიანის კონსტიტუციურ უფლებებს არღვევს, მათ შორის სასულიერო პირებიც, უმცირესობების მიმართ აგრესიული ქმედებების გამო“ (წულაძე და სხვ., 2015, 158).

როგორც ერთ-ერთი კვლევა გვიჩვენებს ევროპეიზაციის პროცესისგან სამი ტიპის სარგებლის მიღების მოლოდინი არსებობს საქართველოში, ეს სამი ტიპია: პოლიტიკური, ეკონომიკური და კულტურული(წულაძე, 2015, 98). „ევროტურის“ გადაცემებში კარგად ჩანს, თუ რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ევროკავშირის ქვეყნებში. ეკონომიკურად ნაკლებად განვითარებული ქვეყნები ევროკავშირისგან იღებენ დაფინანსებას, რათა წევრ ქვეყნებში არსებულ სოციალურ და პოლიტიკურ სტანდარტებს მიუახლოვდნენ. „ევროტურის“ გადაცემებში რესპონდენტები, მაგალითად კონკრეტული ქვეყნის ადგილობრივი მეწარმეები, ხშირად აღნიშნავენ, რომ

ევროკავშირი მათ ბიზნესს აფინანსებს, რათა მისი სტანდარტების შესაბამისი გახდეს და აგრეთვე, ხშირად ხდება იმ უახლესი სტანდარტების ტექნოლოგიებით აღჭურვა, რომელიც აუცილებელია ხარისხიანი პროდუქციის საწარმოებლად.

ეკომონიკური სარგებლის მხრივ, აგრეთვე ძალიან მნიშვნელოვანია, ტურიზმის თემაც, რომელსაც გადაცემა „ევროტურის“ ავტორები ძალიან ხშირად განიხილავენ, თავიანთი მოკლემეტრაჟიანი გადაცემების ფარგლებში. ტურიზმთან ერთად განხილულია ენოტურიზმიც, რადგანაც როგორც ცნობილია, საქართველო გამორჩეული თავისი მეღვინეობის კულტურით. გადაცემის ავტორების მიერ ენოტურიზმის განხილვა „ევროტურის“ ფარგლებში იმითაც არის ნაკარნახევი, რომ ქართული მეღვინეობის დიდი ისტორია საერთაშორისო მასშტაბითაა აღიარებული. 2012 წლის ივლისიდან, საქართველოს აქვს ექსკლუზიური უფლება, ქართული წარმოების ღვინოს ევროკავშირში პოპულარიზაცია გაუწიოს სიტყვებით „საქართველო-ღვინის აკვანი“ (ISET პოლიტიკის ინსტიტუტი).

საქართველოსთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ისიც, რომ 2013 წელს იუნესკომ არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის სტატუსი მიანიჭა ქვევრის მეთოდს, სამი წლის შემდეგ კი, გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, UNWTO-ს, ინიციატივით, ღვინის ტურიზმის შესახებ პირველი გლობალური კონფერენცია საქართველოში გაიმართა. ეს კი, უმნიშვნელოვანესი მოვლენაა საერთაშორისო ასპარეზზე საქართველოს, როგორც ღვინის სამშობლოს იმიჯის დამკვიდრების კუთხით (ინტერნეტგაზეთი-„mastsavlebeli.ge“).

საქართველოსთვის ევროპეიზაციიდან მიღებულ უმთავრეს კულტურულ სარგებლად ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნების რეალური შესაძლებლობა მიიჩნევა, განსაკუთრებით რუსეთის ექსპანსიის საფრთხის პირობებში. ამასთან ევროკავშირის ფარგლებში არსებული მულტიკულტურალიზმი რესპონდენტებს სწორედ ქართული იდენტობის და კულტურული თავისებურებების შენარჩუნების გრანტად ესახებათ და არა ეროვნულისთვის საფრთხედ (წულაძე და სხვ., 2016, 100). „ევროტურის“ ავტორები თავიანთი გადაცემების ფარგლებში ყოველთვის ცდილობენ, ისეთი დისკურსი გაატარონ, რომ ევროკავშირი არანაირ საფრთხეს არ უქმნის მასში შემავალი ქვეყნების

ეროვნულ იდენტობებს, პირიქით, გვიჩვენებენ იმას, რომ თითოეული ქვეყნის მოქალაქე ყოველთვის წინა პლანზე აყენებს თავის ეროვნულ და კულტურულ ღირებულებებს. ეს აგრეთვე უმნიშვნელოვანესია ევროკავშირისთვისაც, ეს გაერთიანება თავისმხრივ, ცდილობს ხელი შეუწყოს თითოეული მისი წევრი ქვეყნის კულტურულ განვითარებას და ეს დადებითად აისახება ქვეყნის ტურისტული ბიზნესის განვითარებაზე და შესაბამისად ეკონომიკურ განვითარებაზეც.

„ევროტურის“ ფარგლებში ჟურნალისტები, განსაკუთრებულ ხაზგასმას აკეთებენ „ევროპულ ოჯახში“ დაბრუნებაზე ყველა ქვეყანაში, რომელიც საბჭოთა წარსულით არის ცნობილი, გატარებულია „ევროპულ ოჯახში“ დაბრუნების დისკურსი. ეს ფაქტი ქართველი მაყურებლისთვისაც საინტერესოა, რადგანაც, როგორც ცნობილია ჩვენი ქვეყანაც მსგავსი წარსულის მატარებელი ქვეყანაა. „ევროპულ ოჯახში“ დაბრუნება საქართველოშიც არის წინა პლანზე წამოწეული, მაგალითად, პოლიტიკოსების დისკურსებში.

გადაცემა „ევროტურის“ შემქმნელებმა თავიანთი გადაცემების ფარგლებში ყურადღება გაამახვილეს პოსტსაბჭოთა მემკვიდრეობის მქონე ქვეყნებზე. მათ სურდათ ქართველი მაყურებლისთვის ეჩვენებინათ, თუ როგორ შეძლეს მსგავსი წარსულის მქონე ქვეყნებმა, ამ არცთუ სასურველი ისტორიული მემკვიდრეობისთვის თავის დაღწევა, შემდეგ დასავლური ორიენტაციის აღება და იმ სტანდარტების წარმატებით დამკვიდრება ქვეყანაში, რომელსაც ევროკავშირი ითვალისწინებს. დღესდღეობით დასავლეთთან ინტეგრაცია საქართველოსთვის ძალიან მნიშვნელოვანია და შესაბამისად „საინტერესოა, რა შინაარსის მატარებელია „დასავლეთთან ინტეგრაციის“ ღერძი საზოგადოებრივი ცნობიერებისთვის?“ (მეზვრიშვილი, 2000, 179).

გადაცემა „ევროტურის“ ავტორებმა ამ გადაცემების ფარგლებში გვიჩვენეს, პოსტკომუნისტურ ქვეყნებში განვითარებული ტურიზმი, რომელიც აქტიურად იყენებს კომუნისტურ მემკვიდრეობას და არსებული რესურსებით ცდილობს ქვეყანაში შემომავალი ტურისტების დაინტერესებას. ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტია ის, რომ ეს ქვეყნები თავიანთ წარსულის მემკვიდრეობას პატივს სცემენ და მაქსიმალურად ცდილობენ გაუფრთხილდნენ და შეინარჩუნონ მისი პირვანდელი სახე, ამასთან ერთად

ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ისინი აცნობიერებენ თუ რამდენად მნიშვნელოვანია ეს წარსულის არცთუ სახარბიელო მემკვიდრეობა, მათთვის მომგებიანი ბიზნესის საწარმოებლად.

დღესდღეობით საქართველოსთვის ევროინტეგრაცია ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხია, აქედან გამომდინარე ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია, ევროკავშირის წევრი ქვეყნების გამოცდილება ევროინტეგრაციის პროცესში, განსაკურებით კი, იმ ქვეყნებისა, რომლებიც ჩვენი ქვეყნის მსგავსად პოსტკომუნისტური ქვეყნები არიან. გადაცემა „ევროტურის“ ავტორები კი, ცდილობენ, რომ ქართველ მაყურებელამდე მოიტანონ ის ინფორმაცია, რომლის მიღებაც შეძლეს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში მოგზაურობიდან და აჩვენონ რეალური სურათი, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის .

2.ემპირიული ნაწილი

გადაცემა „ევროტურების“ ფარგლებში გამოიყო რამოდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელსაც ჟურნალისტები ჩემს მიერს საკვლევად აღებული გადაცემებიდან უმეტესობაში განიხილავდნენ. გადაცემის ავტორებმა მათთან ჩემს მიერ ჩატარებული ინტერვიუების დროს განაცხადეს, რომ გადაცემის შექმნის მიზანი იყო, ქართველი მაყურებლისთვის ეჩვენებინათ, თუ როგორია ევროპა თავისი დადებითი და უაროვითი მხარეებით. ექსპერტი, რომელთანაც ჩავატარე ინტერვიუ, აღნიშნავს, რომ გადაცემა „ევროტურის“ მიზანი არის, ის რომ ქართველ მაყურებელს მიააწოდონ ევროკავშირის შესახებ მეტი ინფორმაცია. აგრეთვე, ის რომ ქართულ საზოგადოებას ანახონ მაგალითი, როგორ მოახერხა მაგალითად, აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებმა ევროკავშირში გაწევრიანება და ამის შემდეგ წარმატებული ტრანსფორმაცია. აგრეთვე ის პრობლემებიც, რომლებიც ჯერ კიდევ არსებობს ამ ქვეყნებში.

როგორც ჟურნალისტები ამბობენ, თემებს ირჩევდნენ იმ პრინციპით, რომ მაქსიმალურად ახლოს ყოფილიყო ეს თემები საქართველოსთან და აგრეთვე, საინტერესო ყოფილიყო ქართველი მაყურებლისთვის. აქედან გამომდინარე, ჟურნალისტებმა გადაცემის შექმნის პროცესში ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ცხოვრების ყველაზე მნიშვნელოვან საკითხებზე გაამახვილეს ყურადღება და ამ გაერთიანების დამფუძნებელი თუ შედარებით ძველი წევრების მაგალითზე აჩვენეს, თუ როგორი ხანგრძლივი პროცესი იყო ამ ქვეყნებისათვის დასახული მიზნის მიღწევა და ქვეყანაში ევროკავშირის სტანდარტების დამკვიდრება. ხოლო ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრი ქვეყნების მაგალითზე გადაცემის ავტორებმა გვიჩვენეს ის პრობლემები, რომლებიც ჯერ კიდევ მოუგვარებელია და როგორ ცდილობენ ეს ქვეყნები ეტაპობრივად მოერგონ ევროკავშირის მიერ დაწესებულ სტანდარტებს.

კვლევის შედეგად გამოვყავი ის ძირითადი თემები, რომლებზეც ჟურნალისტები თავიანთი მოკლემეტრაჟიანი სიუჟეტების განმავლობაში აკეთებდნენ აქცენტს. ეს თემები დავალაგე ლოგიკური თანმიმდევრობის მიხედვით, იმის გათვალისწინებით, რომ მაქსიმალურად ახლოს ყოფილიყო გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში გამოკვეთილი თემები ერთმანეთთან.

გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში გამოყოფილი თემებია:

1) ტურიზმი (ენოტურიზმი)-ზოგადად, ტურიზმის თემა და მასთან დაკავშირებული საკითხები გადაცემის ავტორებს ყველაზე ხშირად აქვთ გადაცემების ფარგლებში განხილული, ხოლო რაც შეეხება ენოტურიზმს-ეს საკითხი განხილული აქვთ, რა თქმა უნდა, იმ ქვეყნების მაგალითზე, სადაც მეღვინეობის და მევენახეობის მრავალსაუკუნოვანი კულტურა არსებობს, მაგალითად, საფრანგეთი და სლოვაკეთი. ამ ქვეყნების მაგალითზე პარალელები გავლებული აქვთ საქართველოსთან. საქართველოსთვის გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში განხილული ტურიზმის თემა, ძალიან მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ ჩვენს ქვეყანაში ტურიზმის განვითარება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია, რომელიც სახელმწიფოს დღის წესრიგში დგას. ქართველი მაყურებლისთვის გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში განხილული ქვეყნების მაგალითი ძალიან საინტერესო იქნება, რადგანაც ჟურნალისტები გვიჩვენებენ იმ გზას, რომელიც ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა გაიარეს ტურიზმის განვითარების პროცესში. ეს კი, ძალიან მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ საქართველოს მოსახლეობა ტურისტული ბიზნესის განვითარების პროცესში არსებულ სირთულეებსა და წარმატებულ ნაბიჯებს გაანალიზებს, ევროკავშირის წევრი ქვეყნების საფუძველზე.

ტურიზმის საკითხში გამოიყოფა კიდევ ერთი ქვეთავი-ენოტურიზმი. ენოტურიზმის განხილვა ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მაგალითზე ძალიან მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის, რადგან საქართველო ცნობილია მეღვინეობის უძველესი კულტურით და აქედან გამომდინარე, ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვანია ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მიღწევების გაცნობა მეღვინეობის დარგში. აგრეთვე მნიშვნელოვანია ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ამ საკითხთან დაკავშირებული პრობლემების განხილვას, რათა ქართველმა მაყურებელმა დაინახოს რა დემომარეობაა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ენოტურიზმთან დაკავშირებით.

2) იუნესკოს დაცული ზონები - იუნესკოს დაცული ზონების თემა ჩემს ნაშრომში ებმის ტურიზმის (ენოტურიზმის) თემას, გამომდინარე იქიდან, რომ ეს

ორი თემა გარკვეულ კავშირშია ერთმანეთთან. კავშირი კი გამოიხატება იმაში, რომ იუნესკო ყოველთვის ცდილობს მის მიერ დაცულთა სიაში შეიტანოს კონკრეტული ქვეყნის ის კულტურული მემკვიდრეობა, რომელიც გამორჩეულია თავისი უნიკალური თვისებებით, ხოლო ასეთი მემკვიდრეობა ყოველთვის საინტერესოა ტურისტული თვალსაზრისითაც და ესეთი ზონები ყოველთვის პოპულარულია ტურისტებისთვის. ტურიზმის თემაში გამოყოფილი ქვეთავს, რომელიც ეხება ენოტურიზმს, გარკვეულწილად ებმის იუნესკოს დაცული ტერიტორიების თემაც, რადგან ცნობილია, რომ იუნესკომ არამატერიალურ კულტურულ ძეგლთა სიაში შეიტანა ქვევრში ღვინის დაყენების მეთოდი, რომლის ტრადიციაც საქართველოში იღებს სათავეს. იუნესკოს დაცული ზონები-არის თემა, რომელსაც ძალიან ხშირად განიხილავდნენ ჟურნალისტები „ევროტურების“ ფარგლებში და ცდილობდნენ ქართველი მაყურებლისთვის ეჩვენებინათ, თუ როგორი დამოკიდებულებები გააჩნიათ იუნესკოს დაცულ ზონებთან დაკავშირებით ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში და რა მოთხოვნები აქვს იუნესკოს თავის მხრივ. ქართველი მაყურებლისთვის იუნესკოს დაცული ზონების თემა საკმაოდ მნიშვნელოვანია, რადგან, როგორც ცნობილია, საქართველოშიც არსებობს იუნესკოს მიერ დაცული ზონები, რომლებსაც გარკვეულ პერიოდში ამ სტატუსის ჩამორთმევის საფრთხე დაემუქრათ, იმის გამო, რომ ამ ნაგებობების რესტავრაციის პროცესში არ იქნა გათვალისწინებული ის მოთხოვნები, რომელსაც იუნესკო უყენებდა თავის მიერ დაცულ ზონებს. აქედან გამომდინარე, ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვანია, დაინახოს რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში და როგორ უფრთხილდებიან ეს ქვეყნები წარსულის მემკვიდრეობას, რომლებსაც კონკრეტულ შემთხვევებში იუნესკო იცავს.

- 3) კულინარია - ეს თემა ჩემს ნაშრომში ებმის იუნესკოს დაცული ზონების საკითხს, გამომდინარე იქიდან, რომ კულინარიაც ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის შემადგენელი ნაწილია და ხალხი ყოველთვის ამაყობს თავისი ქვეყნის ტრადიციული კულინარიით. ჩემს მიერ საკვლევად შერჩეული გადაცემებიდან, თითქმის ყველა გადაცემაში ეხებიან ჟურნალისტები ამ თემას. გადაცემის ავტორები

თითოეულ ქვეყანაში ტრადიციული კულინარიული კერძების განხილვით, გვიჩვენებენ იმას, თუ რა დამოკიდებულებები აქვთ ამ ქვეყნებს, ზოგადად ქვეყანაში არსებული ტრადიციული კულინარიის მიმართ. ქართველი მაყურებლისთვის ეს თემა მნიშვნელოვანია, იმ კუთხით, რომ ჩვენი ქვეყნა დიდი კულინარიული ტრადიციის მქონე ქვეყანაა და ქართული საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანია, ის თუ რა ადგილი აქვს კულინარიას ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში. აგრეთვე ისიც, თუ რა დამოკიდებულებები აქვს ხალხს ტრადიციული კულინარიის მიმართ.

4) მეზაღობის თემა - ამ საკითხთან მიმართებაში განხილულია ის, მოთხოვნები, რომლებსაც ევროკავშირი უყენებს თავის წევრ ქვეყნებს. აგრეთვე, ის დამოკიდებულებები, რომლებიც მოსახლეობას გააჩნია მეზაღობის მიმართ. გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში გასული ქვეყნების მაგალითი, ქართველი მაყურებლისთვის საინტერესოა, რადგანაც ჩვენს ქვეყანაში უამრავი პრობლემა არსებობს მეზაღობასთან დაკავშირებით. მსგავსი პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები გადაცემის ავტორების მიერ განხილულია ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრი ქვეყნების მაგალითზე. ამიტომაც ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას შეიცავს, იმ კუთხით, რომ დაინახავს, როგორ შეიძლება იმ პრობლემების მოგვარება, რომელიც მას აქვს ამ სფეროში.

5) განათლება - გამომდინარე იქიდან, რომ ზოგადად განათლება ამცირებს რელიგიური დოგმების გავლენას და ზრდის ტოლერანტობას სექსუალური, ეთნიკური და სხვა უმცირესობების მიმართ, გადავწყვიტე, რომ ჯერ განათლების საკითხი განმეხილა გადაცემა „ევროტურის“ საფუძველზე და შემდეგ რელიგიის, ეროვნული უმცირესობებისა და სექსუალური უმცირესობების თემები.

განათლების საკითხთან დაკავშირებითაც გადაცემის ავტორები განიხილავენ, იმ დამოკიდებულებებს, რომლებიც განათლების საკითხთან მიმართებით გააჩნიათ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში. გამომდინარე იქიდან, რომ განათლების დონე საკმაოდ დაბალია საქართველოში, ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვანია

იმის ჩვენება, თუ რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში. საინტერესოა ისიც, თუ როგორ მოაგვარეს განათლების სფეროში არსებული პრობლემები ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა და როგორ მიაღწიეს იმ ეტაპამდე, რომელზეც ეხლა იმყოფებიან.

- 6) რელიგია-რელიგიის საკითხიც იყო ხშირად განხილული გადაცემა „ევროტურები“- სათვის განკუთვნილ დროში. ამ შემთხვევაში ჟურნალისტები ცდილობდნენ ქართველ მაყურებელამდე მოეტანათ ის დამოკიდებულებები, რომლებიც ზოგადად, მოსახლეობას და აგრეთვე, ევროკავშირს გააჩნია მისი წევრი ქვეყნების მოსახლეობის რელიგიური შეხედულებების მიმართ. რადგანაც საქართველოს მოსახლეობის უმეტესობა მართმადიდებელი ქრისტიანია და ეკლესიას მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს საზოგადოების ცხოვრებაში, აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია იმის ჩვენება, თუ როგორი დამოკიდებულებები არსებობს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში რელიგიურ საკითხებთან დაკავშირებით.
- 7) ეროვნული უმცირესობები-ჩემს მიერს საკვლევად შერჩეული გადაცემებიდან ეს თემა განხილული იყო ორი ქვეყნის მაგალითზე. ეს ქვეყნებია: პირველი-ბელგია, რომელიც ევროკავშირის ერთ-ერთი დამფუძნებელი ქვეყანაა და მეორე- რუმინეთი, რომელიც ევროკავშირის 2007 წელს შეუერთდა, ანუ ამ გაერთიანების ახალი წევრია. აქედან გამომდინარე, გამოვლინდა ის თავისებურებები, რომლებიც ეროვნული უმცირესობების საკითხთან დაკავშირებით შეიმჩნევა ამ ორ ქვეყანაში. ეროვნული უმცირესობების თემა ქართველ მაყურებელთან საკმაოდ ახლოს დგას, რადგანაც, როგორც ცნობილია, ჩვენს ქვეყანაში მრავალი ეროვნული უმცირესობის წარმომადგენელი ცხოვრობს და მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი ქვეყანა გამორჩეულია ტოლერანტობით სხვა ერების წარმომადგენლების მიმართ, მაინც ხშირია კონფლიქტები ძირითად მოსახლეობასა და ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენლებს შორის. ამიტომაც, ზემოთ ნახსენები ორი ქვეყნის მაგალითზე ნათლად ჩანს, როგორ შეიძლება არსებული პრობლემების მოგვარება.

8) სექსუალური უმცირესობები - ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი თემაა. ამ საკითხთან დაკავშირებით გადაცემის ავტორებმა განიხილეს, როგორც ევროკავშირის დამფუძნებელი ქვეყნების მაგალითი, აგრეთვე, შედარებით ახალი წევრი ქვეყნების მაგალითიც. აქედან გამომდინარე, გამოჩნდა ის განსხვავება, რომელიც ამ ქვეყნებს შორის სექსუალური უმცირესობებისადმი დამოკიდებულებებს შორის შეიმჩნევა. სექსუალური უმცირესობებისადმი ევროკავშირის წევრი ქვეყნების დამოკიდებულებების ჩვენება ძალიან მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის, რადგან საქართველოში სექსუალურ უმცირესობებთან დაკავშირებული უამრავი პრობლემა არსებობს. ამ უმცირესობების წარმომადგენლები მუდმივად კონფლიქტურ სიტუაციებში ხვდებიან. სექსუალური უმცირესობების თემა ძალიან აქტუალურია ქართულ საზოგადოებაში, ამიტომაც ჟურნალისტებმა ქართველ მაყურებელს უჩვენეს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში სექსუალური უმცირესობებისადმი არსებული მიდგომები.

9) პარლამენტარების ხედვები და დამოკიდებულებები სოციალური პრობლემების მიმართ-ეს თემა ჩემს მიერ შერჩეული ლოგიკური თანმიმდევრობიდან გამომდინარე, მოხვდა ჩემი ნაშრომის ბოლო ნაწილში, რათა გამეანალიზებინა ევროკავშირის წევრი ქვეყნების პარლამენტარების ხედვები და დამოკიდებულებები, ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხების მიმართ. ამ თემასთან დაკავშირებით გადაცემის ავტორები გვიჩვენებენ, იმ განსხვავებულ ხედვებს და დამოკიდებულებებს სოციალური პრობლემების მიმართ, რომლებიც ევროკავშირის შედარებით ძველ და შედარებით ახალი წევრი ქვეყნების პარლამენტარებს აქვთ, საქართველოში, როგორც ცნობილია, მოსახლეობის უმეტეს ნაწილში პარლამენტარებისადმი უარყოფითი დამოკიდებულება არსებობს, რადგანაც პარლამენტის წარმომადგენლები უმეტეს წილად არ ინტერესდებიან მოსახლეობის პრობლემებით და იმ თანამდებობას, რომლზეც იმყოფებიან ცხოვრებისეული ფუფუნების მოსაწყობად იყენებენ. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია ქართველმა მაყურებელმა დაინახოს რა ხდება ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ამ თემასთან დაკავშირებით და შეაფასოს არსებული მიდგომარეობა.

2.1. ტურიზმი (ენოტურიზმი)

დღესდღეობით ტურიზმი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში ძალიან პოპულარული მოვლენაა და ის მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს ამ ქვეყნების ცხოვრებაში, რადგანაც სარფიან ბიზნესთა ნუსხაში ირიცხება. წარმატებული ტურისტული ბიზნესი ქვეყნის ეკონომიკურ მდგომარეობაზეც აისახება, რადგანაც აქედან სარგებელს ნახულობს, როგორც მოსახლეობის ნაწილი, აგრეთვე სახელმწიფოც. „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნები გამოირჩევა თავისი ტურისტული ზონებით და ტურისტების რაოდენობით. ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს აქვთ ტურისტულ ბიზნესთან დაკავშირებული გამოცდილებები, ამ ქვეყნების ტურისტული ბიზნესის წარმომადგენლებმა კარგად იციან, როგორ აქციონ გარკვეული ზონები ტურისტებისთვის მიმზიდველ და პოპულარულ ადგილებად. ამიტომაც ქართველი ჟურნალისტების მიერ ამ თემის წინ წამოწევა ემსახურება იმ მიზანს, რომ ქართულ საზოგადოებას წარმოდგენა შეექმნას რა სიტუაციაა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ამ საკითხთან დაკავშირებით, რა გზები გაიარეს ამ ქვეყნებმა იმისათვის, რომ წარმატებულ ტურისტულ ზონებად ექციათ თავიანთ ქვეყანაში შემავალი ის ადგილები, რომლებსაც გარკვეული ტრადიციები უკავშირდება.

ჩემს მიერ საკვლევად აღებული გადაცემებიდან ჩანს, რომ გადაცემის ავტორები ტურიზმთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქებას თითქმის ყველა გადაცემაში ცდილობენ. ჟურნალისტების მიზანია, რომ ქართველ მაყურებელს გააცნონ ის გამოცდილებები, რომლებიც გააჩნიათ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს ტურისტულ ბიზნესთან დაკავშირებით. ეს ძალიან მნიშვნელოვანი გზავნილია ქართველი მაყურებლისთვის, რადგანაც საქართველო დღესდღეობით დგამს პირველ ნაბიჯებს ტურისტული ბიზნესის განვითარების გზაზე. აქედან გამომდინარე, ქართველი საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანია იმის ცოდნაც, თუ რა შეცდომები დაუშვეს ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა თავიანთი წარმატებული ტურისტული ბიზნესის წარმოების პროცესში. ამიტომაც ჟურნალისტები ცდილობენ განიხილონ ის შეცდომებიც, რომლებიც თან ახლავს ქვეყნებში პოპულარული ტურისტული ზონების შექმნას. ჩემს მიერ შერჩეული გადაცემებიდან ჩანს ისიც, რომ განსხვავებული მდგომარეობაა აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში. გადაცემის ავტორები განსხვავებულ

აქცენტებს სვამენ აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ტურისტული ბიზნესის წარმოდგენისას.

2.1.1.წარმატებულ ტურისტულ ბიზნესად ქცეული კომუნისტური მემკვიდრეობა

აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მაგალითზე ჟურნალისტები, ყოველთვის ცდილობენ განიხილონ კომუნისტურ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული თემები. ჟურნალისტები ყურადღებას ამახვილებენ იმაზე, თუ როგორ შეძლებს ევროკავშირის წევრმა ქვეყნებმა საბჭოთა მემკვიდრეობის ქვეყნის სასარგებლოდ გამოყენება. ტურიზმთან დაკავშირებული კომუნისტური მემკვიდრეობის თემა განხილულია მაგალითად, აღმოსავლეთ ევროპის ერთ-ერთ ქვეყანაში-პოლონეთში. გადაცემის გასვლის პერიოდში ეს ქვეყანა უკვე 10 წლის განმავლობაში იყო „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყანა. ის ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრი ქვეყანაა, ამიტომაც ამ ქვეყანაში განსხვავებული მდგომარეობაა, სხვა უფრო ადრეულ წევრებთან შედარებით. საქართველოსთან მიმართებაში ამ ქვეყანაზე გასული გადაცემა განსაკუთრებით საყურადღებოა, რაგადნაც პოლონეთი საქართველოს მსგავსად კომუნისტური წარსულის მქონე ქვეყანაა და გადაცემის ავტორების მიერ ხაზი გასმულია იმ მოვლელაზე, თუ როგორ შეძლო მან კომუნისტური რეჟიმისაგან განთავისუფლება და ახალი ცხოვრების დაწყება, ისე რომ ეს წარსული მომგებიან ბიზნესად ექცია. ამის დამადასტურებელი ბევრი მაგალითია ნაჩვენები გადაცემაში, ერთ-ერთი მათგანია კომუნისტური რეჟიმისდროინდელი ბინა, რომელშიც თავმოყრილია ამ რეჟიმის დროიდან შემორჩენილი ავეჯი და სხვა საოჯახო მოწყობილობები, რომლებსაც გამოიყენებდა იმ პერიოდის დიასახლისი. ამ ბინაში არსებული თითოეული ნივთი განხილულია ჟურნალისტების მიერ, როგორც მოუხერხებელი იმ პერიოდის დიასახლისებთვის. დღესდღეობით ეს ბინა ტურისტებისთვის არის გამიზნული და გადაცემის ავტორების მიერ ხაზგასმულია ის ფაქტი, რომ ეს არ არის მონატრებული წარსული, არამედ სარფიან ბიზნესად ქცეული ტურიზმის ერთ-ერთი სახეობაა. პოლონეთის შემთხვევა მაგალითია იმის საჩვენებლად, თუ როგორ იქცევა წარსულის, თუნდაც არასასიამოვნო და არასახარბიელო მემკვიდრეობა თანამედროვეობის წარმატებული ტურისტული ბიზნესის საწარმოებლად.

პოლონეთში კომუნისტური რეჟიმისდროინდელი მშრომელების ქანდაკებები დღემდე დგას და პოლონელი გიდი, რომელიც გადაცემის ავტორებს ათვალთვლებს ვარშავის ტურისტულ ზონებს, აღნიშნავს, რომ პოლონელი ხალხი პატივს სცემს ამ ქანდაკებებს, არავის აზრად არ მოსდის მათი შეურაცხყოფა ან დაზიანება, რადგანაც ამ შემთხვევაშიც, ისინი აცნობიერებენ, რომ წარსულის მემკვიდრეობა შეუძლიათ გამოიყენონ, როგორც ტურისტებისთვის მიმზიდველი სანახაობა, თანაც აქ ხაზი ესმევა, იმ მოვლენას, რომ ეს ქანდაკებები შრომის სიმბოლოდ არის დადგმული პოლონეთში. გადაცემის ავტორები ამ ფაქტის აღნიშვნით ქართულ რეალობასთან ავლებენ პარალელს, რომელშიც იკითხება ის, რომ საქართველოში ხშირად აზიანებენ იმ ძეგლებს, რომლებიც კომუნისტური რეჟიმის გადმონაშთია. ამ ნაწილით ჟურნალისტებს ქართველი მაყურებლისთვის უნდათ იმის ჩვენება, რომ ქვეყანას შეუძლია თავის სასარგებლოდ გამოიყენოს წარსულის, თუნდაც ის მემკვიდრეობა, რომელიც არცთუ სახარბიელოა.

ჟურნალისტებმა შეძლეს კარგად ეჩვენებინათ ქართველი მაყურებლისთვის, თუ როგორ შეიძლება საბჭოთა მემკვიდრეობას ერთად მოუყარო თავი და ტურისტებისთვის საინტერესო ადგილად აქციო. საქართველოში საბჭოთა კავშირის ძეგლებს ხან ყრიდნენ, ხან კი ისევ ძველ ადგილას აბრუნებდნენ. არ იყო ჩამოყალიბებული პოზიცია იმის შესახებ, თუ რა უნდა მოეხერხებინათ ამ ძეგლებისთვის, უნგრელებმა კი გადაწყვიტეს ერთად მოეყარათ თავი საბჭოთა დიქტატურისა და ძლიერების აღმნიშვნელი სიმბოლოებისთვის. „უნგრეთში ეს ერთადერთი ადგილია, სადაც „საბჭოთა კავშირი ცოცხლდება და აქვე სრულდება“-გვეუბნება ერთ-ერთი გადაცემის ავტორი. ამით კი მან მაგალითი უჩვენა ქართულ საზოგადოებას და გარკვეულწილად, რჩევის სახითაც გაიჟღერა მის მიერ წარმოთქმულმა წინადადება. ჟურნალისტი, აგრეთვე, ფიქრობს, რომ ქვეყნებმა, რომლებმაც დასავლეთისკენ სვლა არჩიეს, არ უჭირთ საბჭოთა წარსულის შეფასება, და უფრო მეტიც, ამ წარსულის განსაკუთრებულ პოპულარულ ტურისტულ პროდუქტად ქცევა. როგორც ვიცით, საქართველოს ამ გადაცემის შექმნის პერიოდისთვის უკვე აღებული აქვს კურსი დასავლეთისკენ, უნგრეთის მსგავსად ჩვენი ქვეყანაც საბჭოთა დიქტატურის გავლენის ქვეშ ათეული წლების განმავლობაში იყო მოქცეული, ამიტომაც მსგავსი მაგალითები ნამდვილად

არის ნათელი ნიმუში იმისა, თუ როგორ უმკლავდებიან ქვეყნები წარსულის გადმონაშთებს და ცდილობენ ევროპულ ყაიდაზე მოწყობას. მაგალითად, ბუდაპეშტში მიწისქვეშა მუზეუმში იმ ამბოხებულებს იხსენებენ, რომლებიც საბჭოთა ბატონობას წინ აღუდგნენ და საბჭოთა ტყვის მიერ მიყენებული გამჭოლი ჭრილობის გამთელებას ცდილობდნენ.

ბულგარეთზე გასული გადაცემა ქართველი მაყურებლისთვის საინტერესო ელემენტებს შეიცავს იმ კუთხითაც, რომ პოსტკომუნისტური ქვეყანაა, რომელიც საბჭოთა იდეოლოგიის გავლენას განიცდიდა. ამ ქვეყანამ დამოუკიდებლობის მიღების შემდეგ გადაწყვიტა დასავლეთის კურსის აღება და 2007 წელს მიაღწია კიდევაც იმას, რომ „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყანა გამხდარიყო. ბულგარეთი „ევროკავშირის“ შედარებით ახალი წევრია, თანაც ის ევროპის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარეობს, აქედან გამომდინარე, ამ ქვეყანაზე გასული გადაცემა ახლოს არის ქართველ მაყურებელთან და ძალიან ბევრ საინტერესო და სამაგალითო ელემენტს შეიცავს. გადაცემაში აღნიშნული ფაქტები, გარკვეულწილად, რეკლამის და მაგალითის სახით არის გამოყენებული ქართველი მაყურებლისთვის. თუმცა, ბულგარეთის შემთხვევაში განსხვავებული სურათი იხატება იმ კუთხით, რომ ამ ქვეყანამ საბჭოთა მემკვიდრეობის ძეგლები ჩაანაცვლა, თანამედროვეობისთვის მისაღები ფიგურებით. ტურისტებისთვის განსაკუთრებით მიმზიდველია წმინდა სოფიას მონუმენტი. წმინდა სოფია არის ქალი, რომლის ქანდაკებამაც ის ადგილი დაიკავა, რომელიც 2000წლამდე ლენინის ძეგლს ეკავა. ეს მიმანიშნებელია იმაზე, თუ როგორ ცდილობს ბულგარეთი წარსულის არასასიამოვნო მემკვიდრეობა, შეცვალოს თანამედროვეობისთვის მისაღები ფიგურებით, რომლებიც საინტერესო და მიმზიდველი იქნება, როგორც მოსახლეობისთვის, ისე ტურისტებისთვისაც. ამ შემთხვევაში პარალელი გავლებულია ქართულ რეალობასთან, იმ კუთხით, რომ ჩვენს ქვეყანაშიც მოხდა მსგავსი ფაქტი, როდესაც ლენინის ძეგლის ადგილი დაიკავა წმინდა გიორგის მონუმენტმა, ამ შემთხვევაშიც, გარკვეულწილად გათვლა გაკეთებულია ტურისტების მისაზიდადაც.

ტურიზმის თემასთან დაკავშირებით გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში გამოიყოფა კიდევ ერთი ქვეთავი, რომელსაც ჟურნალისტები კონკრეტული ქვეყნის ბუნების დახასიათებით წარმოგვიდგენენ. ამ ქვეთავთან დაკავშირებით, ლუქსემბურგის

პარლამენტის ერთ-ერთი წევრისაგან აღებული ინტერვიუდან ირკვევა, რომ ეს ადამიანი ნამყოფია საქართველოში და ის ადარებს ამ ორი ქვეყნის ბუნებას ერთმანეთს. პარლამენტის წევრი აღნიშნავს, რომ ლუქსემბურგს არ აქვს ბუნების ის მრავალფეროვნება, რომლითაც ასე გამორჩეულია ჩვენი ქვეყანა. ეს არის ძალიან მნიშვნელოვანი პასაჟი ქართველი მაყურებლისთვის, რადგანაც იმ ქვეყნის წარმომადგენელი, სადაც ასეთ დონეზეა ტურისტული ბიზნესი განვითარებული, აღნიშნავს საქართველოს იმ დადებით მხარეს, რომელიც აუცილებლად უნდა იყოს გამოყენებული ჩვენს ქვეყანაში ტურისტული ბიზნესის განსავითარებლად.

2.1.2. ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ბუნება ტურიზმის ჭრილში

ქვეყნის ბუნებრივ მონაცემებთან დაკავშირებით განხილულია სლოვენის მაგალითიც, რომელიც განთქმულია თავისი მარილის საბადოებით. მარილის მომპოვებელი საბადოები, გარდა იმისა, რომ უდიდესი მნიშვნელობის მქონეა ქვეყნისთვის, ტურისტულ ზონადაც არის ქცეული, თუმცა ამ შემთხვევაში ყველაფერი მკაცრად კონტროლდება. ამ მიდამოებზე მიწას იმდენად უფრთხილდებიან, რომ ტურისტებისთვის ბილიკებზე გადასვლა აკრძალულია, ამ ტერიტორიაზე ვერ შემოდინ მანქანები, რომლებსაც შეუძლიათ დააზიანონ ეს მიდამოები მარილის საბადოების გარდა ეს ადგილი ტურისტებისთვის საინტერესოა იმ კუთხითაც, რომ უამრავი ფრინველი იყრის ერთად თავს, მათზე დაკვირვება სიამოვნებას ანიჭებთ ტურისტებს.

კონკრეტულ ქვეყანაში ბუნებას მნიშვნელოვანი ადგილი, რომ უჭირავს ტურისტული ბიზნესის განვითარებაში, ამის დასადასტურებელ მაგალითად შეიძლება მოვიყვანოთ კიდევ ერთი „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყანა-უნგრეთი. როგორც გადაცემიდან ჩანს, უნგრეთი დიდ ყურადღებას უთმობს სანადირო და სათევზაო ზონების კეთილმოწყობას, რადგანაც ტურიზმის ეს სახეობები ძალიან პოპულარულია ამ ქვეყანაში. რეალურად დღეს საქართველოშიც არსებობს იმის პოტენციალი, რომ ეს სფეროები განვითარდეს და ამ ქვეყანაშიც იქცეს ტურიზმის პოპულარულ სახეობად, ამისათვის კი საჭიროა თევზაობისა და ნადირობის ტრადიციები მოერგოს გარკვეულ

სტანდარტებს, რომლებსაც „ევროკავშირი“ აწესებს თავისი წევრი ქვეყნებისთვის, აგრეთვე იმისთვისაც, რომ საინტერესო და მიმზიდველი გახდეს თანამედროვე ტურისტისთვის. აქედან გამომდინარე, ამ თემებზე ჟურნალისტების მხრიდან აქცენტის გაკეთება გასაგებია და საინტერესოც ქართველი მაყურებლისთვის. ამ გადაცემის ფარგლებში ქართველ მაყურებელს შეუძლია ნახოს, თუ როგორ შეძლო უნგრეთმა საბჭოთა მემკვიდრეობის თავის სასარგებლოდ გამოყენება უკვე „ევროკავშირის“ ფარგლებში.

ამის კიდევ ერთი მაგალითია ქალაქი ვარნა, რომელიც არის განთქმული ოქროს ქვიშით, რომელიც ასე პოპულარულია ტურისტებში. როგორც ცნობილია, ჩვენს ქვეყანაშიც მოიძებნება ქალაქი, რომელიც განთქმულია თავისი ქვიშით და მისთვის დამახასიათებელი სასარგებლო თვისებებით. ტურისტები ამ ქალაქის მაგალითს გვიჩვენებენ იქიდან გამომდინარე, რომ ქართველ მაყურებელს დაანახონ, თუ როგორ იყენებენ ქვეყნები ბუნებრივ მოცემულობებს ტურისტების დასაინტერესებლად.

უნგრეთზე გასული სიუჟეტი იწყება დიდი სათევზაო და სანადირო ზოლის აღწერით, რომელიც ადრეც არსებობდა. „თუმცა საბჭოთა რეჟიმის დროს აქ მხოლოდ საბჭოთა ელიტა თუ დადიოდა“-აღნიშნავს ერთ-ერთი ჟურნალისტი. აქედან გამომდინარე, ვხვდებით, რომ საბჭოთა კავშირის დროს ეს ტერიტორიები არ იყო კარგად ათვისებული და ქვეყნის სასარგებლოდ გამოყენებული, არამედ მხოლოდ პრივილეგირებულ ადამიანებს თუ შეეძლოთ მისით სარგებლობა და სიამოვნების მიღება. „ეხლა კი ჩემნაირ მოქალაქესაც შეუძლია აქ ჩამოსვლა და ნადირობა“-ამბობს ერთ-ერთი გადაცემის ავტორი. ამ შემთხვევაში, სიტყვა „ჩემნაირი“ მიუთითებს იმაზე, რომ „ევროკავშირის“ ფარგლებში ეს საზღვრები მოხსნილია და ნებისმიერ მოქალაქეს, რომელიც შეიძლება სულაც არ იყოს „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნიდან, ეძლევა აქ ჩამოსვლის უფლება და შეუძლია სიამოვნება მიიღოს, როგორც თევზაობისგან აგრეთვე ნადირობისგან. გადაცემის ავტორების მიერ ხაზგასმულია ისიც, რომ უნგრეთში ძალიან ბევრი რამე კეთდება იმისათვის, რომ ტურისტებმა მაქსიმალური სიამოვნება მიიღონ ამ ქვეყანაში ყოფნისგან და კმაყოფილები დარჩნენ ქვეყანაში არსებული ტურისტული მომსახურებით.

ათეულობით სახეობის თევზის დაჭერა ტურისტებს უნგრეთის ნებისმიერ ტბაში შეუძლიათ. სათევზაო ტურიზმის ამ ქვეყანაში საკმაოდ წარმატებული ბიზნესია და ამიტომაც მის განვითარებაზე როგორც სახელმწიფო, აგრეთვე კერძო წყალსაცავების მფლობელებიც ზრუნავენ. ჟურნალისტები ქართველ მაცურებელს ამ ნაწილით მოუწოდებენ და აჩვენებენ, რომ მარტო სახელმწიფოს მიზანი არ უნდა იყოს ტურიზმის განვითარება და მოსახლეობამაც აუცილებლად უნდა შეუწყოს ხელი თავის მხრივ, ერთობლივი მონდომებით კი საქმე აუცილებლად გაკეთდება. თევზაობისთვის აუცილებელია შესაბამისი ლიცენზიის აღება, ანუ, ჟურნალისტები აღნიშნავენ, რომ ნებისმიერი ქმედება გარკვეულ წესებს და სტანდარტებს ემორჩილება. მეწარმე ტბას ორ ნაწილად ყოფს: ტურისტებისთვის და მეურნეობისთვის. წყალში ადამიანისთვის და თევზებისთვის საშიში ბაქტერიები რომ არ გავრცელდეს საჭიროა მუდმივად სინჯების აღება და ხარისხის კონტროლი. ჟურნალისტები ამ სახით ქართველ მაცურებელს აწვდიან ინფორმაციას, თუ როგორ უნდა იყოს მოწესრიგებული ბიზნესი, რისი გაკეთება შეიძლება და იმ კუთხითაც აკეთებენ აქცენტს, თუ რა მოთხოვნები აქვს ევროკავშირს და როგორ ემორჩილებიან მეწარმეები ამ სტანდარტებს, რათა ბიზნესი უფრო მომგებიანი იყოს.

ეს ცვლილები, რომლებიც ზემოთ არის აღნიშნული, ბოლო ოცი წლის შედეგია, რაც უნგრეთმა საბჭოთა კავშირს თავი დააღწია. ეს ნაწილი მნიშვნელოვანი გზავნილია ქართველი მაცურებლისთვის, რადგანაც ჩვენი ქვეყანაც უნგრეთის მსგავსად კომუნისტური წარსულის მქონე ქვეყანაა, აქედან გამომდინარე საინტერესოა, როგორ შეძლო უნგრეთმა განვითარება საბჭოთა კავშირისაგან თავის დაღწევის შემდეგ და როგორ შექმნა წარმატებული ტურისტული ბიზნესი.

უნგრეთის მაგალითზე პარალელი გავლებულია საქართველოსთან იმ აბანოების ჩვენებით, რომლებიც უნგრეთში მრავლად არის და საკმაოდ პოპულარულიც, როგორც ვიცით, საქართველოც ცნობილია ბუნებრივი თბილი წყლებით, თუმცა ბუნების ეს საჩუქარი ნაკლებად არის ათვისებული და ქვეყნის სასარგებლოდ გამოყენებული. ამიტომაც, ეს სიუჟეტი გარკვეულწილად რეკლამას უკეთებს აბანოებს, რომლებიც საკმაოდ შემოსავლითაც გამოირჩევიან და უნგრეთში კარგი ნადირობის შემდეგ, როცა ლიცენზიას აიღებ და კანონსაც არ დაარღვევ, აბანოები შეუდარებელი რელაქსაციის

საშუალებას. აქ კარგად არის გაკეთებული აქცენტი იმაზე, რომ ნადირობის დროსაც არ უნდა დაარღვიოს მოქალაქემ კანონი, ეს არის ერთ-ერთი წინაპირობა იმისა, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნის სტატუსი მიიღო და პასუხისმგებლობა აიღო საკუთარ თავზე თითოეულმა მოქალაქემ.

2.1.3. ისტორიული ძეგლების საკითხი ტურიზმის ფარგლებში

ძალიან მნიშვნელოვანია ტურიზმის ფარგლებში განხილული ისტორიული ძეგლების საკითხიც. თუ რა მნიშვნელობა ენიჭება კონკრეტული ქვეყნის ისტორიულ ძეგლებს ტურიზმის ქრილში, შეგვიძლია დავინახოთ ბელგიის მაგალითიდან. ბელგიაზე გასული გადაცემიდან ჩანს, რომ ამ ქვეყანაში კარგად არის განვითარებული ტურიზმი. ამის დასადასტურებელ პირველ მაგალითად გვიჩვენებენ ერთ-ერთ ადგილს, რომელიც ძალიან პოპულარული და საყვარელი ადგილია ტურისტებისთვის. კერძოდ, ბრიუსელში ნაჩვენებია 102 მეტრი სიმაღლის შენობა-ატომიუმი, რომელიც ევროპის დედაქალაქის სიმბოლოდ მიიჩნევა და ერთ-ერთ ყველაზე უცნაურ შენობადაც, ეს კომპოზიცია 55 წელია რაც ბრიუსელში დგას და აღსანიშნავია, რომ არასდროს ყოფილა დავა იმის შესახებ უნდა იდგეს თუ არა ატომიუმი ამ ადგილას. ბრიუსელში კულტურულ და თუნდაც არქიტექტურულ სიჭრელეს ზედმეტად არავინ განიცდის. ბელგიელები არ დაობენ ურბანულ სიახლეებზე, თუმცა პატივს სცემენ ისტორიულ მემკვიდრეობასაც, რომელიც ქვეყნის მთავარ ტურისტულ სანახაობებად არის ქცეული, მაგალითად 12 საუკუნოვანი გრანდ პალასის მოედანი, ტურისტების შეკრების ეპიცენტრი, ამ ნაწილში კარგად არის ნაჩვენები, რომ როგორც თანამედროვე არქიტექტურა, ასევე ძველი ისტორიული მემკვიდრეობაც, თავის მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს ქვეყნის ცხოვრებაში. აქ გარკვეულწილად იკითხება იმის შესახებ მნიშვნელოვანი მინიშნება, რომ მშვიდობიანი თანაცხოვრება სახელმწიფოს მთავრობასა და მოსახლეობას შორის დამოკიდებულია მოსახლეობის შეგნებასა და კანონის მორჩილებაზე და აგრეთვე მთავრობის მიერ ისტორიული მემკვიდრეობის დაცვასა და შენარჩუნებაზე.

ბელგიელებმა კარგად იციან ნებისმიერი პროდუქციის სარფიან ბიზნესად ქცევა. მაგალითად, ლეგენდის ყველაზე პოპულარულ პროდუქტად ქცევის ერთ-ერთი

ნიმუშია ისტორიული მოედნიდან 200 მეტრში მდგარი, სულ რაღაც 60 სმ-იანი პატარა ძეგლი, რომელიც თავისი სიდიდის მიუხედავად დიდი რეპუტაციით სარგებლობს. ეს არის ბიჭუნა, რომელმაც ბუნებრივი ხერხით გადაარჩინა ბრიუსელი ხანძრისგან. აქ ჩანს ქართველი მაყურებლისადმი გათვლილი გზავნილი, თუ როგორ შეიძლება ნებისმიერი რამ, რომელსაც გარკვეული ღირებულება ენიჭება ქვეყნის ცხოვრებაში, აქციო ტურისტებისთვის მიმზიდველ სანახაობად.

ისტორიული ძეგლების განხილვის კუთხით უმნიშვნელოვანესი მაგალითია საბერძნეთიც, რომელიც აგრეთვე „ევროკავშირის“ შედარებით ძველი წევრია. ამ შემთხვევაში გასათვალისწინებელი ის, რომ გადაცემის გასვლის პერიოდში ქვეყანა დიდი ეკონომიკური კრიზისის წინაშე იდგა, თუმცა მიუხედავად ამისა ტურისტების ნაკლებობა არ იგრძნობოდა. ამის მთავარი განმაპირობებელი მიზეზი არის, ის რომ საბერძნეთი კულტურული მემკვიდრეობით ერთ-ერთი ყველაზე მდიდარი ქვეყანაა. ტურისტებისთვის მიმზიდველია ერთ-ერთი მთავარი სანახაობა-აკროპოლისი. საბერძნეთი ცნობილია, აგრეთვე თავისი მთავარი სიძველით-პართენონით, რომელიც ათენის გულად ითვლება, ეს არის 2500 წლის ტაძარი. მის დასათვალიერებლად წელიწადში მილიონობით ტურისტი ჩამოდის და აგრეთვე იმისთვის, რომ მოინახულოს ის ადგილები „სადაც დაიბადა დემოკრატია“ და სადაც ცხოვრობდნენ ჰიპოკრატე, სოკრატე და მრავალი სხვა ძველი ბერძენი ფილოსოფოსი. საბერძნეთის შემთხვევაშიც, გადაცემის ავტორები ცდილობენ ქართველ მაყურებელს აჩვენონ, თუ როგორი მომგებიანია ქვეყნისთვის კულტურული მემკვიდრეობის დაფასება და წარმატებულ ტურისტულ ბიზნესად ქცევა. ნაჩვენებია როგორ უფროთხილდებიან ქვეყანაში ამ მემკვიდრეობას და ამის დასადასტურებლად მოყვანილია ის მაგალითი, რომ რესტავრატორები რომლებიც, ნებისმიერი შენობის იერსახის განახლებაზე და შენარჩუნებაზე ზრუნავენ, უდიდესი სიფრთხილით ეკიდებიან საქმეს და განსაკუთრებულ სპეციალურ ხსნარებს და სითხეებს იყენებენ ამ პროცესისთვის. მათი მიზანია არცერთ შემთხვევაში არ დაზიანდეს ეს შენობები და არ დაეკარგოს პირვანდელი სახე.

ზემოთ განხილული საკითხის ფარგლებში მნიშვნელოვანია საფრანგეთის მაგალითის განხილვაც. ფრანგებმა, აგრეთვე, კარგად იციან როგორ აქციონ კულტურული მემკვიდრეობა მომგებიან ტურისტულ ბიზნესად, საფრანგეთში ერთ-ერთ რეგიონში პროვანსში ძალიან პოპულარულ ტურისტულ ზონად არის ქცეული უძველესი ციხე-სიმაგრე, რომელშიც სასტუმროს ნომრებად არის გადაკეთებული ის ოთახები, რომლებიც ციხესიმაგრეში იყო გამოჭრილი. სასტუმროს ეს ნომრები მთელს მსოფლიოში განთქმულია თავისი სილამაზით და აგრეთვე იმ განსაკუთრებული ფასით, რაც ამ ნომრებში მოსათავსებლად არის დაწესებული.

სლოვენია, აგრეთვე, ცნობილია თავისი ციხე-სიმაგრით, რომელიც 5 საუკუნეზე მეტს ითვლის და მთავარ სიამაყედ ითვლება ამ ქვეყნისთვის. ამ ციხე-სიმაგრის ტერიტორიაზეც ყველაფერი ისეა მოწყობილი, რომ ტურისტებმა ყველა მომსახურების მიღება შეძლონ უმაღლეს დონეზე და კმაყოფილები დარჩნენ. ინფრასტრუქტურაც მაქსიმალურად მორგებულია ტურისტების სიამოვნებაზე.

2.1.4. ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ზომის მნიშვნელობის განსაზღვრა ტურიზმის ჭრილში

საქართველო, როგორც ვიცით, სიდიდით პატარა ქვეყანაა, თუმცა იმის დასამტკიცებლად, რომ წარმატებული ტურისტული ბიზნესის ასაღორძინებლად ქვეყნის ზომას მნიშვნელობა არ აქვს, ჟურნალისტებს აღებული აქვთ ლუქსემბურგის მაგალითი. ლუქსემბურგი - ქვეყანა, რომელიც საქართველოზე პატარაა, მაგრამ საქართველოსთან შედარებით გაცილებით მაღალ დონეზე დგას თავისი ტურისტული ზონებითა და ტურისტული მომსახურებით. ამ გადაცემის პროცესში გადაცემის ავტორები ლუქსემბურგში ტურისტული მარშრუტით გადაადგილდებიან და აღნიშნავენ იმ ფაქტს, რომ შუა აგვისტოში უჩვეულო ამინდის მიუხედავად, ამ ქვეყანას ტურისტები მაინც არ აკლია.

ტურიზმი კარგად არის განვითარებული კუნძულ მალტაზეც. მისი დედაქალაქი-ვალეტა ევროპულ ოჯახში ყველაზე პატარა დედაქალაქია, თუმცა წელიწადში მილიონზე მეტი ტურისტი ჩამოდის და სიამოვნებას იღებს ამ ქალაქისგან, აქ არსებული კომფორტული ტურისტული მომსახურებისგან. აღსანიშნავია ისიც, რომ ამ ქალაქში

დამსვენებლებს კრიმინალი არ აწუხებთ, რადგანაც ყველა ზრუნავს უსაფრთხოების ზომების დაცვაზე და იმაზე, რომ ტურისტებმა თავი უსაფრთხოდ და დაცულად იგრძნონ. ამ ფაქტის აღნიშვნით, ჟურნალისტები ქართველი მაყურებლისთვის გარკვეულ გზავნილს ქმნიან, რადგანაც, როგორც ცნობილია საქართველოში იშვიათობა არ არის ტურისტებისადმი მიმართული კრიმინალი. კუნძულ მალტაზე განსაკუთრებით იგრძნობა მეზობელი ქვეყნის იტალიის გავლენა არქიტექტურაზე, თუმცა ამ ქვეყანაში განსაკუთრებით გამორჩეულია აივნები, რომლებიც აქაურ სახლებს ამშვენებს და რთულია ეს აივნები რამეს მიახლოებო. ანუ ჟურნალისტების მიერ ხაზგასმულია ის ფაქტი, რომ ამ ქვეყანაში მეზობელი ქვეყნის გავლენაც იგრძნობა, მაგრამ ამავდროულად თავისი ინდივიდუალური თვისებებითაც გამოირჩევა, რომლის მეშვეობითაც ტურისტებში პოპულარულობას იძენს. ძალიან მნიშვნელოვანია ის ფაქტიც, რომ მალტაში ქუჩები მანქანებით არ არის გადატვირთული და ინფრასტრუქტურა მაქსიმალურად მორგებულია ტურისტებზე. აქ აქცენტი კეთდება იმაზე, რომ „ევროკავშირის“ ნებისმიერ ქვეყანაში ყოველთვის ცდილობენ მაქსიმალურად უზრუნველყონ ტურისტებისთვის კომფორტული გარემო, რადგანაც ისინი აცნობიერებენ, რომ ეს ბიზნესი მათთვის მომგებიანია. აქედან გამომდინარე, მალტელებმა გადაწყვიტეს, თავიანთი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წმინდანის ხსენების დღე ტურისტული სეზონისთვის დაემთხვიათ და უფრო მიმზიდველი გაეხადათ ტურისტებისთვის ამ ქვეყანაში ჩამოსვლა. ამ მოვლენის აღნიშვნით, გადაცემის ავტორები გვეუბნებიან რომ, ქვეყანამ წარმატებული ტურისტული ბიზნესისთვის აუცილებელია მონდომება და ცოდნა, რომლის მეშვეობითაც დაისახება სტრატეგიები ბიზნესის სწორად საწარმოებლად.

განსხვავებულია ხორვატიის მაგალითი. როგორც ცნობილია ხორვატია „ევროკავშირის“ 28-ე ქვეყანაა და ამ გაფართოებას ბევრმა ქვეყნამ სკეპტიკურად შეხედა. გადაცემაში ნაჩვენებია ხორვატიის ერთ-ერთი პატარა ქალაქი-რიჯეკა. „ამ პატარა ქალაქში თითქოს დროა გაჩერებული“ -აღნიშნავს ერთ-ერთი გადაცემის ავტორი, ამით მიგვანიშნებს, რომ ამ ქალაქში ჯერჯერობით საინტერესო არაფერია და ცხოვრების აქტიური ტემპით არ გამოირჩევა. ამას კი ჟურნალისტის აზრით, განაპირობებს ის, რომ ეს ქვეყანა „ევროკავშირის“ ახალი წევრია და მარტივი არ არის იმ სტანდარტების დანერგვა,

რომლებიც „ევროკავშირს“ აქვს. ამიტომაც ჟურნალისტის თქმით, ამ ქვეყანაში შესამჩნევია „ევროკავშირის“ ახალი წევრობა და ის მოუწესრიგებლობა, რომელიც ზოგადად „ევროკავშირის“ ქვეყნებს არ ახასიათებთ ხოლმე. გადაცემის ავტორები ცდილობენ ქართველ მაყურებელს აჩვენონ, რომ მაშინაც კი, როცა უკვე ევროკავშირის წევრი ქვეყანა ხდები, ბევრი სამუშაოა გასაწევი, იმისათვის რომ სათანადო სტანდარტებს დაეწიო, აგრეთვე ცდილობენ აჩვენონ ისიც, რომ მომენტალური ცვლილებების იმედი არ შეიძლება ქონდეთ იმ ქვეყნებს, რომლებიც ევროკავშირის ახალი წევრები ხდებიან.

2.1.4. ლიტერატურულ ნაწარმოებზე დაფუძნებული ტურისტული მარშრუტი

ქართველი მაყურებრლისთვის მნიშვნელოვანია შვედეთის მაგალითიც. ამ ქვეყნის მაგალითზე ნაჩვენებია, თუ როგორ შეძლო შვედმა ხალხმა, ერთ-ერთი თანამედროვე შვედი მწერლის მიერ შექმნილი ლიტერატურული ნაწარმოების გამოყენებით წარმატებული ტურისტული ბიზნესის განვითარება. ამის დამადასტურებელ მაგალითად არის მოყვანილი შვედი მწერლის სტიგ ლარსონის ტრილოგია „გოგონა დრაკონის ტატუთი“ და ამ რომანის მიხედვით შედგენილი ტურისტული მარშრუტი სახელად „მილენიუმი.“ სტოკჰოლმში, ამ ტურის მეშვეობით, იმ ადგილების ნახვაა შესაძლებელი, რომლებიც წიგნშია აღწერილი, ნებისმიერ მსურველს შეუძლია ზუსტად იგივე მარშრუტი გაიაროს, რომელსაც ამ ნაწარმოების მთავარი პერსონაჟი გადიოდა. მწერლის პოპულარულმა სახელმა ტურისტებიც წაახალისა და ასე იქცა მომგებიან ტურისტულ ბიზნესად ეს ჩანაფიქრი.

გადაცემის ერთ-ერთ ავტორთან ინტერვიუდან ირკვევა, რომ მათი გადაცემის შექმნის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი სწორედ ის იყო, რომ ქართველი მაყურებლებისთვის ეჩვენებინათ თუ როგორი რთულია იყო „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყანა, რამდენი ეტაპი უნდა გაიარო იმისთვის, რომ ამ გაერთიანებაში გაწევრიანდე და მიიღო ის სიკეთეები, რომლებსაც ის გაცემს იმ მოთხოვნების სანაცვლოდ, რომლებსაც თავის წევრ ქვეყნებს უწესებს. ეს გადაცემა ქართველ ხალხს ამზადებს იმისათვის, რომ გაიგონ თუ რამდენად

ხანგრძლივი პროცესია ევროინტეგრაცია და ქვეყანაში იმ სტანდარტების დამკვიდრება, რომელსაც ევროკავშირი თავის მხრივ უწესებს წევრ ქვეყნებს.

2.1.5. ენოტურიზმი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში

ევროპის მასშტაბით მეღვინეობა და მასთან დაკავშირებული ტრადიციები ტურიზმის ერთ-ერთ პოპულარულ სახედ არის ქცეული და მას „ენოტურიზმი“ ეწოდება. „ევროკავშირი“ ცდილობს ეს უდიდესი ტრადიცია თანამედროვეობას მოერგოს და ამ სახით გახდეს მსოფლიოსთვის საინტერესო. ცნობილია, რომ „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში ღვინის წარმოების უდიდესი გამოცდილება არსებობს, ეს დარგი სარფიან ბიზნესად არის ქცეული, თუმცა აქაც „ევროკავშირს“ თავისი მკაცრი სტანდარტები აქვს დაწესებული, რომლებსაც აუცილებლად უნდა დაექვემდებაროს მისი წევრი ნებისმიერი ქვეყანა.

ერთ-ერთი ქვეთავი, რომელიც „ევროტურის“ გადაცემებიდან ტურიზმის თემასთან დაკავშირებით გამოიყო არის-ენოტურიზმი. ენოტურიზმი ორი ქვეყნის მაგალითზეა განხილული, და ეს ქვეყნებია : სლოვაკეთი და საფრანგეთი, რომლებიც ტრადიციული მეღვინეობის კულტურით არიან გამორჩეულები. ჩემი კვლევისათვის შერჩეული გადაცემებიდან სლოვაკეთზე გასული სიუჟეტი არის ერთ-ერთი, რომელშიც მეღვინეობა და მასთან დაკავშირებული თემებია განხილული. სლოვაკეთში ღვინის წარმოების უდიდესი ტრადიცია არსებობდა ოდითგანვე, თუმცა როგორც ვიცით, „ევროკავშირი“ ყველა სფეროში თავის სტანდარტებს აწესებს და ამიტომაც ამ გადაცემაში ქართველი მაყურებლისთვის ხაზგასმით ნაჩვენებია, თუ როგორ შეძლო სლოვაკეთმა მისთვის უდიდესი მნიშვნელობის მქონე ტრადიციის „ევროკავშირის“ სტანდარტებზე მორგება და ამავდროულად მომგებიან ბიზნესის სახეობად ქცევა. თავდაპირველად ვეცნობით ერთ-ერთი სლოვაკი რესპონდენტის განცხადებას, რომელიც აღნიშნავს, რომ სლოვაკეთში ღვინის მწარმოებელ გლეხებს ძალიან ემინოდათ საერთაშორისო ბაზრის, ეგონათ, რომ თავს შეირცხვენდენ ამ ბაზარზე თავიანთი პროდუქციით. საბოლოოდ მათი შიში უსაფუძვლო აღმოჩნდა, თუმცა იქამდე ძალიან მნიშვნელოვანი ეტაპების გავლა გახდა საჭირო. „ევროკავშირის“ ბაზარზე გასვლა ძალიან რთული აღმოჩნდა სლოვაკეთისთვის და ამ რთულ პროცესს დიდი

დროც დასჭირდა. ევროპულ ოჯახში გაერთიანების შემდეგ „ევროკავშირმა“ მოითხოვა სლოვაკეთში ღვინის წარმოების შეწყვეტა იმ მიზეზით, რომ საერთაშორისო ბაზარი არ გადატვირთულიყო ზედმეტი ღვინით და არ გაჯერებულიყო უხარისხო ღვინის სახეობებით. სლოვაკ ხალხს საკუთარ ქვეყანაში წარმოებული ღვინის ექსპორტი შეეზღუდა. თუმცა გადაცემის ავტორების მიერ აღნიშნული ფაქტი, რომ სლოვაკეთში ტრადიციებს მყარი საფუძველი აღმოაჩნდა, გარკვეულწილად მიემართება ქართველ მაყურებელს, რადგანაც მათი მიზანია საზოგადოებას აჩვენოს ის, რომ თუ ტრადიცია ძლიერია და მყარად აქვს ფესვები გადგმული, ასეთ შემთხვევაში „ევროკავშირი“ ხელს არ უშლის მის გავრცელებას, არამედ პირიქით ხელს უწყობს მის განვითარებასა და საერთაშორისო არენაზე წარმოჩენას. სლოვაკეთის შემთხვევაშიც „ევროკავშირმა“ ვერ შეძლო წინ აღდგომოდა ასეთ ტრადიციას, რადგან ამ ხალხმა დაამტკიცა, რომ შეეძლო ხარისხიანი და იმ სტანდარტების შესაბამისი ღვინის წარმოება, რომელსაც მისგან „ევროკავშირი“ ითხოვდა. სლოვაკეთს ეს მონდომება დაუფასდა და თავისი კუთვნილი ადგილი დაიკავა საერთაშორისო ბაზარზე, აქედან გამომდინარე ტრადიციის შენარჩუნების უფლებაც მიეცა და მისი განვითარებისაც.

ამ გადაცემაში ჟურნალისტებმა გაარკვიეს, რომ თურმე თანამედროვე ახალგაზრდობამ მეღვინეობისადმი ინტერესი დაკარგა და მათ საუკუნოვან ტრადიციას საფრთხე დაემუქრა, თუმცა აქაც შეძლო სლოვაკეთმა წინააღმდეგობის დამლევა, მთავრობის ჩარევით მოხდა ისეთი ამხანაგობის შექმნა, რომელიც ამ საკითხის მოსაგვარებლად იზრუნებდა და სამი წელი დასჭირდათ ახალგაზრდა მოსახლეობის ხელახლა დასაინტერესებლად და მევენახეობის გადასარჩენად. ჟურნალისტები ამ ფაქტის აღნიშვნით, იმაზე ამახვილებენ ყურადღებას, რომ სლოვაკეთი და ევროკავშირის სხვა წევრებიც ძალიან დიდ შრომას და ძალისხმევას დებენ იმაში, რომ შეძლონ ხარისხიანი პროდუქციის წარმოება, ტრადიციების შენარჩუნება და მოსახლეობის დაინტერესება მსგავსი საკითხებით.

ჩემი კვლევისთვის სლოვაკეთის მაგალითი ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან პირდაპირი კავშირია გავლებული საქართველოსთან და აგრეთვე ამის მიზეზია ისიც, რომ ჩვენი ქვეყანაც დგას იმ პრობლემების წინაშე, რაც სლოვაკეთს ჰქონდა და რომლის მოსაგვარებლადაც ძალიან დიდი ძალისხმევა დასჭირდა.

საქართველო ძალიან დიდი ტრადიციების მქონე ქვეყანაა მეღვინეობის დარგში. ცნობილია, რომ ძალიან ბევრი საუკეთესო ხარისხის ჯიში ხარობს ჩვენს ქვეყანაში და რაც მთავარია ძალიან მნიშვნელოვანია ის დამოკიდებულება, რომელიც ჩვენს წინაპრებს ჰქონდათ ვენახისა და ღვინის მიმართ. საქართველო ცნობილია სადღეგრძელოების ტრადიციითაც, რომელსაც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ტრადიციაა ქართველებისთვის და რომლითაც ძალიან ამაყობს ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობა. ღვინო ყოველთვის დაკავშირებულია სტუმარ-მასპინძლობის ტრადიციასთან. ეს ფაქტი კი, აღნიშნულია სლოვაკეთზე გასულ სიუჟეტში, რომელიც დატვირთულია იმ ფილმის ნაწყვეტებით, რომელსაც „რაჭა-ჩემი სიყვარული“ ეწოდება. ფილმში კარგად ჩანს ორივე ქვეყნის დამოკიდებულება ღვინისა და ვენახის მიმართ. მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნა, რომ საქართველოში, სანამ რუსეთთან იყო სავაჭრო ურთიერთობა დამყარებული, დაბალი ხარისხის ღვინო იწარმოებოდა, თუმცა ევროკავშირთან ასოცირების ხელმოწერის შემდეგ, რომლის მთავარი ნაწილი ღრმა და ყოვლისმომცველი სავაჭრო ხელშეკრულებაა, ბევრად ამაღლდა წარმოების, მათ შორის, ღვინის ხარისხიც. სლოვაკეთზე გასული გადაცემა ძალიან მნიშვნელოვანი მაგალითია ქართველი მაყურებლისთვის, რადგანაც სიუჟეტში ნაჩვენებია ის გამოცდილება, რომელიც სლოვაკ ხალხს გააჩნია ღვინის წარმოების საკითხში, უკვე ევროკავშირში გაწევრიანების შემდეგ. აგრეთვე მნიშვნელოვანია იმ კუთხითაც, რომ გადაცემაში ნაჩვენებია, როგორ შეძლეს სლოვაკებმა იმ სტანდარტებზე მორგება, რომლებსაც მათ ევროკავშირი უწესებდა და ამავდროულად საუკუნოვანი ტრადიციის შენარჩუნებაც.

საფრანგეთის მაგალითიც არანაკლებ მნიშვნელოვანია ჩემი თემისთვის. გადაცემაში ნაჩვენებია სამხრეთ საფრანგეთის პროვინცია პროვანსი, რომელიც მსოფლიოში ცნობილი ვენახის ერთ-ერთი ჯიშის-როზეს სამშობლოა. აქ ჟურნალისტებს საშუალება ეძლევათ რთველის პერიოდში ყველაზე შესაფერის დროს გაეცნონ ფრანგული მეღვინეობის ტრადიციებს. რთველის წინა დღეს, ჟურნალისტი ერთ-ერთი ფრანგი გლეხის ოჯახში ვახშმობს და გვიჩვენებს, რომ ფრანგსაც ქართველი გლეხის მსგავსი ტრადიცია აქვს და ვახშამთან ერთად ღვინოც აუცილებელი ატრიბუტია, აქვე მასპინძელი აღნიშნავს, რომ როზეს მოყვანას განსაკუთრებული კლიმატური პირობები სჭირდება და ამისათვის საუკეთესო პირობებია პროვანსში. ამ კადრიდან გადავდივართ

მეორე ჟურნალისტთან, რომელმაც ამ ქვეყანაში აღმოაჩინა ფრანგი იურისტი, რომელიც საქართველოში ნამყოფია და იმდენად მოხიზლულია მისით, რომ უკან დაბრუნებულმა გადაწყვიტა, წიგნი დაეწერა და ისეთი ადგილი მოეძებნა, რომელსაც სიღნაღს დაუმეგობრებდა .

ფრანგი იურისტი თვლის, რომ საქართველო იმსახურებს ევროკავშირის წევრობას. ამ ადამიანმა საფრანგეთში ქართული ღვინის ძიებაში ქართული კომპანია „სოფრო-ს“ მიერ საფრანგეთში შეტანილი ქართული ღვინო, წყალი და სხვა პროდუქციაც აღმოაჩინა. ეს ჟურნალისტების მიერ გარკვეულწილად რეკლამაა ღვინის მწარმოებელი კომპანიებისთვისაც, რომ მოიპოვონ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ბაზრების კარის გაღების უფლება. ამ პროდუქციის აღმოჩენის შემდეგ ამ ადამიანს არ მოკლებია ქართული ღვინო, რომელიც ასე ძალიან მოსწონს.

საფრანგეთში ენოტურიზმი საკმაოდ შემოსავლიანი ბიზნესია ღვინის მწარმოებლებისთვის, განსაკუთრებით იმ შატოებში, რომელთა არსებობა საუკუნეებს ითვლის. ჟურნალისტები გვიჩვენებენ ერთ-ერთ შატოს, რომელსაც შვიდსაუკუნოვანი ისტორია აქვს და წელიწადში 250 ტურისტულ ჯგუფს მასპინძლობს. ქართველ მოსახლეობას აქვს მსგავსი შესაძლებლობები, განსაკუთრებით კახეთის შემთხვევაში, სადაც ვენახისადმი განსაკუთრებით კარგი კლიმატია და პროვანსის მსგავსად, შეიძლება ისეთი ადგილის მოძებნა, სადაც ღვინის წარმოება ხდება და თან წარსულის ტრადიციები კარგად არის გამოხატული, იმისთვის რომ ტურისტების მიზიდვა მოხდეს და განვითარდეს ენოტურიზმი.

ერთ-ერთი ჟურნალისტი საკუთარი გამოცდილებით აჩვენებს ქართველ მაყურებელს, თუ როგორი დამოკიდებულება აქვთ პროვანსში რთველისა და ვენახის მიმართ, იგი თვითონ ებმება რთველის პროცესში და აღნიშნავს, რომ ეს კახური რთველი არ არის, ამ დისკურსში ჩანს შედარება, საიდანაც ირკვევა, რომ ფრანგები დღესდღეობის სრულიად განსხვავებულად ეკიდებიან ამ საკითხს და დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ რთველის პროცესს, რომელიც იწყება დილის ექვს საათზე. აქაური წესით ყურძენი მანამდე უნდა მოიკრიფოს სანამ ნამი შეაშრება, ყურძნის მარცვალი მოკრეფამდე ვენახში ორჯერ მოწმდება, რათა რთველი ზუსტად იმ დროს დაიწყოს, როცა საკმარის შაქრიანობას

მიაღწევს. ამ კონტექსტში ჟურნალისტების მიერ იმის აღნიშვნაც ძალიან მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ქართველი მაყურებლებისთვის, რომ რთველში ოჯახის წევრებთან ერთად ადგილობრივი სოფლის მაცხოვრებლებიც მონაწილეობენ, თითოეული მათგანი კი ანაზღაურებას მოკრეფილი ყურძნის რაოდენობის მიხედვით იღებს. აქ ხაზგასმულია ის მოვლენა, რომ ყველა თანასწორუფლებიანია და თავისი შრომის შესაბამის ანაზღაურებას იღებს. როგორც ცნობილია საქართველოში ძალიან მწვავედ დგას დამსქმებლისა და მუშახელის ურთიერთობის პრობლემა. ქართველი მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი დღესდღეობით თავისი შრომის შესაბამის ანაზღაურებას ვერ იღებს და არც მუშახელის სამუშაო საათების რაოდენობა კონტროლდება შესაბამისი სამსახურების მიერ, ამიტომაც ჟურნალისტები აქცენტს აკეთებენ იმაზე თუ როგორი კანონმდებლობა აქვს ევროკავშირს ამ საკითხთან დაკავშირებით. აღნიშნულია, რომ მევენახეს არა აქვს უფლება ამუშაოს არალეგალი ან 16 წლამდე მოზარდი თუ ის ოჯახის წევრი არ არის. ეს არის მნიშვნელოვანი გზავნილი იმ კუთხით, რომ ქართველმა მაყურებელმა დაინახოს, თუ როგორ არის დამსაქმებლისა და მუშახელის ურთიერთობა მოწესრიგებული ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად.

ევროკავშირის მიერ მკაცრად კონტროლდება ყურძნის რაოდენობაც, აწესებს კვოტას თუ რა რაოდენობის მოყვანა შეუძლია მევენახეს, თუმცა ნებისმიერი გლეხი დარწმუნებულია, რომ ის მოსავალი, რასაც მოიყვანს აუცილებლად გასაღდება ევროკავშირის ბაზარზე. ევროკავშირის მიერ ხარისხიც მკაცრად კონტროლდება. იმისათვის, რომ შენარჩუნდეს უმაღლესი ხარისხი ყურძენი საგანგებოდ ხელით იკრიფება და ამიტომაც საკმაოდ ძვირი ღირს. ფრანგები ყველაფერს აკეთებენ იმისათვის, რომ მსგავსი ღონისძიებებით კლიენტები მიიზიდონ და მაქსიმალურად შეძლონ თავიანთი პროდუქტის პოპულარიზება, იმაზე ხაზგასმით, რომ ნატურალური და ხარისხიანია. საფრანგეთში მოსავალი გლეხს თავის მარანში მიაქვს, სადაც სპეციალური აპარატით ყურძნისა და მარცვლის განცალკავება ხდება, ასეთი ტექნიკა დაახლოებით 15000 ევრო ღირს და ევროკავშირის თანადაფინანსებით არის შეძენილი. ეს კონკრეტული ნაწილი ჟურნალისტების მიერ ქართველი მაყურებლისადმი მიმართული გზავნილი, რომელიც იმას ამცნობს ქართველ მაყურებელს, რომ

ევროკავშირი მაქსიმალურად ცდილობს ხელი შეუწყოს მომგებიანი ბიზნესის განვითარებას.

საფრანგეთში კატეგორიულად იკრძალება წყლის ან სხვა ნივთიერებების დამატება ყურძნის წვენში. ეს განაპირობა იმან, რომ ფრანგი ენოლოგების აზრით, ჩენჩო და ღერო დაწურვის დროს ყურძნის წვენს გემოს უფუჭებს, ამიტომაც ისინი მაქსიმალურად ცდილობენ, რომ ფაქიზად მოექცნენ თავიანთი შემოსავლის წყაროს. ფრანგი მეღვინე აღნიშნავს, რომ ევროკავშირთან თანამშრომლობას პოზიტიური ცვლილებები მოჰყვება, თუმცა მოთხოვნები და სტანდარტები ძალიან მკაცრია. რაც ყველაზე მთავარია ევროკავშირი თავის წევრ ქვეყნებს ფულს აძლევს განვითარებისთვის, თუმცა ჭარბ წარმოებას არ პატიობს და მკაცრი კონტროლის ქვეშ ყავს ისინი. ფრანგი მეწარმეები კი თვლიან, რომ ევროკავშირთან თანამშრომლობა საუკეთესო არჩევანია. ამ კონკრეტულ ფაქტზე ხაზგასმით, ჩვენ ვხედავთ გადაცემის ავტორების გზავნილს ქართველი მაყურებლის მიმართ. ეს გზავნილი განსაკუთრებულად მიმზიდველად წარმოაჩენს ევროკავშირს ქართველი მაყურებლის თვალში.

კვლევისთვის შერჩეული გადაცემების ანალიზიდან აღმოჩნდა, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნებისათვის ტურიზმი, ღვინის წარმოება და ენოტურიზმი უმნიშვნელოვანესი საკითხებია, რადგანაც ქვეყნები ამ გზით დიდ შემოსავალს იღებენ, სარფიან ბიზნესს აწარმოებენ და თან საშუალება ეძლევათ თავიანთი კულტურული მემკვიდრეობა, არქიტექტურა და ა.შ მსოფლიოს გააცნონ და პოპულარული გახადონ, ამას კი მხარს უჭერს „ევროკავშირი“ და საკუთარი წვლილი მიუძღვის ტურიზმის განვითარებაში. გამომდინარე იქიდან რომ, საქართველოს დღის წესრიგში დგას, იმაზე ზრუნვა, რომ მაქსიმალურად შეძლოს ქვეყანამ ევროკავშირის სტანდარტებთან მიახლოება. იმის მაგალითები, თუ როგორ ცდილობდნენ ევროკავშირის წევრი ქვეყნები მსგავს სტანდარტებთან მიახლოებას, ქართველი მაყურებლისთვის განსაკუთრებით საინტერესოა, რადგან ფოკუსი აღებულია იმ ქვეყნებზე, რომლებსაც დიდხნიანი გამოცდილება აქვთ ევროკავშირის წევრობის და ჩვენს ქვეყანას აუცილებლად რჩევის სახით გამოადგება ის მინიშნებები, რომლებზეც ჟურნალისტებს ყურადღება აქვთ გამახვილებული და რაზეც ზემოთ მქონდა საუბარი.

2.2. იუნესკოს დაცული ტერიტორიები

გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში იუნესკოს დაცული ტერიტორიები არის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელსაც ძალიან ხშირად განიხილავენ ჟურნალისტები. გადაცემის ავტორები, გამომდინარე იქიდან რომ, ეს თემა საკმაოდ აქტუალურია საქართველოშიც და ქართველი მაყურებლისთვის საინტერესო იქნება, აქედან გამომდინარე, განსაკუთრებულად ამახვილებენ ყურადღებას ამ საკითხზე. ისინი ცდილობენ რომ, რაც შეიძლება მეტი ინფორმაცია მიაწოდონ ქართველ მაყურებელს იუნესკოს მიერ დაცულ ძეგლებზე. აღსანიშნავია, რომ ნებისმიერი ქვეყნის მოსახლეობა ამყოფს თავისი ქვეყნის არქიტექტურული ძეგლებითა და იმ შენობა-ნაგებობებით, რომლებიც ამშვენებენ გარემოს. თუმცა, მიუხედავად ამისა, სხვადასხვა ქვეყნებში განსხვავებულად ზრუნავენ მათ მოვლასა და დაცვაზე. „ევროკავშირში“ ამ საკითხთან დაკავშირებით ძალიან მკაცრი წესები არსებობს და ჩამოყალიბებულია სტანდარტები, რომელთა საშუალებითაც ამ კავშირის წევრმა ქვეყნებმა შეძლეს დღემდე ხელუხლებლად შეენარჩუნებინათ თავიანთი კულტურული და არქიტექტურული მემკვიდრეობა. აგრეთვე, შეძლეს ისიც, რომ ეს კულტურული მემკვიდრეობა ქვეყნის სასარგებლოდ გამოეყენებინათ და მსოფლიოში ცნობილ და პოპულარულ ადგილებად ექციათ.

2.2.1. იუნესკოს მიერ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საკითხი

იუნესკოს დაცული ზონების თემის ფარგლებში გამოიყოფა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც იუნესკოს მიერ ქვეყნის კულტურული ძეგლების დაცვას მიემართება. ამ ქვეთავთან დაკავშირებით ქართველი მაყურებლისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ლუქსემბურგის მაგალითი. ლუქსემბურგი იუნესკოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის კუთხით ერთ-ერთი წარმატებული მაგალითია. ამ ქვეყნის დედაქალაქი-ლუქსემბურგი, გადაცემის გასვლისას აღნიშნავდა იუნესკოს ძეგლთა ნუსხაში შესვლის 20 წლის თავს. სიუჟეტში ნაჩვენებია იუნესკოს მიერ დაცული ზონები, რომლებიც, როგორც ამ ქალაქის გიდი აღნიშნავს, ყველაზე საამაყო ადგილებია. აქ ხაზგასმულია ის მოვლენა, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მოსახლეობა

იუნესკოს დაცულ შენობებს საამაყოდ მიიჩნევს და გააზრებულად ემორჩილება მის მიერ ჩამოყალიბებულ მკაცრ კანონებს. ამ გაერთიანებაში შემავალი ქვეყნების მოქალაქეები უფროხილდებიან საკუთარ კულტურულ მემკვიდრეობას და ზრუნავენ მის დაცვაზე. ჟურნალისტები ცდილობენ გვაჩვენონ, რომ სამოქალაქო შეგნება საკმაოდ მაღალია ამ ქვეყნებში. ამ ქვეყნებში არსებული დამოკიდებულება, რომ ადამიანები საკუთარ მოქალაქეობრივ ვალდებულებად მიიჩნევენ ქვეყნის კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზრუნვას, დადებითად აისახება ქვეყნის კულტურულ და ეკონომიკურ განვითარებაზე. გადაცემის ავტორები მაქსიმალურად ცდილობენ იუნესკოს დაცული ძეგლებისგან მიღებული ყველა დადებითი მოვლენა აჩვენონ.

ლუქსემბურგში რომ კულტურული მემკვიდრეობის დაცვას დიდი ყურადღება ეთმობა, როგორც იუნესკოს მხრიდან, აგრეთვე სახელმწიფოს მხრიდან, კარგად ჩანს იქიდან, რომ ამ ქვეყანაში შენობები დაახლოებით ოთხასი წლისაა და მხოლოდ ვარდისფერ, ყვითელ ან თეთრ ფერებად უნდა იყოს შეღებილი. ფანჯრების ფორმაც და გადახურვაც ყველგან ერთნაირია. შენობები მხოლოდ ადგილობრივი მოყვითალო ფერის ქვითაა ნაგები. ნაჩვენებია კიბეც, რომელიც 400 წელს ითვლის და რომელშიც არანაირი ცვლილება არ შეიძლება შეტანილი იყოს. ამ კუთხით ჟურნალისტები გვიჩვენებენ იმას, თუ როგორი მკაცრი სტანდარტები აქვს იუნესკოს იმისათვის, რომ დაიცვას ის ღირებულება და ფასეულობა, რომელიც გააჩნია იმ შენობა-ნაგებობებს, რომელიც მის მიერ დაცულ ტერიტორიად მოიაზრება.

ჟურნალისტების მხრიდან ლუქსემბურგში ერთ-ერთი საცხოვრებელი უბნის ჩვენება, სადაც ყველაფერი ხელუხლებელია და დღეისათვის მხოლოდ ფუნქცია აქვს შეცვლილი, იმის მიმანიშნებელია, რომ ისინი ცდილობენ ქართველ მაყურებელს დაანახონ, თუ რა დადებითი შედეგები შეიძლება მოჰყვეს იუნესკოს დაცულ ზონად გამოცხადებას. მაგალითად, მიუხედავად იმისა, რომ კერძო ქონება, რომელსაც მფლობელები თავიანთი სურვილის მიხედვით ვერაფერს ვერ უცვლიან, ამ ადამიანებმა შეძლეს, მოინდომეს და ეს ადგილები რესტორნებად გადააკეთეს იუნესკოს მოთხოვნების შესაბამისად და როგორც ტურისტებისთვის, ისე ადგილობრივი მოსახლეობისთვის ერთ-ერთ პოპულარულ ადგილად აქციეს. ერთი სიტყვით, ჟურნალისტები აჩვენებენ გარემოს, რომელიც ქართველებისთვის

გასათვალისწინებელია. ამ მაგალითით კი, სურთ ქართველებს გააცნონ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების დამოკიდებულება ზოგადად, იუნესკოს დაცული ზონების შესახებ და პირიქითაც, იუნესკოს დამოკიდებულებები და ის პროექტებიც, რომლებსაც სხვადასხვა ქვეყნებში ახორციელებენ.

მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ ლუქსემბურგში ერთ-ერთ უძველეს ხიდზე აკეთებენ ტრამვაის ხაზს, რათა ქალაქი არ გადაიტვირთოს მანქანების მოძრაობით, თუმცა სამუშაოები მიმდინარეობს ისე, რომ ის სიძველე, რითიც ეს ხიდი ტურისტებს იზიდავს არ დაზიანდეს და მაქსიმალურად ჰქონდეს პირვანდელი სახე შენარჩუნებული. ქართველ მაყურებელს, სწორედაც რომ სჭირდება ინფორმაციის მიღება ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც ზუსტად ეხმიანება მის პრობლემებს. ამიტომაც გადაცემის ავტორებმა სრულიად შესაბამისი და ზუსტი აქცენტები დასვეს.

ჟურნალისტების მიერ გიდისადმი დასმული კითხვაც : თუ რას ნიშნავს, როდესაც შენს ქალაქს მთლიანად იუნესკო იცავს და გიდის პასუხიც, ის რომ პირველ რიგში დიდი პატივია, შემდეგ ეს იმას ნიშნავს, რომ შენ განსაკუთრებული ხარ, ხარ მსოფლიოში აღიარებული, რომ გაქვს მდიდარი წარსული და მაღალი კულტურის მქონე ერი ხარ, გათვლილია იმაზე, რომ ქართველმა მაყურებელმა შეძლოს მაქსიმალურად აღიქვას, ის ემოციური ფონი, რომელიც თან მოჰყვება იუნესკოს დაცულ ზონაში შესვლას, და ჩემი აზრით, ეს ძალიან კარგად შეძლეს ამ შემთხვევაში ჟურნალისტებმა, იმის გათვალისწინებითაც, რომ გადაცემის ამ ნაწილს მოჰყვა იმის აღნიშვნა, რომ საქართველოში ხშირად ყოფილა დავა ბაგრატის ტაძართან დაკავშირებით. როგორც ცნობილია, იუნესკოს მთავარი მოთხოვნილებაა, რომ იმ ნაგებობების პირვანდელი იერსახე, რომელსაც ის იცავს, უცვლელად იყოს შენარჩუნებული, ბაგრატის ტაძრის შემთხვევაში კი, ეს მოთხოვნა დაირღვა, რადგანაც მისი რესტავრაცია არ მოხდა ამ მოთხოვნის შესაბამისად და ბაგრატის ტაძარმა დაკარგა პირველადი იერსახე, რის შემდეგაც ეს ნაგებობა იუნესკოს დაცულ ზონებიდან ამოღების საშიშროების წინაშე დადგა. ეს იყო პირდაპირი პარალელი, რომელიც ჟურნალისტებმა გაავლეს საქართველოსთან მიმართებით და ასე პირდაპირ შეეხნენ იმ პრობლემას, რომელიც მწვავედ დგას ქართველი მოსახლეობის წინაშე. ამსტერდამის შემთხვევაშიც ნაჩვენებია

უძრავი ქონება, რომელიც ძალიან ძვირი ღირს, თუმცა იმდენად დაცულია, რომ ცვლილებების შეტანა შეუძლებელია. შეიძლება ამ შენობაში ცხოვრობდეს ადამიანი, მაგრამ იგი თავისი ნებით ლურსმანსაც კი ვერ ჩაარჭობს ამ შენობის კედლებში. ის თქვენია, მაგრამ თან თქვენ არ გეკუთვნით. ამ შემთხვევაში ძალიან მნიშვნელოვანია იმის ხაზგასმა ჟურნალისტების მიერ, რომ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში მოსახლეობა შეგუებულია იმ ფაქტს, რომ თავისი სურვილის მიხედვით ვერაფერს ვერ შეცვლის. მოსახლეობას ისიც კარგად აქვს გაცნობიერებული, რომ ნებისმიერი შენობა - ნაგებობის იუნესკოს დაცულ ზონად გამოცხადება მათთვის მომგებიანი შეიძლება იყოს, იქიდან გამომდინარე, რომ იუნესკოს დაცულ ზონად გამოცხადებას თან ახლავს სარფიანი ტურისტული ბიზნესის განვითარება და შესაბამისად მოსახლეობის შემოსავლის გაზრდაც, რაც დადებითად აისახება ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაზეც.

შვედეთზე გასულ გადაცემაში აღნიშნულია, რომ შვედები პატივს სცემენ წინაპრების მონაპოვარს და სხვებზე არანაკლებ ტრადიციულები არიან, კადრში ჩანს გასული საუკუნეების შვედეთი, რომელიც მუზეუმის სახით დღესაც ცოცხალია. ამ შემთხვევაშიც, ჩვენ ჟურნალისტების მხრიდან ვხვდებით გზავნილს, იმის შესახებ, თუ როგორ შევინარჩუნოთ წინაპრების მემკვიდრეობა, მოვუაროთ მას და პოპულარულ ტურისტულ ზონებად ვაქციოთ.

გადაცემის ავტორები აღნიშნავენ, რომ ფრანგები კულტურულ მემკვიდრეობას მაღალი კლასის სასტუმროებისთვისაც იყენებენ, ამის დასადასტურებლად ჟურნალისტებმა კადრში გვაჩვენეს უძველესი ციხე-სიმაგრე ეზე, რომელსაც ფრანგებმა თანამედროვე ეპოქაში სასტუმროს ფუნქცია მიანიჭეს. ამ სასტუმროს ნომრები კლდის კედლებშია განთავსებული და მათი დაქირავება ძალიან ძვირი ღირს, რადგან მსოფლიოში გამორჩეულია საუკეთესო ხედით. იმ ფაქტის აღნიშვნა, რომ ევროპის სხვადასხვა ქვეყნები თავიანთ კულტურულ მემკვიდრეობას სარფიანი ბიზნესის საწარმოებლადაც იყენებენ, ძალიან მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის, იმ კუთხით, რომ დაინახონ, როგორ შეიძლება შესაბამისი ცოდნისა და გამოცდილების საფუძველზე წარმატების მიღწევა.

2.2.2. ქვეყანაში ახალი შენობების აგება იუნესკოს მოთხოვნების შესაბამისად

იუნესკოს დაცული ზონების თემასთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია, ისიც, თუ როგორ უდგებიან ევროკავშირის წევრი ქვეყნები ახალი შენობების აგების საკითხს. გადაცემის ავტორების მიერ ისიც არის ნაჩვენები, რომ მიუხედავად ამ მაგალითებისა რომლებიც აქამდე განვიხილე, ლუქსემბურგში ყველაფერი ხელუხლებელი არ არის, ძველ შენობებთან ერთად ახალი შენობებიც იგება, თუმცა ეს მშენებლობებიც, რა თქმა უნდა, გარკვეულ წესებს ექვემდებარება, მაგალითად, როცა მთავრობამ ახალი სასამართლოს აგება გადაწყვიტა, მთავრობამ რამდენიმე წელი იუნესკოსთან ერთად იმუშავა - შემდეგ კი ასეთი დასკვნა მიიღო - განსხვავება ახალსა და ძველს შორის თითქმის შეუმჩნეველია. როგორც ცნობილია, საქართველოში, განსაკუთრებით კი თბილისში, ახალი შენობები ყოველგვარი წესრიგის გარეშე იგება, თითქმის არ კონტროლდება მათი აგების წესები. განსაკუთრებით ხშირია კონფლიქტები მოსახლეობასა და სამშენებლო კომპანიების წარმომადგენლებს შორის, რადგან ისეთ ადგილებში მიმდინარეობს მშენებლობები, სადაც მოსახლეობა წუხდება მიღებული შედეგით და გარემოს იერსახეც მახინჯდება, ამიტომაც ჟურნალისტები ხაზგასმით აღნიშნავენ, რომ ლუქსემბურგში გარკვეული სიმაღლეა დაწესებული, რომელზე მაღალი შენობების აგების უფლება არ აქვთ. აგრეთვე მნიშვნელოვანი მაგალითია ქართველებისთვის არქიტექტორების გადაწყვეტილება, რომ ყველა შუშის შენობა ყოფილიყო ერთ უბანში და ისიც აღსანიშნავია, რომ ამ შენობების სანახავადაც უამრავი ტურისტი ჩამოდის. გადაცემის ავტორები ცდილობენ, ქართველ მაყურებელს აჩვენონ ფაქტები, რომლებიც განსაკუთრებით საინტერესო იქნება მისთვის, როგორც მაყურებლისთვის, რომელიც ყოველდღიურ ცხოვრებაში აწყდება ისეთ პრობლემებს, რომლებიც დაკავშირებულია ახალი ნაგებობების მშენებლობასთან.

ახალი შენობების აგების წესების ქვეთავთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია ბელგიის მაგალითიც. „ბელგიელები არ დაობენ ურბანულ სიახლეებზე, მაგრამ პატივს სცემენ ისტორიულ მემკვიდრეობას, რომელიც მთავარი ტურისტული სანახაობაა“ - გადმოგვცემს ერთ-ერთი ჟურნალისტი. ეს ძალიან მნიშვნელოვანი შინაარსის მატარებელი გზავნილია ქართველებისთვის, რადგანაც როგორც უკვე აღვნიშნეთ,

საქართველოში ხშირად დგას მსგავსი პრობლემები, როდესაც მოსახლების ნაწილსა და მთავრობის, მერიის წარმომადგენლებს შორის ხშირად ჩნდება ამ საკითხთან დაკავშირებული კონფლიქტები. ისინი ცდილობენ ხალხს დაანახონ თუ როგორ შეიძლება ამ პრობლემის მოგვარება და მშვიდ გარემოში ცხოვრება, რომელიც თავის მხრივ ხელს უწყობს ტურისტების შემოდინებას ქვეყანაში და ამის ნათელი მაგალითია ბრიუსელში გრანდ პალასის მოედანი, რომელიც მე-12 საუკუნისდროიუნდელი ნაგებობაა, დღეს იუნესკოს დაცულ ზონაში შედის და ტურისტების შეკრების ეპიცენტრს წარმოადგენს.

2.2.3. იუნესკოს მიერ დაცული ბუნებრივი ზონების საკითხი

იუნესკოს დაცული ზონების თემის ერთ-ერთ ქვეთავად აგრეთვე შეიძლება გამოვყოთ, იუნესკოს მიერ დაცული ბუნებრივი ზონები, ქვეყნის ბუნება, რომელიც სავიზიტო ბარათადაც კი აღიქმება. ამ ქვეთავისთვის ერთ-ერთ წარმატებულ მაგალითად შეიძლება მოვიყვანოთ ლუქსემბურგი. ლუქსემბურგის პირველი ხედის ჩვენებისას ერთ-ერთი ჟურნალისტი დადებით შეფასებას აკეთებს და ნაჩვენებ ადგილს არქმევს „აივანი საუკეთესო ხედით ევროპას.“ ამ შეფასებით ის ცდილობს, მაქსიმალურად დადებითი მუხტი მოიტანოს ქართველ მაყურებელამდე და ამასთან ერთად აღნიშნოს, რომ იუნესკო ცდილობს დაიცვას ის ღირებული კულტურული მემკვიდრეობა, რომლითაც ასე ამაყობს ევროკავშირში შემავალი ქვეყნების მოსახლეობა. „ქვეყნის ხედი მისივე სავიზიტო ბარათია, ლამაზ ხედებს აქ ბუნება ქმნის, ლუქსემბურგელები კი, მის შენარჩუნებაზე და კეთილდღეობაზე ზრუნავენ“-ეს გადაცემის ავტორების მხრიდან ერთგვარი მოწოდებაა, რომელიც ქართველ მაყურებელს შთააგონებს იამაყოს იმით, რაც მის ქვეყანას გააჩნია, მოინდომოს და აქციოს ტურისტებისთვის მიმზიდველ ზონად და განსაკუთრებით იზრუნონ იმ ბუნებრივი მოცემულობების შესანარჩუნებლად, რაც დღემდე შემორჩათ.

2.3. კულინარია

კულინარიას ძალიან მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ნებისმიერი ქვეყნის ცხოვრებაში. ევროკავშირში და მის ფარგლებს გარეთაც, ქვეყნები ცდილობენ, რომ წინა

პლანზე ყოველთვის დააყენონ ტრადიციული კულინარია, რადგანაც თითოეული ერის წარმომადგენელი ამაყობს თავისი ქვეყნის ტრადიციული კულინარიული მიღწევებით. როგორც ვიცით, საქართველო ძალიან დიდი კულინარიული ტრადიციის მქონე ქვეყანაა და ამიტომაც ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მაგალითზე კულინარიის განხილვა ძალიან მნიშვნელოვანია ჩვენი ქვეყნისთვის, აგრეთვე მაგალითის მიმცემიც. ჩემი საკვლევი თემისთვის აღებული „ევროტურის“ ყველა გადაცემის ფარგლებში განხილულია კულინარიის თემა. ევროპული ოჯახის წევრ ქვეყნებში ძალიან დიდ ყურადღებას უთმობენ კულინარიას, ეს ჩემს მიერ საკვლევად აღებული გადაცემიდან გამომჩნდა. გადაცემის ავტორებს არც ერთი ქვეყანა არ დაუტოვებიათ ტრადიციული კერძების დაგემოვნების გარეშე. მაგალითად, პოლონეთის შემთხვევაში ამ ქვეყნის კულინარიის გაცნობის პარალელურად ჟურნალისტებმა გვიჩვენეს ისიც, რომ კულინარია სარფიან ბიზნესად არის ქცეული და როგორც ტურისტებზე, ასევე ადგილობრივ მოსახლეობაზეა გათვლილი.

თითოეული გადაცემის ფარგლებში ჟურნალისტები თავად ცდილობენ, რომ მოამზადონ კერძები და შემდეგ დააგემოვნონ კიდევაც. მაგალითად რუმინეთის შემთხვევაში ერთ-ერთ ოჯახში სტუმრობისას, სადაც ერთ-ერთი ბოშა ტრადიციულ სტეიკს ამზადებს, გადაცემის ერთ-ერთ ავტორ ქალს, მიუთითებს რომ ქალები ზოგადად სამზარეულოში ტრიალებენ და სტეიკის მომზადების პროცესში, რომელსაც მხოლოდ მამაკაცები უძღვებიან, არ მონაწილეობენ. ჟურნალისტიც შედის სამზარეულოში და თან ამბობს ფრაზას - „გადავინაცვლე იქ, სადაც ჩემი ადგილი ყოფილა.“-ეს არის მსუბუქი ირონიით წარმოთქმული ფრაზა, რითაც ჟურნალისტი გვაგრძნობინებს, რომ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ძალიან მნიშვნელოვანია გენდერული ბალანსის თემა, ხოლო რუმინეთში, რომელიც ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრი ქვეყანაა, ეს პრობლემა ჯერ კიდევ მოუგვარებელია.

ყველა გადაცემაში ხაზგასმულია ის, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნები ძალიან დიდ პატივს სცემენ ტრადიციულ კერძებს და საფირმო კერძებად იყენებენ, ამით გარკვეულწილად ტურისტების დაინტერესება ხდება, რადგან ტურისტები პირველ რიგში ინდომებენ ადგილობრივი ტრადიციული კერძის დაგემოვნებას. პოლონეთის კულინარიული ტრადიციების მაგალითი ქართველი მაყურებლისთვის იმით არის

საინტერესო, რომ დაინახონ როგორ ამაყოფს ეს ქვეყნა თავისი ტრადიციული კულინარიით და როგორ ცდილობს ამის პოპულარიზებას.

ამ მხრივ, არც ლუქსემბურგია გამონაკლისი და გადაცემიდან ირკვევა, რომ კულინარიულ ტრადიციებს მნიშვნელოვანი ყურადღება ექცევა ამ ქვეყნის ცხოვრებაში, მიუხედავად იმისა რომ მეზობელი გერმანიისა და საფრანგეთის გავლენა იგრძნობა.

უნგრეთი კიდევ ერთი მაგალითია კულინარიული ტრადიციების წარმოჩენის მხრივ, უნგრელები კულინარიულ ტრადიციას მეთევზეობას და მონადირულ კულტურას უკავშირებენ, მთავარი კერძი ყოველთვის არის თევზის წვნიანი და აგრეთვე ნანადირევი ხორცისგან დამზადებული ტრადიციული კერძი-გულიაში. ამ შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანია ის, რომ გადაცემის ავტორები ცდილობენ გვაჩვენონ, ევროკავშირის წევრი ქვეყნები თავიანთი ტრადიციული კერძებით იწონებენ თავს და პირველ რიგში, ცდილობენ შექმნან გარემო, სადაც ტურისტები კომფორტულად იგრძნობენ თავს და შეძლებენ დააგემოვნონ მათი ტრადიციული კულინარიული მიღწებები.

ამსტერდამის შემთხვევაში ყურადღება გამახვილებულია ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტზე, რომელსაც ჰოლანდიელები შაბათ დღეს ყიდულობენ სასოფლო-სამეურნეო ბაზარში. ჰოლანდიურ კულინარიაში ყველაზე მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ჰოლანდიურ ყველს, რომლითაც ისინი ამაყოფენ. ჰოლანდია ყველის დამზადების უდიდესი ტრადიციის მქონე ქვეყანაა და ის ამით ცნობილია კიდევაც მთელს მსოფლიოში. გადაცემის ავტორები ცდილობენ, რომ თითოეული ქვეყნის მაგალითზე აჩვენონ, რა დამოკიდებულებები გააჩნიათ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში თავიანთი ტრადიციული კულინარიის მიმართ და როგორ ახდენენ ამ ტრადიციის პოპულარიზებას.

მაგალითად, ბელგია განთქმულია მიდიების მომზადების კულინარიული რეცეპტებით, ხოლო შვედეთში პურის ცხობის უდიდესი ტრადიციით არის გამორჩეული. საფრანგეთს კი, თითქმის, ხელოვნების დონემდე აქვს აყვანილი ხამანწკების და კობორჩხალების მომზადების ტრადიცია და ამისთვის განსაკუთრებული ფასის გადახდაც არის მიზანშეწონილი. შეიძლება ითქვას, რომ ეს ქვეყანა ზღვის პროდუქციას

ანიჭებს უპირატესობას თავის სამზარეულოში. გადაცემის ავტორები ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ტრადიციული კულინარიის განხილვით, ცდილობენ, რომ ქართველ მაყურებელს აჩვენონ, რამხელა ყურადღებას უთმობენ ისინი ამ საკითხს. როგორც ცდილობენ, რომ ხარისხიანი პროდუქტი შესთავაზონ, როგორც ადგილობრივ მაცხოვრებლებს, აგრეთვე, ტურისტებსაც.

მაღტაზე კულინარიას მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა და ეს იქიდანაც ჩანს, რომ ლტოლვილებსაც კი ასწავლიან სარეაბილიტაციო ცენტრებში კულინარიულ ხელოვნებას. მიუხედავად იმისა, რომ ამ ქვეყნის კულინარიაშიც იგრძნობა სხვა ქვეყნების-მაგ:იტალიისა და ინგლისის გავლენა, უფრო მეტად პოპულარული ნაციონალური კერძებია და ჟურნალისტებიც ცდილობენ ნაციონალური კერძები დააგემოვნონ .

რა მნიშვნელობის მატარებელია ჟურნალისტების მიერ ამ თემების განხილვა გადაცემაში, ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა შესაძლებელია იმ არგუმენტის მოყვანით, რომ საქართველოში ძალიან დიდი ყურადღება ეთმობა კულინარიის თემას, ჩვენი ქვეყანა ცნობილია თავისი ნაციონალური კერძებით. ამიტომაც იმის ჩვენება რომ ევროკავშირი თავის წევრ ქვეყნებს არანაირად არ ზღუდავს ამ საკითხშიც და პირიქით, ხელს უწყობს ქვეყნის ტრადიციების პოპულარიზებას და იმასაც, რომ ტრადიციული კულინარიაც ერთ-ერთ სარფიან ბიზნესად იქცეს. ძალიან მნიშვნელოვანია ქართული მაყურებლისათვის.

2.4. მეზღეობის საკითხი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში

ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ძალიან დიდი მნიშვნელობა ენიჭება მეზღეობისა და გამწვანების საკითხს. ევროკავშირის მეზღეობასთან და გამწვანებასთან დაკავშირებით მკაცრი სტანდარტები აქვს დაწესებული და მისი წევრი ქვეყნები აუცილებლად ემორჩილებიან ამ მოთხოვნებს. შესაბამისად ცდილობენ განავითარონ თავიანთი მეზღეობის ბიზნესი, აგრეთვე შესაბამისი სტანდარტების საფუძველზე ცდილობენ მოაგვარონ ქვეყანაში გამწვანების საკითხი. ამ საკითხთან დაკავშირებით გადაცემის ავტორები განიხილავენ ერთ-ერთი ქვეყნის მაგალითს-პოლონეთს. პოლონეთი

წარმოჩენილია თავისი დადებითი კუთხით-გამწვანებისა და მეზღვების თემით. „გამწვანების თემა ძალიან აქტუალურია ევროპის ნებისმიერ ქვეყანაში“-გვეუბნება ერთ-ერთი გადაცემის ავტორი, რითაც ევროპასა და ევროკავშირს წარმოაჩენს დადებითი კუთხით. ჟურნალისტის მიერ წარმოთქმული ეს წინადადება მიანიშნებს იმაზე, რომ ევროპაში ყოველთვის იმაზე კეთდება აქცენტი, რაც ადამიანის ცხოვრებისთვის უმნიშვნელოვანესია, მაგალითად ასეთია ქვეყნის გამწვანებაზე ზრუნვაც, რომელიც ქვეყნისთვის აგრეთვე შემოსავლიან ბიზნესად არის ქცეული.

„აღმოაჩინე მიწიერი სამოთხე“-ასე იწყება ერთ-ერთი მცენარეების საშენის აღწერა ჟურნალისტის მიერ, მისი სურვილია, რომ ქართველ მაყურებელს დაანახოს, რამხელა მნიშვნელობის მატარებელია ასეთი მცენარეების საშენის არსებობა ნებისმიერ ქვეყანაში. ამ მნიშვნელობის მისანიჭებლად კი, ის იყენებს მეტაფორას „მიწიერი სამოთხე“-რაც ამჟამად ემოციურ ფონს და მეტ ინტერესს უჩენს მაყურებელს. ეს მცენარეების საშენი, რომელიც დღესდღეობით ევროკავშირის სტანდარტებით არსებობს, საბჭოთა კავშირის რეჟიმს გადაურჩა და შემდეგ ევროკავშირის დახმარებით შეძლო გაფართოება.

„როდესაც ქვეყანა ზრუნავს სიმწვანეზე, ეს მის სავიზიტო ბარათად მიიჩნევა“- აღნიშნავს ამ მცენარეების საშენის მეპატრონე. აქედან ჩანს, რომ ნებისმიერი ქვეყნისთვის აუცილებელი და მნიშვნელოვანია ასეთი საშენების არსებობა. მეპატრონის საუბრიდან ჩანს, რომ მათი პროდუქცია ევროკავშირის 20-ზე მეტ ქვეყანაში გადის. გადაცემის ავტორების ეს გზავნილი ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ მათ დაინახონ ის, რომ ევროკავშირის ქვეყნების ბაზარზე პროდუქციის გატანას ძალიან დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. აქვე აღნიშნულია, რომ ევროპული კრიზისის დროს ოჯახმა გადაწყვიტა პროდუქცია აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებშიც გაეტანა. ანუ აქედან ვიგებთ, რომ აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ბაზარი ნაკლებად პრიორიტეტულია ევროპის დანარჩენი ქვეყნებისთვის, რადგან პროდუქციის გასაღების ნაკლები პოტენციალი არსებობს აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ბაზარზე.

გადაცემის ერთ-ერთ ნაწილში აღნიშნულია, რომ ეს ოჯახი საქართველოშიც აპირებს თავისი მეურნეობის გახნას. კადრში ჩანს ქართველი სტუდენტი, რომელიც პოლონეთში

ამ ოჯახში მცენარეების მოვლას სწავლობს. გადაცემის ავტორი მას უსვამს ასეთ შეკითხვას: „რას სწავლობთ აქ ისეთს განსაკუთრებულს, რაც შეიძლება რომ საქართველოში ვერ ისწავლოთ.“ სტუდენტის პასუხი ძალიან კარგი მინიშნება იყო იმის შესახებ, რომ საქართველოში არ არსებობს ის ევროპული სტანდარტები, რომლის მიხედვითაც პოლონეთში მცენარეების მოშენების პერიოდში ხელმძღვანელობენ, თუმცა პოტენციალი არსებობს იმისა, რომ საქართველოშიც დამკვიდრდეს ეს სტანდარტები და აღორძინდეს მსგავსი ბიზნესი. ერთ-ერთი ჟურნალისტი თავისი შრომით ცდილობს ქართველ მაყურებელს აგრძნობინოს, თუ რამდენად რთულია ევროპულ სტანდარტებზე მორგება და რამხელა გამოცდილება სჭირდება იმას, რომ სრულფასოვანი ათვისება მოხდეს ამ სტანდარტების, რადგანაც თითოეულ მცენარეს თავისი მოვლის ხერხი და სპეციალური პირობა სჭირდება, რომ მოერგოს ევროკავშირში არსებულ სტანდარტებს. ამ პასაჟით, გადაცემის ავტორები ქართველ მაყურებელს, აგრეთვე, აჩვენებენ იმას, თუ როგორი ხანგრძლივი და რთული პროცესია ევტოინტეგრაცია და ადგილის დამკვიდრება ევროკავშირის წევს ქვეყნებს შორის.

გადაცემაში ჟურნალისტები აღნიშნავენ იმ ფაქტსაც, რომ რუსეთმა პოლონური ვაშლის იმპორტი აკრძალა, თუმცა მებაღეებს ევროპული ბაზრის იმედი აქვთ. ევროკავშირი თავის წევრ ქვეყნებს ყველანაირად უწყობს ხელს, რომ განავითარონ თავიანთი ბიზნესი, ეს არის რეკლამა, რომელსაც ჟურნალისტები ევროკავშირს უწევენ და ხალხს აჩვენებენ, თუ რა დადებითი შედეგები მოჰყვება ამ კავშირში გაერთიანებას. ევროკავშირის სტანდარტები ითვალისწინებს იმასაც, რომ მებაღეებმა შხამ-ქიმიკატები მინიმალური დოზით გამოიყენონ. ზუსტად იმ რაოდენობის მოყვანის უფლებას აძლევს, რომლის გასაღებასაც შეძლებს, ევროკავშირის ბაზარზე ვერცერთ ვარიანტში ვერ მოხვდება ის მოსავალი, რომელიც სეტყვის შედეგად იქნება დაზიანებული, რადგან ეს პრობლემაც წინასწარ არის მოგვარებული, სადაზღვეო კომპანიები მოსავალს მოყვანამდე აზღვევენ და ზარალს ანაზღაურებენ. როგორც ვიცით, მებაღეობასთან დაკავშირებული ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხი საქართველოში პრობლემურია, ამიტომაც ჟურნალისტები გადაცემის პროცესში ცდილობენ ქართველ მაყურებელს აჩვენონ, თუ როგორ შეძლეს ევროპის ქვეყნებმა ევროკავშირში გაერთიანების შემდეგ, იმ პრობლემების მოგვარება, რომლებიც ქონდათ მებაღეობის სფეროში. გადაცემის

ავტორების მიზანი „ევროტურების“ შექმნის პროცესში იყო ისიც, რომ შეხებოდნენ ყველა თემას, რომელიც საქართველოში აქტუალური და პრობლემურია, ეჩვენებინათ ის, თუ რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში, რისი მოწესრიგება შეძლეს და რისი ვერ შეძლეს ამ ქვეყნებმა და ქართველმა მაყურებელმა ამ გადაცემის მეშვეობით შეძლოს ამოკრიფოს ის ინფორმაცია, რაც მისთვის იქნება საინტერესო და დაიწყოს ზრუნვა იმ კუთხით, რომ საქართველოშიც მოგვარდეს მსგავსი პრობლემები.

2.5.განათლების საკითხი ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში

ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში დღესდღეობით ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი

თემაა-განათლება. ეს გაერთიანება მის წევრ ნებისმიერ ქვეყანაში აწესებს განათლებასთან დაკავშირებულ გარკვეულ სტანდარტებს, ამ გაერთიანებაში შემავალი ქვეყნები განათლების სფეროში უნდა ემორჩილებოდნენ ევროკავშირის მოთხოვნებს. აქედან გამომდინარე, თითოეული მათგანი ცდილობს თავის ქვეყანაში დაამკვიდროს ევროკავშირთან შესაბამისი სტანდარტები. აქედან გამომდინარე ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში ძალიან დიდი ყურადღება ეთმობა განათლების საკითხს. ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მაგალითი, რომლებიც წარმატებულები არიან განათლების სფეროში, ძალიან მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის, იქიდან გამომდინარე, რომ ჩვენს ქვეყანაში განათლების სფეროში ძალიან ბევრი პრობლემაა მოსაგვარებელი და ამ წარმატებული ქვეყნების მაგალითი ქართველ მაყურებელს დაეხმარება გააცნობიეროს, თუ რა პრობლემების წინაშეა ჩვენი ქვეყანა განათლების სფეროში და რისი გაკეთება შეიძლება წარმატებული ქვეყნების მაგალითიდან გამომდინარე.

2.5.1.განათლების სფეროში წარმატებული ქვეყნების მაგალითი

განათლებასთან დაკავშირებით გადაცემის ავტორებს მოყავთ ამ სფეროში ერთ-ერთი წარმატებული ქვეყნის მაგალითი-პოლონეთი. ჟურნალისტები აღნიშნავენ, რომ პოლონელები ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ პროფესიული განათლების საკითხს, რადგანაც, როგორც უკვე ვნახეთ, მოსავლის მოყვანასა და შენახვასაც თავისი

მკაცრი წესები და სტანდარტები აქვს, რომელსაც „ევროკავშირი“ აკონტროლებს. აქედან გამომდინარე, ეს ქვეყანა ცდილობს მოერგოს ამ სტანდარტებს და მოსახლეობას მისცეს იმის საშუალება, რომ სრულფასოვნად შეისწავლოს მისთვის საინტერესო საკითხები ნებისმიერ პროფესიასთან დაკავშირებით. როგორც ცნობილია, პოლონეთი ერთ-ერთი საგანმანათლებლო ტრადიციის მქონე ქვეყანაა ევროპულ ოჯახში და ამ სფეროში ერთ-ერთ მოწინავე ქვეყნადაც ითვლება. მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნა, რომ ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი და წარმატებული ბიზნეს სკოლის დამაარსებელი ამბობს, რომ მათი ქვეყანა საბჭოთა პერიოდშიც კი, არ დაშორებია დასავლეთს განათლების მხრივ, თუმცა სრულიად განსხვავებული სურათი დაიხატა „ევროკავშირში“ გაწევრიანების შემდეგ, რადგანაც ყველა კარი გაიხსნა მათთვის, რომელიც ევროკავშირში შესვლამდე დახურული იყო და შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად გაფართოვდა, რამაც ქვეყნის განათლების სფეროს უფრო მეტი განვითარების საშუალება მისცა.

სლოვაკეთის მაგალითიც საყურადღებოა ქართველი მაყურებლისთვის, იმ კუთხით რომ ამ ქვეყანამ შეძლო განათლების სფეროში ევროკავშირის სტანდარტების დამკვიდრება და ამის საშუალებით ქვეყნის განათლების დონის ამაღლება. სლოვაკეთის ხელისუფლებამ მაქსიმუმი გააკეთა ამ საქმისთვის, გამოყო ფინანსები განათლების საკითხში არსებული პრობლემის მოსაგვარებლად და შეძლო განათლების დონის ამაღლება ახალგაზრდებში. აქედან გამომდინარე სლოვაკეთის შემთხვევა მაგალითია საქართველოსთვის, გამომდინარე იქიდან, რომ ჩვენს ქვეყანაში ძალიან ბევრი განათლების საკითხთან დაკავშირებული პრობლემაა მოსაგვარებელი.

ევროპულ ოჯახში განათლებას რომ დიდი ყურადღება ექცევა ეს იქიდანაც ჩანს, რომ მალტაზე, სადაც ყოველწლიურად უამრავი ემიგრანტი ცდილობს მოხვედრას ქმნიან სარეაბილიტაციო ცენტრებს, რომლებიც ზრუნავენ იმაზე, რომ ემიგრანტებმა მიიღონ განათლება, დაეუფლონ ინგლისურ ენას, კომპიუტერული უნარები შეიძინონ, რადგან შემდეგ სამსახურის მოძებნა არ გაუჭირდეთ ამ ქვეყანაში.

კიდევ ერთი ქვეყნის შვედეთის მაგალითის განხილვა მნიშვნელოვანია ჩემი საკვლევი თემისთვის, რადგან აქ პირდაპირ არის ხაზგასმული, რომ განათლებამ და მისმა დონემ

შეცვალა საზოგადოება და მიიყვანა თითქმის სრულყოფილ დონემდე რაც დღეს შვედეთში არსებობს.

2.5.2. განათლების სფეროში პრობლემური ქვეყნების მაგალითი

„ევროტურის“ ავტორები გვიჩვენებენ განათლების სფეროში პრობლემების მქონე ქვეყანასაც, ჟურნალისტებმა ევროკავშირის წევრი ქვეყნებიდან პრობლემური საკითხების საჩვენებლად რუმინეთის მაგალითი წარმოაჩინეს. განსხვავებული მდგომარეობაა „ევროკავშირის“ შედარებით ახალ წევრ ქვეყანაში-რუმინეთში, რომელიც ევროპის აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარეობს. ამ ქვეყანაში, როგორც გადაცემის ავტორები აღნიშნავენ, პრობლემური მდგომარეობაა განათლების საკითხთან დაკავშირებით. ერთ-ერთი ჟურნალისტი ამბობს, რომ რუმინეთში განათლების სფეროშიც შესამჩნევია, რომ ის ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრი ქვეყანაა და ამიტომაც ძალიან ბევრი პრობლემაა მოსაგვარებელი. რუმინეთზე გასულ სიუჟეტში გადაცემის ავტორები აღნიშნავენ, რომ რუმინეთში განათლების პრობლემა მწვავედ დგას და ეს საინტერესო იქნება ქართველი მაყურებლისთვის, რადგანაც უამრავი მოუგვარებელი პრობლემა არსებობს ჩვენს ქვეყანაში ამ თემასთან დაკავშირებით. ერთ-ერთი ჟურნალისტი აღნიშნავს, რომ რუმინეთში არსებული ეს სიტუაცია შეიძლება „ევროკავშირის“ წევრი ნებისმიერი ქვეყნის მოქალაქისთვის გასაკვირი იყოს, თუმცა მისთვის არ არის, რადგანაც ჩვენს ქვეყანაშიც იგივე პრობლემები დგას განათლების სფეროში. აღსანიშნავია, რომ რუმინეთში განათლება ყველასთვის ხელმისაწვდომია, მაგრამ ბოშების დასახლებაში მოსახლეობის უმეტესობა, ვერ ახერხებს ამ პრივილეგიით სარგებლობას უსახსრობის გამო. გადაცემის ავტორებმა რუმინეთზე გასული რეპორტაჟის ფარგლებში გვიჩვენეს ისიც, თუ როგორ ცდილობენ არასამთავრობო ორგანიზაციები განათლების მიღების საკითხთან დაკავშირებული ერთ-ერთი პრობლემების მოგვარებას. მაგალითად ერთ-ერთი არასამთავრობო ორგანიზაცია რუმინეთში ხელმოკლე ოჯახის შვილებს ეხმარება იმაში, რომ მიიღონ განათლება იმ დონეზე მაინც, რომ მუშაობის დაწყება შეძლონ.

ჩემს მიერ საკვლევად აღებული გადაცემების ანალიზიდან ჩანს, რომ ევროპული ოჯახისთვის განათლება უდიდესი მნიშვნელობის მატარებელი საკითხია, რადგან ისინი აცნობიერებენ იმას, რომ მათი ცხოვრების ხარისხი დამოკიდებულია განათლების დონეზეც, ამიტომ თითოეული ქვეყანა ცდილობს ფეხი აუწყოს ევროკავშირის სტანდარტებს და ამის მიხედვით ააგოს თავისი განათლების სისტემა და ამაში დიდი თანხები ჩადოს. ეს კი საქართველოსთვის უდიდესი მაგალითია, რადგან ძალიან ცუდი შედეგები გვაქვს განათლების სფეროში, უამრავი საკითხი მოუწესრიგებელია, ამიტომაც ჟურნალისტების მიერ ასეთი სურათის ჩვენება ქართველი მაყურებლისთვის წამახალისებელია.

2.6. რელიგია

საქართველოს მოსახლეობის ცხოვრებაში რელიგიას უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს. ჩვენი ქვეყნის საზოგადოების რელიგიური იდენტობა ძალიან ძლიერია-ქართველი ნიშნავს მართმადიდებელს. აგრეთვე აღსანიშნავია, რომ ქართულ საზოგადოებაში იგრძნობა მტრული დამოკიდებულება განსხვავებული რელიგიური აღმსარებლობების მიმართ, აქედან გამომდინარე, გადაცემის ავტორების მიერ რელიგიის თემის განხილვა ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მაგალითზე ძალიან მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის.

ჩემი კვლევისთვის შერჩეული „ევროტურის“ გადაცემების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან თემას წარმოადგეს რელიგია, კონკრეტული ქვეყნის რელიგიური მიმდინარეობის მიმართ ხალხის დამოკიდებულების ჩვენება, აგრეთვე იმის გაგება, შეიცვალა თუ არა რაიმე რელიგიური ცხოვრების კუთხით „ევროკავშირში“ გაწევრიანების შემდეგ და ევროკავშირს რა დამოკიდებულება აქვს მისი წევრი ქვეყნების მოსახლეობის რელიგიური აღმსარებლობების მიმართ.

როგორც ცნობილია, საქართველო ტრადიციულად მართმადიდებლური ქრისტიანული აღმსარებლობის ქვეყანაა. ქვეყნის მოსახლეობის უმრავლესობა მართმადიდებელი ქრისტიანია. ზოგადად, ქვეყნის მოსახლეობას გააჩნია გარკვეული მოლოდინები

„ევროკავშირში“ შესვლასთან დაკავშირებით, როგორც დადებითი, აგრეთვე უარყოფითი და რასაკვირველია, რელიგიის თემასთან მიმართებაშიც, ამიტომაც გადაცემის ავტორების განსაკუთრებული ყურადღების ქვეშ ექცევა ეს თემა და ისინი, ჩემს მიერ საკვლელად აღებული გადაცემებიდან, უმეტესობაში ცდილობენ, რომ მოკლემეტრაჟიან ფორმატში გარკვეული დრო დაუთმონ ამ თემას და მასთან დაკავშირებულ პრობლემებსა და გამოწვევებს.

კონკრეტულ გადაცემების დისკურსული და ვიზუალური ანალიზიდან ჩანს, რომ ჟურნალისტები ცდილობენ ქართველ მაყურებელს დაანახონ ის ფაქტი, რომ ქვეყნებში, რომლებიც „ევროკავშირში“ გაწევრიანდნენ და დღემდე ამ გაერთიანების წევრებად ითვლებიან, რელიგიური ცხოვრების მხრივ, არაფერი ცვლილება არ მომხდარა და ისინი განაგრძობენ ჩვეულ რიტმში ცხოვრებას.

2.6.1. ევროკავშირის დამოკიდებულება წევრი ქვეყნების რელიგიური იდენტობის მიმართ

ჟურნალისტები ქართველ მაყურებელს გადაცემა „ევროტურის“ მეშვეობით ევროკავშირში გაწევრიანებული ქვეყნების მაგალითზე აჩვენებენ, რომ ევროკავშირში გაწევრიანება მისი წევრი ქვეყნების რელიგიურ აღმსარებლობას, თუნდაც ისინი დამფუძნებელი ქვეყნების რელიგიისაგან განსხვავდებოდეს, არ ემუქრება. პირიქით, ევროკავშირი ყველა აღმსარებლობის ადამიანის უფლებებს თანაბრად იცავს.

ზემოთ მოყვანილი არგუმენტის მაგალითად შეიძლება მოვიყვანოთ რუმინეთი. რუმინეთზე გაკეთებულ გადაცემაში, გადაცემის ავტორების მიერ პირდაპირ არის აღნიშნული ეს ფაქტი, ერთ-ერთი ჟურნალისტი ამბობს: „ევროკავშირში შესვლის შედეგად, ამ ქვეყანაში რელიგიური კუთხით არაფერი შეცვლილა.“ ცნობილია, რომ რუმინეთის მოსახლეობის 87% მართმადიდებელი ქრისტიანია. ისინი საკუთარ რელიგიას პატივს სცემენ და ცდილობენ შეასრულონ თავიანთი რელიგიური მოვალეობები, ამის დამადასტურებელ არგუმენტად კი, გადაცემის ავტორები კადრში გვიჩვენებენ ეკლესიას, რომელიც საღამოს წირვის დროს მორწმუნეებით არის სავსე.

ამ გადაცემის ფარგლებში, ჟურნალისტები ქართველი მაყურებლის საყურადღებოდ აღნიშნავენ, რომ რუმინეთში „როგორც ეკლესიისთვის, ისე მორწმუნეებისთვის ადამიანი და მათი უფლებები უპირატესია.“ სწორედ ამგვარი მიდგომა აქვს „ევროკავშირსაც.“ აგრეთვე ამ პასაჟით ცდილობენ დადებითი კუთხით წარმოაჩინონ ის მოვლენა, რომ „ევროკავშირი“ თავის წევრ ქვეყნებს არანაირად არ ზღუდავს რელიგიური კუთხით და ქვეყნები, რომლებაც ამ გაერთიანებაში გაწევრიანება სურთ, დარწმუნებულები უნდა იყვნენ, რომ მათი მოსახლეობის რელიგიურ აღმსარებლობას არანაირი საფრთხე არ ემუქრება „ევროკავშირის“ მხრიდან. პირიქით, გადაცემის ავტორები ქართველ მაყურებელს აჩვენებენ, რომ ეს კავშირი მათ დაეხმარება მეტად დაცულად და უსაფრთხოდ იგრძნონ თავი ამ კუთხითაც.

ცნობილია, რომ რუმინეთში ბოშები ეროვნულ უმცირესობას წარმოადგენენ, თუმცა ისინი რეგილიურ უმცირესობაში არ არიან და მართმადიდებელ ქრისტიანები არიან, აქედან გამომდინარე, ეკლესია „ევროკავშირის“ მხარდაჭერით აქტიურად არის მათი პრობლემების მოგვარებაში ჩართული, საპატრიარქო ფინანსური პრობლემების გადაჭრაშიც ეხმარება მათ და უყურადღებოდ არ ტოვებს ამ კუთხითაც. ამ შემთხვევაში გადაცემის ავტორები გვიხატავენ სურათს, რომელშიც კარგად ჩანს, რომ „ევროკავშირი“ ცდილობს ჩაერთოს იმ პრობლემების მოგვარებაში, რომლებიც ზოგადად ქვეყანას და მის მოსახლეობას აქვს.

2.6.2.რელიგიის ჭრილში განხილული სექსუალური უმცირესობების თემა

ზუსტად იმავე არგუმენტით შეიძლება ავხსნათ, გადაცემის ავტორების მიერ რელიგიის კონტექსტში განხილული სექსუალური უმცირესობების თემაც, რომელსაც ზოგადად, გადაცემის ფარგლებში ისედაც დიდი ყურადღება ეთმობა. იმ მიზნით, რომ ქართველი მაყურებლისთვის უფრო მეტი დამაჯერებლობა შეიძინოს იმ მოსაზრებებმა, რომლებიც ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში არსებობს ამ პრობლემასთან დაკავშირებით, ნაჩვენებია საპატრიარქოს წარმომადგენლის დამოკიდებულება სექსუალური უმცირესობების მიმართ, პიროვნება, რომელიც საპატრიარქოს წარმოადგენს, აღნიშნავს,

რომ ეს მოვლენა თავისთავად ცოდვაა, თუმცა არავის აქვს უფლება ფიზიკურად გაუსწორდეს ამ უმცირესობების წარმომადგენლებს. ამ ნაწილში პირდაპირ შეიძლება გავავლოთ საქართველოსთან პარალელი, რადგანაც, როგორც ცნობილია, დღესდღეობით, საქართველოში რუმინეთისგან განსხვავებული დამოკიდებულება არსებობს იმ ადამიანების მიმართ, რომლებიც სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლები არიან, როგორც ეკლესიის, აგრეთვე მოსახლეობის ნაწილის მხრიდანაც. ქართველ მაყურებელს გაახსენდება 17 მაისი, რომელიც იმის დამადასტურებელია, რომ ქართველი მოსახლეობის ნაწილი აგრესიულია სექსუალური უმცირესობების მიმართ და ამის აშკარად გამოხატვასაც არ ერიდება. ამიტომაც ჟურნალისტების მიზანია, მიაწოდონ ხალხს ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რა მდგომარეობაა ამ მხრივ „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში და ამ კონკრეტულ შემთხვევაში-რუმინეთში.

გადაცემის ავტორების მხრივ, აგრეთვე, ხაზგასმულია ის ფაქტიც, რომ ეკლესიის ტერიტორია ღიაა ტურისტებისთვის და არც ჟურნალისტებს უშლის ვინმე ამ ტერიტორიაზე შესვლას. ამის მაგალითად შეიძლება მოვიყვანოთ რუმინეთის მაგალითი, სადაც ჩანს, რომ მოსახლეობა ცდილობს, გარკვეულწილად მომგებიან შემოსავლადაც აქციოს რელიგიური კულტურაც კი. „ევროკავშირი“ კი, ხელს უწყობს ადამიანებს თავიანთი პიროვნული თავისუფლების გამოხატვაში და იმაშიც, რომ ხალხის რელიგია და ღირებულებები იყოს ხელშეუხებელი. ჟურნალისტები ამ გადაცემის ფარგლებში ყურადღებას იმაზეც ამახვილებენ, რომ „ევროკავშირი“ ხელს უწყობს იმასაც, რომ ნებისმიერი აღმსარებლობის კუთვნილებაში არსებული ტერიტორიები და ნაგებობები დაცულიც და ტურისტებისთვის ხელმისაწვდომიც იყოს.

2.6.3. ელექტრონული პირადობების თემა რელიგიის ფარგლებში

კვლევამ აჩვენა, რომ ჟურნალისტები ყველა გადაცემის ფარგლებში ცდილობენ გააშუქონ ისეთი თემები, რომლებიც განსაკუთრებით დააინტერესებს ქართულ მაყურებელს და მიაწოდებს ევროკავშირთან დაკავშირებულ ინფორმაციას ამიტომაც

ელექტრონული პირადობების თემა, რომელსაც ერთ-ერთი ჟურნალისტი ამ გადაცემაში ეხება, ძალიან მნიშვნელოვანია ამ კუთხით, რადგანაც, როგორც ცნობილია, საქართველოში ეს თემა პრობლემურ საკითხს წარმოადგენს და უამრავჯერ ყოფილა განხილვისა და დავის საგანი, თვით ეკლესიის შიგნითაც ორი განსხვავებული მოსაზრება არსებობს ამ თემასთან დაკავშირებით. ამიტომაც, ამ შემთხვევაში, ვფიქრობ, რომ ჟურნალისტების გათვლა ზუსტად არის მორგებული ქართველ მაყურებელზე. მიუხედავად იმისა, რომ ელექტრონული პირადობების პრობლემური საკითხი რელიგიის დონეზე არ წყდება, გადაცემის ავტორები ცდილობენ ეს საკითხი ქართველ მაყურებელს რელიგიურ კონტექსტში ისინი ცდილობენ საზოგადოებას დაანახონ, თუ როგორ ცდილობენ „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნები ერთმანეთისგან გამიჯნონ ეკლესია და კანონი, თუმცა ამ ქვეყნებში ეკლესიის წარმომადგენლებს თავიანთი აზრის დაფიქსირებას არავინ არ უშლის და ამის ნათელი მაგალითია, ის ოფიციალური პოზიცია, რომელიც რუმინეთის საპატრიარქოს უჭირავს.

მიზანშეწონილია განვიხილოთ ის, თუ რა დამოკიდებულება აქვს რუმინეთის საპატრიარქოს წარმომადგენელს ელექტრონულ პირადობასთან დაკავშირებით და რა ოფიციალურ განცხადებას აჟღერებს იგი. ამ ადამიანის განცხადებიდან ჩანს, რომ ეკლესიის მესვეურებისთვის წარმოუდგენელია, თუ როგორ შეიძლება ეკლესია იმ ელექტრონული პირადობების წინააღმდეგ წავიდეს, რომელიც მაქსიმალურად არის ადამიანზე და მის თანამედროვე მოთხოვნილებებზე მორგებული. ერთი სიტყვით, შეიძლება ითქვას, რომ ევროკავშირის წევრი ქვეყნები აცნობიერებენ, თუ რა არის უმჯობესი მათი ყოველდღიური ცხოვრების წარმატებულად წარმართვისთვის, ამას აცნობიერებს ეკლესიაც და თითოეული ინსტიტუტი თავისებურად ცდილობს ხელი შეუწყოს ქვეყნის მაქსიმალურად განვითარებას. ჩემი აზრით, გადაცემის ავტორებს, ეს თემა რელიგიის ფარგლებში, იმიტომ აქვთ განხილული, რომ ქართველებისთვის რელიგიას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს და როგორც კვლევებიდან ირკვევა, ეკლესიის ინსტიტუტს ძლიერი გავლენა აქვს ქვეყნის მოსახლეობაზე, აქედან გამომდინარე, ჟურნალისტები ცდილობენ ამ პრობლემის მოგვარების გზები ქართველ მაყურებელს აჩვენონ იმ კუთხით, რომლითაც მეტ დამაჯერებლობას და ეფექტს შესძენენ.

2.6.4. ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხი რელიგიულ კრილში

მნიშვნელოვანია შევხვით ჰოლანდიაზე გასულ გადაცემასაც. ამ ქვეყანაზე მომზადებულ სიუჟეტშიც ჩანს, თუ რა დამოკიდებულებები არსებობს მოსახლეობაში რელიგიური კულტურის მიმართ. ერთ-ერთი გადაცემის ავტორი, გადაცემის შექმნის მიზნიდან გამომდინარე, ხაზს უსვამს იმ მოვლენას, რომ ტრადიციული ჰოლანდიელის სანახავად მის მეგზურს, სწორედ რომ ეკლესიაში მიჰყავს. ისეთ ქვეყანაში, რომელიც ასე პოპულარულია თავისი არატრადიციული მიდგომებით, ჟურნალისტები გვიჩვენებენ, რომ რელიგიური კულტურა თავის ადგილას დგას და მოსახლეობის უმრავლესობა პატივს სცემს ამ ტრადიციას. თუმცა ისიც არის აღნიშნული, რომ ეკლესიაში უფრო მეტად საშუალო და უფროსი ასაკის ხალხის ნახვა შეიძლება, ახალგაზრდობის წარმომადგენლებისა კი იშვიათად. ეს იმაზე მიმანიშნებელია, რომ ახალგაზრდებს სხვა მისწრაფებები და მოთხოვნები აქვთ. ამ გადაცემის მაგალითი იმ კუთხით არის მნიშვნელოვანი ჩემი კვლევისათვის, რომ მთლიან სურათში ჩვენ ვხედავთ „ევროკავშირის“ ადგილს რელიგიურ კულტურასთან მიმართებაში და იმ დამოკიდებულებებს, რომლებიც ამ გაერთიანებას გააჩნია თავისი წევრი ქვეყნების მიმართ რელიგიურ კონტექსტში. როგორც კვლევიდან გამოჩნდა, ევროკავშირი არ ერევა არცერთი ქვეყნის რელიგიურ არჩევანში და მითუმეტეს არსებული ტრადიციული მიდგომების შეცვლას არ ცდილობს. ამ შემთხვევაშიც ქართველი მაყურებელი დაინახავს, იმ ფაქტს, რომ „ევროკავშირში“ გაწევრიანებით ქვეყნის რელიგიურ ცხოვრებაში არანაირი ცვლილებები არ ხდება. ის გზავნილები, რომლებიც ყველა გადაცემაში იკითხება ქართველი მაყურებლის მიმართ, ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგანაც, როგორც ცნობილია, ქართულ საზოგადოებას გააჩნია გარკვეული მოლოდინები ევროკავშირში გაწევრიანებასთან დაკავშირებით და გადაცემის ავტორები მუდმივად ცდილობენ, რომ მაყურებელმა დაინახოს რამდენად რეალურია მათი მოლოდინები და ზოგადად, შეესაბამება თუ არა ისინი, ევროკავშირის ქვეყნებში არსებულ რეალურ მდგომარეობას.

„ევროტურის“ გადაცემებიდან ხორვატიის მაგალითიც არის იმის დამამტკიცებელი არგუმენტი, რომ „ევროკავშირი“ ადამიანის უფლებების შევიწროებას არავითარ

შემთხვევაში არ დაუშვებს მაგალითად იმ კუთხითაც, რომ არ მოხდეს სხვადასხვა რელიგიურ აღმსარებლობებს შორის დაპირისპირებები და ამ დაპირისპირებების ფონზე ადამიანის რელიგიური ღირებულებების შეურაცხყოფა. ხორვატიის მაგალითი კი, ნათელი მაგალითია იმის დასამტკიცებლად, რომ ევროკავშირი არ ერევა მოქალაქეების რელიგიურ აღმსარებლობაში, რადგანაც ეს ადამიანების ხელშეუხებელ უფლებად მიაჩნია. ამიტომაც ხორვატიის მაგალითში, გადაცემის ფარგლებში, ჟურნალისტები გვახსენებენ იმ ფაქტს, რომ ამ ქვეყნის მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი ქრისტიანია და განსაკუთრებით ხაზს უსვამენ, რომ ისინი მორწმუნეები არიან, ამას კი იმ ფაქტით ამყარებენ, რომ კადრში გვიჩვენებენ საღამოს წირვის დროს ეკლესიას, რომელიც სავსეა მლოცველებით, თანაც აქვე პარალელს ავლებენ საქართველოსთან და ამბობენ, რომ ეკლესიაში წირვაზე დასწრების ტრადიცია მათთვის ნაცნობი მოვლენაა, რადგანაც ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობის უმეტესობა მართმადიდებელია და აქედან გამომდინარე, ქვეყანაში არსებობს მართმადიდებლური ქრისტიანული რელიგიური ტრადიცია, რომელიც ითვალისწინებს მორწმუნეების წირვაზე დასწრებას.

მალტის შემთხვევაში კარგად არის ნაჩვენები, თუ რამხელა მნიშვნელობის მატარებელია ქვეყნის მოსახლეობისთვის საკუთარი სახელმწიფო რელიგია და მასთან დაკავშირებული ტრადიციები. გადაცემის ავტორები ესწრებიან ერთ-ერთი წმინდანის დღესასწაულს. მალტის სახელმწიფო რელიგია არის რომანული კათოლიციზმი და ამიტომაც, ამ ხალხისთვის მისაღებია თავიანთი წმინდანების ქანდაკებების ქუჩებში დადგმა და მათთვის პატივის მიგება. იმ დღესასწაულს, რომელზეც „ევროტურის“ ავტორები იმყოფებიან, მოსახლეობის გარდა, ჩამოსული ტურისტებიც მონაწილეობენ და სიამოვნებასაც იღებენ ამ პროცესისგან. ქვეყნის მოსახლეობის მხრიდან, შეიძლება ითქვას, რომ კარგი გათვლაა გაკეთებული, რადგან მათ გადაწყვიტეს ეს დღესასწაული დაემთხვიათ ტურისტული სეზონისთვის და ტურისტებისთვისაც სასიამოვნო პროცესად ექციათ. ჩემი აზრით, ეს არის საუკეთესო მაგალითი იმის საჩვენებლად, თუ როგორ უზრუნველყოფენ „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნები რელიგიისა და ტურიზმის ჰარმონიულ თანაარსებობას, ისე რომ ტრადიციებიც დაიცვან და ქვეყნის სარფიან შემოსავალზეც გააკეთონ აქცენტი. ეს ძალიან კარგი მაგალითია საქართველოსთვის, რადგანაც ჩვენი ქვეყანა მდიდარია თავისი რელიგიური კულტურით და რეალურად

აქვს შანსი, რომ ეს კულტურა გამოიყენოს ტურისტების დასაინტერესებლად და წარმატებული ტურისტული ბიზნესის საწარმოებლად.

ჟურნალისტები გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში რელიგიასთან დაკავშირებულ კიდევ ერთ მნიშვნელოვან თემას გამოყოფენ. ეს თემა ეხება თითოეული მოქალაქის ხელშეუხებელ უფლებას, რომლის მიხედვითაც მას შეუძლია აირჩიოს ნებისმიერი აღმსარებლობა და იცხოვროს ამ აღმსარებლობის წესების შესაბამისად. ამ თემის ფარგლებში ჟურნალისტები აღნიშნავენ, რომ ევროკავშირი არავითარ შემთხვევაში არ დაუშვებს თავის წევრი ქვეყნების მოქალაქეების უფლებების შელახვას, როგორც ზოგადად, აგრეთვე რელიგიური კუთხითაც.

ჩემი აზრით, იმისათვის რომ მთლიანი სურათი შეიკრას, იმ დამოკიდებულებების შესახებ, რომლებიც „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებს გააჩნიათ რელიგიასთან მიმართებაში, აუცილებელია განვიხილოთ ბულგარეთის მაგალითიც, რადგანაც ამ შემთხვევაში შეიძლება ითქვას, რომ განსხვავებული კუთხითაც არის ეს ქვეყანა წარმოჩენილი, რომლითაც გარკვეულწილად საინტერესო იქნება ქართველი მაყურებლისთვის. გადაცემის ავტორები ხაზს უსვამენ იმ მოვლენას, რომ ბულგარეთის მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი ქრისტიანია და მორწმუნეა. ისინი უდიდეს პატივს სცემენ თავიანთ რელიგიურ ნაგებობებს და ამაცობენ იმ ტაძრებით, რომლებიც თავიანთ კედლებზე მოხატული ფრესკებით არიან ცნობილები. თუმცა განსხვავებული ამ გადაცემაში არის ის, რომ ბულგარეთი დგას დიდი გამოწვევის წინაშე და ეს გამოწვევა არის-ისლამი, რელიგია, რომელიც ამ ქვეყანაში შუა საუკუნეებში გავრცელდა და დღემდე მყარი ფესვები აქვს. ბულგარეთში ეს მიმდინარეობა ყველაზე დიდ რელიგიურ უმცირესობას წარმოადგენს. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ორი რელიგია სრულიად განსხვავებულ საფუძვლებზე დგას, ამ ქვეყნის მაგალითზე ჟურნალისტებმა ძალიან კარგად აჩვენეს, თუ როგორ ჰარმონიულად თანაარსებობენ ამ ორი რელიგიის წარმომადგენლები ერთ სივრცეში. მიუხედავად იმისა, რომ ისლამი რელიგიურ უმცირესობას წარმოადგენს, არავინ ცდილობს ამ რელიგიის წარმომადგენლების უფლებების შელახვას, პირიქით ბულგარეთის ქრისტიანი მოსახლეობა პატივისცემით ექცევა განსხვავებული აღმსარებლობის მქონე მოსახლეობის ნაწილს. ამ მოსაზრების გასამყარებელ არგუმენტად, კადრში ნაჩვენებია

ერთ-ერთი წმინდანის სახელობის ტაძარი, რომელშიც ისლამის წამომადგენლებიც ლოცულობენ თავიანთი წესის მიხედვით, ამას კი არ აპროტესტებს ქრისტიანი მოსახლეობა, რადგან ისლამისტები არანაირ წესებს არ არღვევენ და თავის მხრივ, პატივს სცემენ უმრავლესობის რელიგიურ წარმოდგენებს.

გადაცემის ერთ-ერთი ავტორი მასთან ჩემს მიერ ჩატარებული ინტერვიუს დროს აღნიშნავს, რომ „ევროტურების“ გადაცემათა ციკლის შექმნის ერთ-ერთი მიზეზი იყო, სწორედ იმის ჩვენება, თუ როგორ შეიძლება ევროკავშირის ფარგლებში მშვიდობიანად იარსებობს განსხვავებული აღმსარებლობების მქონე მოსახლეობამ ერთ ქვეყანაში, თუ როგორ ტოლერანტობას იჩენენ ისინი ერთმანეთის მიმართ და ისიც, თუ როგორ აქვთ გაცნობიერებული, რომ ერთმანეთის უფლებები არ უნდა შელახონ. მიუხედავად იმისა, რომ საქარველოს უძველესი ტრადიციები გააჩნია სხვა რელიგიურ მიმდინარეობებთან ურთიერთობებისა და ტოლერანტობაც მისთვის უცხო თემა არ არის, დღესდღეობით მაინც არსებობს გარკვეული პრობლემები ამ საკითხთან დაკავშირებით და ამიტომაც, ჟურნალისტებმა დადებითი კუთხით დაანახეს ქართველ მაყურებელს, თუ რა მდგომარეობაა ამ საკითხთან დაკავშირებით „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში და აჩვენეს ისიც, რისი სწავლა შეიძლება მათგან, ამ პრობლემების მოსაგვარებლად.

2.7. ეროვნული უმცირესობების საკითხი „ევროტურებში“

გადაცემა „ევროტურის“ ფარგლებში გამოიყოფა კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი თემა, რომელიც ეროვნულ უმცირესობებს ეხება. გადაცემის ავტორები გვიჩვენებენ ევროკავშირის რამოდენიმე ქვეყანას, რომლებშიც წინა პლანზეა ეროვნული უმცირესობების საკითხი წამოწეული.

ეროვნული უმცირესობების საკითხთან დაკავშირებით, ძალიან მნიშვნელოვანია ბელგიის მაგალითი. როგორც ერთ-ერთი გადაცემის ავტორი გვეუბნება, ბელგია არის ქვეყანა, რომელიც „პოლიტიკას და ეროვნულ უმცირესობებს ეკუთვნის.“ ბელგიის შემთხვევაში ყურადღება გამახვილებულია ეროვნულ უმცირესობებზე, რომლებიც ქვეყნის მრავალფეროვნებას განსაზღვრავენ და ეს მრავალფეროვნება სულაც არ ქმნის სერიოზულ პრობლემებს მოსახლეობაში. აქვე აღსანიშნავია ისიც, რომ პოლიტიკურ

დონეზე არსებობს გარკვეული პრობლემები, რადგან ზოგიერთ ეროვნულ უმცირესობას მეტი ავტონომიის მოთხოვნის სურვილი აქვს და ეს იწვევს ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენლებს შორის დაპირისპირებებს ბელგიის პარლამენტში, თუმცა დაპირისპირება პოლიტიკურ დონეს არ სცილდება და მოსახლეობა მშვიდად თანაცხოვრებას განაგრძობს, რაც აისახება კიდევაც სოციალური ცხოვრების ყველა სფეროზე.

ბელგია არის ერთ-ერთი იმ ქვეყნებიდან, რომელმაც „ევროკავშირის“ ქვეყნების გაერთიანება დააფუძნა. მიუხედავად ამისა, ის დღესდღეობით სამ ნაწილად არის დაყოფილი: ვალონიური და ფლამანდრიული ნაწილები და მესამე-ქალაქი ბრიუსელი, რომელიც გამორჩეულია თავისი ორენოვნებით, სადაც ფრანგები და ჰოლანდიელები ოფიციალურ სტატუსს ინაწილებენ. ამ რეგიონებს შორის სოციალურ, ლინგვისტურ და ეროვნულ, ეკონომიკურ საკითხებს შორის მუდმივი დავა და დაძაბულობა დღემდე არსებობს, აქვე აღსანიშნავია ისიც, რომ ამ მოვლენას ღრმა ისტორიული ფესვები აქვს, თუმცა ამ რეგიონების მოსახლეობა მაინც ახერხებს მშვიდობიან თანაცხოვრებას. ლუდიკ კი, რომელიც ასე პოპულარულია-ორენოვანია და მისი ბოთლების სიჭრელე გარკვეულწილად ქვეყნის პორტრეტსაც ხატავს. „ბრიუსელი ყველა ეთნიკურ უმცირესობას ეკუთვნის“ - აღნიშნავს ერთ-ერთი ჟურნალისტი, ამიტომაც გასაკვირი არ არის, რომ ამ ქალაქში კულტურულ სიჭრელეს არავინ განიცდის.

ბელგიაზე გასული გადაცემიდან ვხედავთ, რომ ქალაქ ბრიუსელში რამდენიმე ერის წარმომადგენელი ერთად თანაცხოვრობს და მათ ერთმანეთთან თანაცხოვრების არანაირი პრობლემა არ აქვთ. გადაცემაში ხაზგასმული ეს ფაქტი ქართველი მაყურებლისთვის დიდი მნიშვნელობის მატარებელია, რადგან ჩვენს ქვეყანაში საზოგადოების გარკვეულ ნაწილს სხვა ერის წარმომადგენლების მიმართ ჩამოყალიბებული აქვს სტერეოტიპები, რომლებსაც უმეტესწილად უარყოფითი კონტექსტი აქვს. მიუხედავად იმისა, რომ ქართველი ერი თავისი ტოლერანტობით გამოირჩევა, გარკვეული ინციდენტები ამ საკითხთან დაკავშირებით მაინც ხდება.

მიუხედავად იმისა, რომ ბელგიის რეგიონები დამოუკიდებლობას და მეტ ავტონომიას ითხოვენ, ბელგია მაინც ინარჩუნებს ერთიანობას, რადგან ის ყველა ეროვნულ

უმცირესობაზე ერთნაირად ზრუნავს. მოსახლეობის უმეტესობაც მიიჩნევს, რომ არააქვს მნიშვნელობა რომელი ერის წარმომადგენლები იქნებიან. ისინი ბელგიელებად თვლიან თავს და კულტურათა ასეთი მშვიდობიანი თანაარსებობა საამაყოდ მიაჩნია.

ბელგიაზე გაკეთებული რეპორტაჟის ამ ნაწილით, გადაცემის ავტორები ცდილობენ დაგვანახონ, თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ მოსახლეობა და ხელისუფლება ლოიალურად უდგება ეროვნულ უმცირესობებს და თანასწორად ზრუნავს მათი უფლებების დაცვაზე, ისევე როგორც ძირითადი მოსახლეობის უფლებებზე.

„ევროტურის“ ავტორები ეროვნული უმცირესობების თემას ეხებიან ისეთი ქვეყნის მაგალითზეც, რომელიც ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრია და აქედან გამომდინარე, განსხვავებული სურათი იხატება ამ საკითხთან დაკავშირებით. კვლევის შედეგად აღმოჩნდა, რომ განსხვავებული რეალობა არსებობს, მაგალითად რუმინეთის შემთხვევაში, სადაც ბოშები წარმოადგენენ ეროვნულ უმცირესობას. ბოშები ბევრ პრობლემას ქმნიან, როგორც მოსახლეობისთვის ასევე ხელისუფლებისთვის. ჟურნალისტების მიერ ნაჩვენებია ერთი მხრივ, ბოშათა დასახლება, სადაც უამრავი პრობლემა არსებობს და მოსახლეობა ამტკიცებს, რომ მნიშვნელობა არა აქვს ისინი ევროპელებად ითვლებიან თუ არა, რადგან მათი უფლებები მაინც არ არის დაცული. მათ არ აჩერებენ საავადმყოფოებში, ყურადღებას არ აქცევენ, არ აქვთ დაზღვევა და სამუშაო და ა.შ. მეორე მხრივ, გადაცემის ავტორები გვიჩვენებენ იმ შენობებს, რომლებიც მთავრობამ გამოყო ბოშების საცხოვრებლად და აგრეთვე ყურადღებას ამახვილებენ იმაზეც, რომ სახელმწიფო ცდილოს მათ დასაქმებას. თუმცა ფაქტია, რომ პრობლემები კვლავ მოუგვარებელია.

2.8. სექსუალური უმცირესობების თემა „ევროტურებში“

იმ თემებს შორის, რომლებიც გადაცემა „ევროტურების“ ფარგლებში აქვთ ჟურნალისტებს განხილული, ერთ-ერთ მნიშვნელოვან თემად შეიძლება გამოიყოს სექსუალური უმცირესობების თემაც, რომელსაც ძალიან მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნების ცხოვრებაში. ამ უმცირესობის

წარმომადგენლებს გააჩნიათ პრობლემები, თუმცა აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ მსოფლიოს მასშტაბით ისინი თანდათან იმკვიდრებენ თავიანთ ადგილს საზოგადოებაში. სხვადასხვა ქვეყნებში გასწავლებული დამოკიდებულებები აქვთ ამ უმცირესობის წარმომადგენლების მიმართ, მუდმივად განხილვის საგანს წარმოადგენს მათი პრობლემები და ისინი ყოველთვის ყურადღების ცენტრში იმყოფებიან. აქედან გამომდინარე, „ევროკავშირის“ წევრ სხვადასხვა ქვეყნებზე გასულ სიუჟეტებში, ჩანს გადაცემის ავტორების მიზანი, რომ შეხებოდნენ ისეთ თემას რომელიც აქტუალურია, როგორც „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში, ისე საქართველოშიც. ამ გადაცემების ფარგლებში, ჟურნალისტები გვაჩვენებენ სექსუალური უმცირესობის საკითხთან დაკავშირებულ როგორც დადებით, ასევე უარყოფით მხარეებსაც.

პირველ რიგში, დავიწყებ იმით, რომ საქართველოში მწვავედ დგას სექსუალურ უმცირესობების საკითხთან დაკავშირებული პრობლემები, ისინი ქართული საზოგადოების მიერ მუდმივი კამათის და განსჯის საგანი ხდებიან, ისინი მუდმივად კონფლიქტურ სიტუაციებში ეხვევიან და ზოგჯერ მსგავსი შემთხვევები ფატალურადაც მთავრდება ხოლმე. ჩემი აზრით, რადგანაც საქართველოს წინაშე „ევროკავშირში“ გაერთიანების სამომავლო პერსპექტივა ისახება, მნიშვნელოვანია ქართველმა მაყურებელმა იცოდეს, თუ რა ხდება ამ კუთხით „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში, რა დამოკიდებულებები აქვთ ამ უმცირესობების წარმომადგენლების მიმართ, როგორ აგვარებენ მათთან დაკავშირებულ პრობლემებს. გადაცემა „ევროტური“ კი, სწორედ ამ თემებზე დაკვირვებაში დაეხმარება ქართულ საზოგადოებას, რომელიც შემდეგ შეძლებს შეადაროს სხვადასხვა ქვეყნებში არსებული მდგომარეობები ჩვენს ქვეყანაში შექმნილ სიტუაციას.

ჩემს მიერ კვლევისათვის შერჩეული გადაცემებიდან განვიხილავ იმ ნაწილებს, რომლებიც პირდაპირ ეხმიანება ამ თემას და მასთან დაკავშირებულ პრობლემებს. თავდაპირველად შევხები ჩეხეთის მაგალითს, რომელიც პოსტკომუნისტური ცენტრალური ევროპის ქვეყანაა. გადაცემის ავტორები ამ თემასთან დაკავშირებით გვიჩვენებენ მოედანს ჩეხეთში, რომელიც ჩეხი ხალხისთვის სიმბოლური მნიშვნელობის მატარებელია, რადგანაც ამ მოედანზე იმ ორი სტუდენტის მემორიალია აღმართული, რომლებმაც თავი შესწირეს კომუნისტური რეჟიმის წინააღმდეგ ბრძოლას,

თუმცა იმ თემის ფარგლებში, რომელსაც ეხლა განვიხილავ, ამ მოედანს სხვა დანიშნულება ენიჭება, ამ ადგილზე გამართულია გამოფენა, რომელიც სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლებს ეძღვნება. ამ ნაწილში აუცილებელია ქართველმა მაყურებელმა დაინახოს ის, რასაც ჟურნალისტები ხაზს უსვამენ. ისინი იმ ფაქტის აღნიშვნით, რომ ასეთ სიმბოლურ და ტრადიციულ ადგილას არის გამართული სექსუალური უმცირესობებისათვის მიძღვნილი გამოფენა, მიანიშნებენ იმაზე, რომ ჩეხი ხალხისთვის სექსუალური ორიენტაცია, როგორც არ უნდა იყოს ის, ეროვნულ ღირებულებებთან წინააღმდეგობაში არ მოდის, რომ სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლებთან ერთად თანაცხოვრება მათ გაღიზიანებას არ იწვევს და არანაირ პროტესტს არ აცხადებენ იმ გამოფენის მიმართ, რომელიც ამ მოედანზე სექსუალური უმცირესობებს ეძღვნება. აგრეთვე, ამ ნაწილში, გადაცემის ავტორების მიზანია, ის რომ ქართულ საზოგადოებას დაანახონ „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში არსებული კანონები, რომლებიც იცავს ნებისმიერ ადამიანს და მის უფლებებს რელიგიის, ეროვნებისა და სექსუალური ორიენტაციების განურჩევლად, უფრო მეტიც „ევროკავშირი“ ცდილობს დააწესოს ის სტანდარტები, რომლითაც უმცირესობების უფლებები უფრო მეტად იქნება დაცული.

ჩეხეთში გამართული გამოფენა, რომელიც სექსუალური უმცირესობებს ეძღვნება, აგრეთვე ხაზს უსვამს იმ ფაქტსაც, რომ ამ ქვეყანაში სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლები არ ცდილობენ თავიანთი განსხვავებულობის დამალვას და კარგად ჩანს ისიც, თუ როგორ მშვიდობიან გარემოში შეუძლიათ მათ თავიანთი განსხვავებულობის წარმოჩენა. გადაცემის ავტორები კადრში გვიჩვენებენ ერთ-ერთ ჩეხ რესპოდენტს, რომელიც პირდაპირ საუბრობს ჩეხი ხალხის დამოკიდებულებებზე სექსუალური უმცირესობების მიმართ და ამით ამყარებს ჟურნალისტების მიერ შექმნილ სურათს. ეს რესპოდენტი აღნიშნავს, რომ ჩეხი ხალხი ზოგადად, ლიბერალურ ხალხად ითვლება მთელს ევროპაში, და იმასაც, რომ ისინი პატივს სცემენ სექსუალური უმცირესობებს, მათ უფლებებს და მათთვის მიძღვნილ აღლუმებსაც, საინტერესოა ის მოსაზრება, რომელსაც ეს ადამიანი ამ ყველაფრის ძირითად განმსაზღვრელ მიზეზად ასახელებს, როგორც მისი ნათქვამიდან ჩანს, ეს არის ის, რომ ჩეხეთში არ არსებობს ერთი დომინანტური რელიგია.

პოლონეთის მაგალითზე დაკვირვებისას აღმოჩნდა, რომ ამ ქვეყანაში საზოგადოების სხვადასხვა ფენებში განსხვავებული მოსაზრებები არსებობს სექსუალურ უმცირესობებთან დაკავშირებით. გადაცემის ავტორებმა ამ შემთხვევაშიც გვიჩვენეს სექსუალურ უმცირესობებთან დაკავშირებული, როგორც დადებითი, აგრეთვე უაროფითი მოვლენები. გაავლეს პარალელები ქართულ საზოგადოებასთან, რადგანაც ამ ქვეყნის მაგალითი უფრო მეტად არის ახლოს ჩვენს ქვეყანაში არსებულ მდგომარეობასთან.

პოლონეთში, ვარშავის ცენტრში აგებული კონსტრუქცია-ცისარტყელა, მიიჩნევა სექსუალური უმცირესობების სიმბოლოდ ამ ქვეყანაში. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ საქართველოში მსგავსი პრეცედენტი ჯერ არ დაფიქსირებულა, რომ სექსუალური უმცირესობების საპატივცემულოდ რაიმე სახის ნაგებობა დაედგათ, ამიტომაც ქართველი მაყურებლისთვის მნიშვნელოვანია იმის ჩვენება, თუ როგორი რეაქცია მოჰყვა საზოგადოების მხრიდან მსგავს მოვლენას პოლონეთში. გადაცემის ავტორები გვიჩვენებენ რეალურ სურათს და ყურადღების მიღმა არ ტოვებენ იმ ფაქტს, რომ ქალაქის ცენტრში მდგარი ეს სიმბოლო აღმოჩნდა კათოლიკური ეკლესიის მოპირდაპირე მხარეს, ამან კი საზოგადოების ნაწილს შორის დაპირისპირება გამოიწვია და მოწინააღმდეგე მხარემ სამჯერ დაანგრია აღნიშნული კონსტრუქცია, თუმცა ქალაქის მერიამ სამჯერვე აღადგინა და კვლავ ჩვეულ სახეს დაუბრუნა ცისარტყელა. გადაცემის ფარგლებში, პოლონელი გიდი ამ საკითხის მიმართ თავის დამოკიდებულებას გვაცნობს და ამბობს, რომ ამ სიმბოლოს დგომა ქალაქის ცენტრში დიდი მნიშვნელობის მქონეა, რადგანაც ეს სიმბოლო ამტკიცებს იმას, რომ ეკლესია და კანონი ერთმანეთისგან გამიჯნული უნდა იყოს, ეს ორი მხარე არ უნდა ერეოდეს ერთმანეთის უფლებამოსილების საზღვრებში. აგრეთვე, ამავე გიდის საუბრიდან ჩანს, რომ ცისარტყელა, რომელიც სექსუალური უმცირესობების სიმბოლოდ არის მიჩნეული, მიუთითებს იმაზეც, რომ ქვეყანაში არსებობს სიტყვის და გამოხატვის თავისუფლება, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნისთვის. თუმცა პოლონეთში საზოგადოების კონსერვატული ნაწილი, ამ დროისთვის ჯერჯერობით ვერ შეეუფუა ამ ფაქტს და ეს მოვლენა ხშირად ხდება კონფლიქტების მიზეზი, პოლონელი გიდი მაინც თვლის, რომ მისმა ქვეყანამ წარმატებით ჩააბარა ის

გამოწვევა, რომელიც „ევროკავშირმა“ დაუყენა და დარწმუნებულია, რომ დანარჩენი პრობლემებიც თანდათან მოგვარდება. ცნობილია, რომ საქართველოში სექსუალურ უმცირესობებთან დაკავშირებული უამრვი პრობლემა მოუგვარებელია, ამიტომაც გადაცემის ეს ნაწილი, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ქართველი მაყურებლისთვის, რადგანაც მისი გზავნილია, რომ ჩვენს ქვეყანაში არსებობს მსგავსი სტერეოტიპები, რომლებსაც დაძლევა სჭირდება.

ჟურნალისტები ყოველთვის აკეთებენ იმაზე აქცენტს, რომ „ევროკავშირის“ ერთ-ერთ მთავარ საფუძველს წარმოადგენს ადამიანთა უფლებები და ამ უფლებების დასაცავად ზრუნვა. ამის არგუმენტად კი მოყვანილია ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მაგალითი და ეს არის შვედეთი, რადგანაც ის არის „ევროკავშირის“ წევრი პირველი ქვეყანა, სადაც 2009 წელს ერთსქესიანთა ქორწინება ლეგალური გახდა. ეს მოვლენა მთელი მსოფლიოს მასშტაბით წარმოადგენს განხილვის საგანს, თუმცა შვედეთში ამ მოვლენას არც ეკლესია და არც საზოგადოების უმრავლესობა არ შეწინააღმდეგებია და აქედან გამომდინარე, მიიღო კიდევ კანონიერი სახე, ამ ფაქტის აღნიშვნით, გადაცემის ავტორები ცდილობენ ქართველ მაყურებელს მიაწოდონ ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში ეკლესია და კანონი ერთმანეთისგან არის გამიჯნული, ეკლესიას თავისი კუთვნილი ადგილი უჭირავ საზოგადოების ცხოვრებაში და ასრულებს იმ მოვალეობას, რაც მასზეა დაკისრებული, ეს ინსტიტუტი არ ერევა სახელმწიფოს საქმიანობაში და არ ეწინააღმდეგება კონსტიტუციის ფარგლებში მიღებულ კანონებს, ისიც აღსანიშნავია, რომ საზოგადოებას აზრის გამოთქმას ნებისმიერი საკითხის გარშემო არავინ უშლის, რადგანაც სიტყვის თავისუფლება ძალიან მნიშვნელოვანია „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნებისთვის.

შვედეთზე გასულ გადაცემაში იმ მოსაზრების განსამტკიცებლად, რომ სექსუალური უმცირესობების უფლებები დაცულია, ნაჩვენებია ერთ-ერთი არასამთავრობო ორგანიზაცია, სექსუალურ უმცირესობებზე ზრუნვის 50 წლიანი გამოცდილებით, რომლის დიდი დამსახურებაც ისიც, რომ შვედეთში ერთსქესიანთა ქორწინება დაკანონდა. არასამთავრობო ორგანიზაცია აქტიურად იცავს უმცირესობების უფლებებს. ამავე ნაწილში აღნიშნულია ის ფაქტიც, რომ შვედეთი ტრადიციული ქვეყანაა და მან წარმატებით შეძლო იმ სტიგმის დაძლევა, რომელიც სექსუალური

უმცირესობების მიმართ არსებობდა საზოგადოებაში, ეს კი ქართველი მაყურებლისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ კუთხით, რომ ქართველ საზოგადოებას დღესდღეობით განსხვავებული ორიენტაციის მქონე დამიანების საზოგადოების სრულუფლებიან წევრებად მიღება ძალიან უჭირს, ამიტომაც ქართველი მაყურებლისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია შვედეთის მაგალითის ჩვენება.

შვედეთში ერთსქესიანთა ოჯახურ წყვილებს საშუალება ეძლევათ კანონიერად აიყვანონ შვილი და აღზარდონ თავიანთ ოჯახში. ამ ფაქტს დადებითად აფასებს იმ არასამთავრობო ორგანიზაციის ერთ-ერთი დირექტორი, რომელიც სექსუალური უმცირესობების უფლებებს იცავს. ეს ქალბატონი გადაცემის ავტორებთან ინტერვიუს პროცესში აღნიშნავს, რომ კანონის შეცვლამ შვედეთში შეცვალა საზოგადოების ხედვაც. აქ გარკვეულწილად მინიშნებულია, რომ ჯერ განწყობა კონსტიტუციის ფონზე უნდა შეიცვალოს, თანდათან უნდა მოხდეს კანონის ფარგლებში ამ ყველაფრის მოქცევა, ეტაპობრივად მოხერხდეს სიტუაციის მოგვარება, რათა ამ ფაქტმა საზოგადოების გაღიზიანება არ გამოიწვიოს და შემდეგ ნელ-ნელა საზოგადოებაც მოერგება კონსტიტუციის მიერ მიღებულ კანონს. ეს ქალბატონი, აღნიშნავს, რომ ის არის საქართველოში ნამყოფი და ქართველ აქტივისტებთან ერთად მონაწილეობა უნდა მიეღო ერთ-ერთ პროექტში, რომელიც ითვალისწინებდა პოლიციელების გადამზადებას სექსუალური უმცირესობების უფლებებთან დაკავშირებით, რადგანაც უმეტეს შემთხვევაში, პოლიციელებსაც არ აქვთ ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა მოექცნენ სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლებს და როგორ დაიცვან მათი უფლებები. თუმცა პროექტი ჩაიშალა და განუხორციელებელი დარჩა ყველა ის გეგმა, რომელიც ამ არასამთავრობო ორგანიზაციის მიერ იყო მოფიქრებული.

„ევროკავშირის“ წევრი სხვადასხვა ქვეყნები, რა თქმა უნდა განსხვავებულად უდგებიან სექსუალური უმცირესობების საკითხს, თუმცა შვედეთზე გასულ გადაცემაში ხაზგასმით არის აღნიშნული ევროკავშირის ერთ-ერთი არაწევრი ქვეყნის - მალაიზის დამოკიდებულება ამ საკითხის მიმართ, იმ ერთსქესიანი წყვილის ფონზე, რომელმაც შექმნა ოჯახი და შვედეთში გადაწყვიტა ცხოვრება, ამ გადაწყვეტილებას თავისი მიზეზი აქვს. ამ შემთხვევაში, იგულისხმება ის, რომ შვედეთში ერთსქესიანთა ქორწინება დაკანონებულია და წყვილს შეუძლია კანონის ფარგლებში მშვიდად

თანაცხოვრება. აღსანიშნავია, რომ ამ ერთსქესიანი ოჯახის ერთ-ერთი წარმომადგენელი, რომელიც მალაიზიიდან არის, სრულიად განსხვავებულ სურათს ხატავს და წარმოაჩენს მის ქვეყანაში ამ საკითხისადმი არსებულ უარყოფით დამოკიდებულებებს. როგორც მისი საუბრიდან ჩანს, მალაიზიაში ეს თემა ტაბუდადებულია და თუ განსხვავებული ორიენტაციის მქონე ადამიანი ხარ, ყველა გიყურებს, როგორც ავადმყოფს და ყველა შენს გამოსწორებას ცდილობს. ამ მიზეზით ხდება ოჯახური კონფლიქტები და საზოგადოება ყოველთვის რიყავს მსგავს ადამიანებს თავისი რიგებიდან. საზოგადოება მათ რიგებში ერთსქესიანი წყვილების არსებობას ვერ ეგუება. მსგავს სიტუაციაში აღმოჩნდა მალაიზიელი რესპონდენტიც. მეორე მხრივ, მისი შვედი პარტნიორის საუბრიდან ირკვევა, რომ მას მსგავსი პრობლემები არ გასჩენია, სწორედ იმიტომაც, რომ ის შვედია.

მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ სექსუალური უმცირესობების წარმომადგენლები ვალდებულები არიან სამხედრო სამსახურში იმსახურონ. ეს ფაქტი იმაზე მიანიშნებს, რომ „ევროკავშირი“ ყველას ისე ექცევა, როგორც თანასწორს და ვინმესთვის პრივილეგიის მინიჭებას არ ცდილობს. ეს გაერთიანება ყველას უფლებების თანაბრად დაცვას ცდილობს და სწორედ ამ დამოკიდებულების დამკვიდრებაა პრიორიტეტული მის წევრ ყველა ქვეყანაში. საქართველოსთვის, როგორც, ევროკავშირში გაწევრიანების მსურველი ქვეყნისთვის, მნიშვნელოვანია ეს გზავნილი, რადგანაც, ევროკავშირში გასაწევრიანებლად აუცილებელია ამ გაერთიანების მიერ მოთხოვნილი გარკვეული სტანდარტების დანერგვა ქვეყანაში.

ჩემს მიერ საკვლევად შერჩეული გადაცემებიდან ირკვევა, რომ სექსუალური უმცირესობების თემა ყველა ქვეყანაში აქტუალურია, უმეტესობაში კი პრობლემურ საკითხს წარმოადგენს, თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ „ევროკავშირი“ თავის წევრ ყველა ქვეყანაში ცდილობს იმ სტანდარტების დანერგვას, რომლებიც მდგომარეობის გაუმჯობესებას შეუწყობს ხელს. რა თქმა უნდა, პროცესი ხანგრძლივია და შრომატევადი, თუმცა შედეგი ეფექტურია, რადგან ამ გაერთიანების წარმომადგენლების მიერ ჩატარებული რთული სამუშაოებითა და მონდომებით სიტუაცია იცვლება უკეთესობისკენ და რაც მთავარია, მნიშვნელოვანი ცვლილებები ხდება საზოგადოების აზრისა და დამოკიდებულების ფორმირებაში.

საქართველოსთვის კი, ამ ყველაფრის ჩვენებას ის მიზანი აქვს, რომ ქვეყნის მოსახლეობამ მიიღოს ინფორმაცია თუ რა მდგომარეობაა საქსუალური უმცირესობების საკითხთან დაკავშირებით „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში და რა რეფორმები ტარდება სიტუაციის გამოსასწორებლად, რადგანაც ჩვენი ქვეყანა სწორედ იმ ეტაპზეა, როდესაც საზოგადოებაში არსებობს სერიოზული სტიგმა საქსუალური უმცირესობების მიმართ. მოსახლეობის უმეტესი ნაწილი უარყოფითად არის განწყობილი საქსუალური უმცირესობების მიმართ და ზოგჯერ აგრესიული ფონითაც არის გამოხატული ხალხის დამოკიდებულება საქსუალური უმცირესობების მიმართ.

2.9.პარლამენტარების ხედვები და დამოკიდებულებები სოციალური პრობლემების მიმართ ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში

გადაცემა „ევროტურები“ როგორც კვლევიდან ჩანს, აქცენტს ყოველთვის იმ თემებზე აკეთებს, რაც ჩვენს ქვეყანაში არსებულ მდგომარეობასთან გარკვეულ კავშირშია. ყურადღებას ამახვილებს აგრეთვე იმ თემებზე, რომლებიც შეიძლება დღეს საქართველოში შეიძლება პრობლემური იყოს, თუმცა „ევროკავშირის“ წევრ ქვეყნებში უკვე გამოვლილი იყოს ეს ეტაპი და საქართველოს მაგალითად გამოადგეს ის, თუ როგორ შეძლეს ამ ქვეყნებმა პრობლემების მოგვარება და წარმატებულ ქვეყნებად ქცევა. რადგანაც ჩვენი ქვეყანას გაცხადებული აქვს ევროპეიზაციის კურსი, რაც ევროკავშირის სტანდარტების მიხედვით ქვეყნის ტრანსფორმაციას გულისხმობს, ამიტომაც ყველა ის თემა, რომელიც „ევროტურების“ ფარგლებშია განხილული, საინტერესოა ქართველი მაყურებლისთვის. ერთ-ერთი ასეთი თემაა ის დამოკიდებულებები და ხედვები, რომელიც „ევროკავშირის“ წევრი ქვეყნების პარლამენტარებს აქვთ სოციალური პრობლემების მიმართ.

„ევროტურის“ გადაცემებში ნაჩვენებია ხალხის დამოკიდებულებებიც პარლამენტარების და სახელმწიფოს მეთაურების მიმართ. მაგალითად ჩეხეთის შემთხვევაში, გადაცემის განმავლობაში ჟურნალისტების მიერ ნაჩვენებია საპროტესტო აქცია, რომელიც მიმართულია ჩეხეთის პრეზიდენტის მიმართ. ხალხი ითხოვს პრეზიდენტის გადადგომას, რადგანაც ამ ადამიანს ვერ აპატიეს, ის პრორუსული დამოკიდებულება,

რომელიც უკრაინასთან დაკავშირებულ ამბებში გამოიჩინა. აქ ხაზგასმულია ის მოვლენა, რომ ხალხს საპროტესტო აქციის ჩატარებას არავინ უშლის და არც საკუთარი პოზიციის დაფიქსირებას. მნიშვნელოვანია ის, რომ ჩეხეთში სიტყვის თვისუფლებას პატივს სცემენ. პარლამენტის და მთავრობის წარმომადგენლები არ ერევიან ამ მოვლენებში და სრულ თავისუფლებას აძლევენ ხალხს თავიანთი დამოკიდებულებების გამოსახატავად.

განსხვავებული კუთხით არის ნაჩვენები ლუქსემბურგი. ეს არის ძალიან კარგი მაგალითი, იმის საჩვენებლად, თუ როგორი დამოკიდებულებები აქვთ პარლამენტის წევრებს მათ გარშემო არსებული ყოველდღიური ცხოვრების მიმართ. ამ შემთხვევაში, როგორც გადაცემის ერთ-ერთმა ავტორმა მასთან ჩემს მიერ ჩატარებული ინტერვიუს დროს აღნიშნა, გადაცემის შექმნის დროს გადაწყვეტილი ჰქონდათ, შემთხვევით ესარგებლათ და ქართველი ჩინოვნიკებისა და მაღალი თანამდებობის მქონე პირებისთვის ეჩვენებინათ, თუ რა კუთხით იყენებენ „ევროკავშირში“ შემავალი ქვეყნების პარლამენტარები და მაღალი თანამდებობის მქონე პირები მათთვის მინიჭებულ უფლებებს, როგორი დამოკიდებულებები აქვთ ჩვეულებრივი ქვეყნის მოქალაქეების მიმართ და როგორ არიან დაინტერესებული იმ მოვლენებით, რაც ხალხის ყოველდღიურ ცხოვრებაში ხდება. ამის დამადასტურებელ არგუმენტად, შეიძლება მოვიყვანოთ ლუქსემბურგის გადაცემაში ნაჩვენები პარლამენტარი, რომელიც ქართველ ჟურნალისტებს სთავაზობს ქალაქის ცენტრში ფეხით გასეირნებას. ეს მიუთითებს იმაზე, რომ ეს ადამიანი, მიუხედავად იმისა, რომ ლუქსემბურგის პარლამენტის წევრია, არ გრძნობს არანაირ უპირატესობას სხვების წინაშე და როგორც ერთი ჩვეულებრივი მოქალაქე, ისე იქცევა. ფაქტია, რომ ასეთი დამოკიდებულება პარლამენტარების მხრიდან ქართველი ჟურნალისტებისთვის და მაყურებლებისთვის უჩვეულოა, რადგანაც ქართულ რეალობაში პარლამენტარებს განსხვავებული დამოკიდებულებები და ხედვები გააჩნიათ.

ლუქსემბურგის პარლამენტის წევრი საუბრობს მათ ქვეყანაში არსებულ მდგომარეობაზე, ჟურნალისტების მიერ განსაკუთრებით ხაზგასმულია ის ფაქტი, რომ ლუქსემბურგში მეზობელი ქვეყნებიდან ყოველდღიურად დაახლოებით 1800 ადამიანი გადმოდის სამუშაოდ და ქვეყნის პრიორიტეტია ის, რომ ამ ადამიანებს ხელი არ

შემალოთ გადაადგილებაში. ისინი ძალიან დიდი ყურადღებას უთმობენ მსგავს საკითხებს. მაგალითად იმისათვის, რომ ქალაქი მანქანებით ზედმეტად არ გადაიტვირთოს, ლუქსემბურგში ერთ-ერთ უძველეს ხიდზე აკეთებენ ტრამვაის ხაზს, მაგრამ ამას აკეთებენ ისე, რომ ხიდი არ დაზიანდეს და არ დაეკარგოს სიძველის ის ეფექტი, რომლითაც ის ტურისტებს იზიდავს.

„ევროტურების“ ფარგლებში ბელგიაც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მაგალითია იმის საჩვენებლად, თუ როგორი ბალანსია დამყარებული პარლამენტში, რომელიც აქ სამ ნაწილად არის დაყოფილი, სამივე მხარე საკუთარ ენაზე საუბრობს და თარჯიმნები ჰყავთ იმისათვის, რომ ერთმანეთის ნააზრევი გაიგონ. ყველაზე მნიშვნელოვანი ამ ნაწილში არის ის, რომ გადაცემის ავტორები ცდილობენ ქართველ მაყურებელს აჩვენონ ის, თუ როგორ პატივს სცემენ ამ მრავალფეროვანი პარლამენტის წარმომადგენლები ერთმანეთს. თუმცა ამ დადებით მხარესთან ერთად ჟურნალისტები აღნიშნავენ იმასაც, რომ ამ ადამიანებს შორის მრავალფეროვნების გამო ხშირად ხდება სიტყვიერი დაპირისპირებები, თუმცა ეს დაპირისპირება არასოდეს გადადის ფიზიკურ დაპირისპირებაში, რადგან ამ ადამიანებმა კარგად იციან ზღვარი, რომელიც არ უნდა გადალახონ. გადაცემის ამ ნაწილში ჟურნალისტების მიერ საყურადღებო ფაქტებია წინ წამოწეული ქართველი პარლამენტარებისთვის, რადგანაც როგორც ცნობილია, ქართული პარლამენტისა და მისი წარმომადგენლებისთვის უცხო არ არის ფიზიკური დაპირისპირებები, რომლებიც ყოველგვარ ზღვარს სცილდება.

პარლამენტის თავმჯდომარე იმასაც გვეუბნება, რომ ბელგიის ერთიანობა მიუხედავად მისი ეროვნული და ეთნიკური მრავალფეროვნებისა, არასოდეს დაირღვევა, თუკი პოლიტიკოსები ბალანსის შენარჩუნებას შეძლებენ და ყველა უმცირესობაზე თანაბრად იზრუნებენ. გადაცემის ავტორები ცდილობენ დაგვანახონ, რომ ბელგიელები პატივს სცემენ ადამიანის უფლებებს და მიიჩნევენ, რომ ყველანი თანასწორები არიან, ამ მოსაზრებას ისინი იმ არგუმენტის მეშვეობით ამტკიცებენ, რომ ქუჩაში პარლამენტის თავმჯდომარეს არ ელოდება არც სამთავრობო მანქანა და არც დაცვის მოციმციმე ესკორტები ჩანს სადმე. ქუჩაში პარლამენტის თავმჯდომარესთან ერთად გამოსული ერთ-ერთი ჟურნალისტის სახეზე გულწრფელი გაკვირვება იხატება იმის გამო, რომ ისეთი თანამდებობის მქონე პირს, როგორც პარლამენტის თავმჯდომარეა, ფეხით ან

მეტროთი გადაადგილება ურჩევნია, მისთვის გამოყოფილი სამთავრობო მანქანით გადაადგილებას.

ჩვენი ქვეყნის მოსახლეობისთვის მნიშვნელოვანი მაგალითია ბელგიელების მენტალიტეტის ჩვენება, რადგანაც როგორც ცნობილია ხშირია კონფლიქტები ეროვნულ უმცირესობებს შორის და იმის ნაცვლად რომ პრობლემა მოგვარდეს, ხშირად პარკვეულწილად პროვოცირებაც კი ხდება სხვადასხვა ჯგუფების მიერ.

ძალიან მნიშვნელოვანია ერთ-ერთ გადაცემაში განხილული შვედეთის მაგალითიც, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოსგან სრულიად განსხვავებული სურათია დახატული ამ ქვეყნის მაგალითზე. მაყურებელი კადრში ხედავს საქართველოში ევროკავშირის მისიის ყოფილ ხელმძღვანელს, რომელსაც, როგორც მისივე საუბრიდან ჩანს, საქართველოში ყველაზე საინტერესო დროს, რეფორმებისა და ცვლილებების პროცესში მოუწია მუშაობა. საქართველოში ევროკავშირის მისიის ყოფილი ხელმძღვანელი ამბობს, რომ ის კარგად ერკვევა იმ პრობლემურ საკითხებში, რომელიც ჩვენს ქვეყანას გააჩნია. ეს ადამიანი აღნიშნავს, რომ რომ შვედეთი ძველი დემოკრატიის და ტრადიციების ქვეყანაა. ხაზს უსვამს იმ მოვლენას, რომ შვედებისთვის არჩევნების გაყალბების თემა უცხოა. რესპოდენტი იმაზეც აკეთებს აქცენტს, რომ მისი ქვეყნისთვის აგრეთვე უცხოა კორუფციის თემა და პოლიტიკურ ცხოვრებაში მათ სტრესი, დრამა და იმედგაცრუება არ აქვთ. ქართველი მაყურებლისთვის კი ეს თემები საკმაოდ პრობლემური საკითხებია და ამიტომაც აკეთებს აქცენტს ამ თემებზე საქართველოში ევროკავშირის მისიის ყოფილი ხელმძღვანელი. გადაცემის ამ ნაწილით, ჟურნალისტები ცდილობენ, ქართველ მაყურებელს აჩვენონ, რომ ევროკავშირის ძველ წევრ ქვეყნებში განსხვავებული სურათი იხატება ევროკავშირის ახალ წევრ ქვეყნებთან შედარებით. განსხვავება მდგომარეობს იმაში, რომ შედარებით ახალ წევრ ქვეყნებს სჭირდებათ საკმაოდ დიდი დრო იმ ეტაპების გასავლელად, რაც თავის დროზე გაიარეს ევროკავშირის ძველმა წევრმა ქვეყნებმა და იმ პრობლემების მოსაგვარებლად, რომლებიც ამ ქვეყნებსაც აწუხებდათ თავდაპირველად.

ავსტრიაც მნიშვნელოვანი მაგალითია იმის საჩვენებლად, როგორი კულტურით გამოირჩევიან აქაური პარლამენტარები და როგორი დამოკიდებულებები აქვთ მათ

გარშემო არსებული სოციალური პრობლემების მიმართ. ავსტრია ცნობილია იმით, რომ აქაური ხელისუფლება განსაკუთრებით ზრუნავს ხანდაზმულებზე და მათი პრობლემების მოგვარებაზე უამრავ ფულს ხარჯავს. ამ ქვეყანაში პოლიტიკური ნებაა ის, რომ მოხუცები კარგი ცხოვრების ხარისხით დატკბნენ და პენსია იყოს 1500 ევრო.

ავსტრიაზე გასულ გადაცემაში ჟურნალისტებმა გვიჩვენეს ავსტრიის ერთ-ერთი მინისტრი, რომელიც ხელმძღვანელობს ერთ-ერთ ყოველკვირიულ კონფერენციას. გადაცემის ავტორები კადრში გვიჩვენებენ, თუ როგორი დამოკიდებულება აქვს ამ მინისტრს კონფერენციაში მონაწილე თითოეულ ადამიანთან .

ბულგარეთის მაგალითის განხილვაც მნიშვნელოვანია პარლამენტარების დამოკიდებულებების საკითხთან დაკავშირებით. აღსანიშნავია, რომ ამ ქვეყნის მაგალითზე განსხვავებული სურათი იხატება, ამას განაპირობებს ის, რომ ბულგარეთი ევროკავშირის შედარებით ახალი წევრი ქვეყანაა. გადაცემიდან ჩანს, რომ ბულგარეთში ძალიან ბევრი პრობლემა მოუგვარებელია. ჟურნალისტები აღნიშნავენ, რომ ბულგარეთის მთავრობა თავისი არაეფექტურობით არის გამორჩეული. პარლამენტარებისათვის და მთავრობის წევრებისათვის კორუფცია უცხო თემა არის. პარლამენტისა და მთავრობის წევრები პრობლემების მოგვარებაზე არ ფიქრობენ, აქედან გამომდინარე იურისდიქციაში სრული ქაოსია, ლტოლვილების პრობლემები კვლავ მოუგვარებელია. მიუხედავად იმისა, რომ გადაცემის გასვლის პერიოდისთვის ეს ქვეყანა უკვე 9 წლის განმავლობაში იყო ევროკავშირის წევრი ქვეყანა, ის პრობლემები, რომლებიც ბულგარელ ხალხს ევროკავშირში შესვლამდე აწუხებდა, მაინც არ არის მოგვარებული. გადაცემის ავტორების ეს გზავნილი იმისათვის არის საჭირო, რომ სქართველოს მოსახლეობას არ შეექმნას ილუზია იმისა, რომ თუ იქნები ევროკავშირის წევრი ქვეყანა, აუცილებლად ყველა პრობლემა მოგვარდება და აგრეთვე არც იმის უსაფუძვლო შიში, რომ ევროკავშირის წევრობა მათ საზიანოდ იქნება გამოყენებული.

დასკვნა

დასკვის სახით შეიძლება ითქვას, რომ „ევროტურის“ გადაცემების ფარგლებში გადაცემის ავტორები ცდილობენ განიხილონ ის თემები, რომლებიც დღესდღეობით ძალიან აქტუალურია საქართველოში, იქიდან გამომდინარე, რომ სახელმწიფოს აღებული აქვს კურსი დასავლეთისაკენ და ცდილობს ქვეყანაში დაამკვიდროს ის სტანდარტები, რომლებიც ევროკავშირთან დაახლოებს მას. როგორც ვიცით, ქართული საზოგადოება ევროკავშირთან დაკავშირებით ინფორმაციის ნაკლებობას განიცდის, აქედან გამომდინარე, კვლევიდან გამოჩნდა ისიც, რომ „ევროტური“ წარმოგვიდგება, როგორც მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიმწოდებელი საქართველოს მოსახლეობისთვის.

ჟურნალისტები ნებისმიერი ევროკავშირის წევრი ქვეყნის მაგალითზე, ყურადღებას ამახვილებენ იმ თემებზე, რომლებიც საინტერესო იქნება ქართველი მაყურებლისთვის. ჩემი აზრით, ჟურნალისტები აქცენტს უფრო მეტად აკეთებენ აგრეთვე იმ თემებზე, რომლებიც დღესდღეობით აქტუალურია საქართველოში. ამ გადაცემების შექმნის დროს, ჟურნალისტების მიზანი იყო, რომ ქართველი მაყურებლისთვის ევროკავშირის წევრი ქვეყნები ეჩვენებინათ თავისი დადებითი და უაროფითი მხარეებით. კვლევის შედეგად გამოჩნდა, რომ ჟურნალისტები ცდილობდნენ ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მიღწევებთან ერთად აჩვენონ ის პრობლემებიც, რომლებიც აქვთ ამ ქვეყნებს.

კვლევის შედეგად აღმოჩნდა, რომ გადაცემის ავტორების მიერ გატარებული დისკურსით ქართველ მაყურებელს მიეწოდებოდა ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ ევროკავშირი თავისი წევრი ქვეყნებისთვის არანაირი კუთხით არ წარმოადგენს საფრთხეს. ჟურნალისტები „ევროტურის“ ფარგლებში აჩვენებდნენ იმას, რომ საზოგადოებაში არ უნდა არსებობდეს იმის შიში, რომ ქვეყანაში ევროკავშირში გაწევრიანების შემდეგ საფრთხე დაემუქრება მის ეროვნულ იდენტობას, რელიგიურ აღმსარებლობას, ან ნებისმიერი სახის კულტურულ მემკვიდრეობას. პირიქით, ისინი ცდილობენ, რომ ევროკავშირი, მიუხედავად პრობლემური ასპექტების ჩვენებისა, მიმზიდველად წარმოაჩინონ ქართველი მაყურებლისთვის ევროკავშირის ნებისმიერი წევრი ქვეყნის მაგალითზე.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- 1) მუსხელიშვილი, მ., მეზერიშვილი, ლ. კეჭყაძე, ი., & იაკობიძე, მ. (2015), არჩევანი, გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი;
- 2) წულაძე, ლ., ესებუა, ფ., კახიძე, ი., კვინტრაძე, ა., ოსეფაშვილი, ი., ამაშუკელი, მ. (2016), ევროპეიზაციის პერფორმანსი-პოლიტიკური და პოპულარული დისკურსები ევროპეიზაციის შესახებ საქართველოში, გამომცემლობა „ნეკერი“, თბილისი;
- 3) Bockova , 2014,
- 4) Borzel T, A., (2014) *Coming Together or Drifting Apart? Political Change in New Member States, Accession Candidates and Eastern Neighbourhood Countries*;
- 5) Rinnert, D. (2011) *the eastern partnership in Georgia, working paper F.G 5*;
- 6) Schimmelfennig, F., (2014) *Enlargement & Integration Capacity: A Framework for Analysis*;
- 7) Sedelmeier, U. (2015) *Beyond Uniform Integration? Researching the Effects of Enlargement on the EU's Legal System*;
- 8) Toshkov D., Kortenska E., Dimitrova, A. and Fagan, A. (2014). *The 'Old' and the 'New' Europeans: Analyses of Public Opinion on EU Enlargement in Review. MAXCAP Working Paper Series, 2. Retrieved from: http://www.maxcap-project.eu/system/files/maxcap_wp_02.pdf*
- 9) Trenz, H. (2011). *Social Theory and European Integration. In Favell, A. and Vachudova, M.A. (2005). Europe Undivided: Democracy, Leverage and Integration after Communism (193-213). Oxford University Press, Oxford.*
- 10) რას ნიშნავს ევროინტეგრაცია-შეხვედრა საკრებულოში, ფრანგიშვილი (2016), მოძიებულია- <http://batumelebi.netgazeti.ge/news/40941/#sthash.eJ07rARz.OsCYGGxr.dpbs>
- 11) რა არის აღმოსავლეთ პარტნიორობა, მოძიებულია - <http://www.eap-ibm-capacitybuilding.eu/ka/eastern-partnetship/Eastern-Partnership>
- 12) ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა (ევროპის ინიციატივა-ლიბერალური აკადემია თბილისი) , მოძიებულია- <http://www.ei-lat.ge/saqarthvelos-da-evrokavshiris-urthierthobebis-qronologia/385-evropis-samezoblo-politika.html?lang=ka-GE>
- 13) ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდი, ევროკავშირის მიმართ დამოკიდებულებების და ცოდნის შფასება საქართველოში, ცვლილებები და ტენდენციები 2009-2015 წლებში, მოძიებულია- http://www.epfound.ge/wp-content/uploads/2016/09/eu_attitudes_survey_ge_nov_24_1.pdf
- 14) ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა, მოძიებულია- <http://infocenter.gov.ge/euinfo-the-eastern-partnership/>
- 15) კუპატაძე, პ., რა სარგებლობა მოაქვს ასოცირების ხელშეკრულებას-ცოტა რამ ისტორიული დოკუმენტის შესახებ, მოძიებულია- http://sazogadoeba.ge/index.php?post_id=1157

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Lika Gabisonia

The European Union based on “Eurotours” and parallels with Georgian
reality

Sociology of Culture and Media

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for Degree of
Master in Social and Cultural Studies

Thesis supervisors: Amiran Berdzenisvili- PHD in Philosophy,

Professor at Tbilisi State University

Lia Tsuladze -PHD in Sociology,

Associate Professor at Tbilisi State University

Tbilisi

2017